

VERSLAG RAADSVERGADERING 11 mei 2021

Aanwezig

Voorzitter

De heer G.A.A. Verkerk

Raadsleden:

Mevrouw M. Alberts
Mevrouw F. van Amerongen
De heer A. van den Berg
De heer E.G.T. Braam (vice-voorzitter)
De heer C.P.I.M. Dolmans
De heer M.J. van Enk
De heer M.A.J. Ezinga
Mevrouw P.G. Kames
De heer J. Karremans
Mevrouw C.J. Kistemaker
Mevrouw A. Koegler-Böhm (tot 21:16 uur)
Mevrouw M.E. Koopman
Mevrouw H.L. van der Kooij
De heer A.P. Kooy
De heer G. Kruger
De heer M. El Majjaoui
Mevrouw R.F. de Man
Mevrouw C.F.J. Mauer
De heer R.A.J. van der Meij
Mevrouw C.J.T. de Mooij
Mevrouw W.A.A.M. van Nunen

Vervolg aanwezig:

De heer U. Oelen
De heer J.C. Paredes Sanchez
Mevrouw J. Schröter-Haas
De heer Q.L.A. Veerman
De heer R.J. de Vries
De heer M.V. Weterings
De heer M. Wit
Mevrouw E. Woudstra

Portefeuillehouders

Wethouder, mevrouw L.I. Bentvelzen
Wethouder, mevrouw J.N. Besteman-De Vries
Wethouder, de heer J. Keus
Wethouder, de heer B.D. Lugthart
Wethouder, de heer A. van de Laar

Griffier

J.A. Massaar bpa
Verslag: P.E. van Santen

Afwezig:

De heer D.R. Cupedo
De heer C.G. Sleddering

Betreft

Verslag digitale gemeenteraadsvergadering 11 mei 2021

Datum

Mei 2021

(de opname van deze vergadering is te zien en te beluisteren op onze site www.rijswijk.nl onder Raad live)

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Goedenavond, dames en heren. Hierbij open ik de openbare gemeenteraad van Rijswijk van 11 mei 2021. Ik stel vast dat de inschrijvingen nog steeds lopen. Dus u moet uw handtekening zetten als bewijs van uw presentie, dat gaat nog wel even door. Ik heb bericht van verhindering ontvangen van meneer Sleddering, dus wij zijn met 30 raadsleden fysiek aanwezig. Dan ga ik nu over tot de trekking van het stemmingsnummer. Meneer de griffier. Nummer 17.

De heer Braam (BVR): Als het goed is heeft meneer Cupedo zich ook bij de griffier afgemeld.

De voorzitter: Ja, we hebben de indeling van de raad een keertje veranderd. Om de mensen die altijd achterin zaten een beetje vooraan te laten zitten. En nou, dat geeft weer een aparte dynamiek. Dus het wordt een spannende avond. Het volgende besluitpunt, leden bureau stemopneming. De griffier heeft uitgezocht meneer Dolmans als voorzitter, als leden mevrouw Mauer en mevrouw Van Nunen.

Dan weet u dat. Daarmee is agendapunt 1 afgerond. Dan gaan we naar agendapunt 2, spreekrecht van de burgers.

2. Spreekrecht burgers

De voorzitter: Ik heb hier staan: meneer Arno Leinweber. U heeft het woord, vijf minuutjes.

De heer Leinweber: Dank u wel. Geachte leden van het college en de raad. Graag wil ik u het volgende onder de aandacht brengen. Ondanks de zojuist aangekondigde mogelijke versoepelingen in stap 2 van het openingsplan wil ik toch graag, en nogmaals een mogelijk openingsplan, de volgende punten onder de aandacht brengen. Ik ben Arno Lijnweber, eigenaar van Paviljoen Te Werve. Met een groep enthousiaste medewerkers die graag open willen gaan. Na 7,5 maand gesloten te zijn waren wij blij om te horen dat er weer perspectief was om langzaam weer open te mogen. Helaas is het nog niet zover, waardoor ik hier vanavond voor u sta. Onze leden en gasten kunnen niet begrijpen waarom wij nog gesloten zijn. Wij zijn toch een zelfstandige horecagelegenheid met een eigen horecaverunning, gelegen op landgoed Te Werve, weliswaar bij club Te Werve. Waarom mag Paviljoen Te Werve van de gemeente Rijswijk niet open? Er wordt aangegeven dat wij vallen onder de zo genoemde landelijke richtlijnen: alle horeca gelegen aan, op of in een sportaccommodatie moeten gesloten blijven in verband met het verbod op publiek bij sportwedstrijden. Ja, bij ons een van de zes afdelingen van de vereniging is tennis. Maar de andere vijf afdelingen en de algemene leden en onze losse vaste gasten vallen niet onder deze richtlijn. En die willen graag gebruik maken van hun clubhuis, buitenterras en accommodatie. Waarom kom ik tot deze conclusie? De volgende punten van NOCNSF, in samenspraak met de Rijksoverheid, geven aan dat wedstrijden en competities zijn niet toegestaan. Mogen ouders naar de trainingen van kinderen komen kijken? Nee, dat mag niet. Mogen sporters die klaar zijn met hun training of wedstrijd blijven kijken naar een andere training of wedstrijd? Nee, dat mag niet. De kleedkamers mogen niet gebruikt worden. Dit om te voorkomen dat het in de nauwe gangen en ruimtes te druk wordt. Indien er wel sprake is van een sportaccommodatie met een professionele ondernemer met volledige horecaverunning, zoals dat wij hebben, adviseren wij in overleg te treden met de lokale overheid om het terras wel open te stellen conform de geldende voorwaarden van de Rijksoverheid. Er mag dus sowieso geen publiek aanwezig zijn, waar op dit moment de sportaccommodaties volgens de Rijksoverheid nog gesloten moeten blijven. Wij kunnen dus wel, zoals de rest, volgens de landelijke regels open en kunnen ons hier ook aan houden. De openingstijden op dit moment nog zijn buiten terrassen van 12 tot 6. Er geldt een verplichte reservering van zitplaatsen. Aan een tafel zitten maximaal twee personen op anderhalve meter afstand. Bij het buitenterras geldt een maximum van 50 personen. Een gezondheidscheck en een verzoek om te registreren zijn verplicht. De terrasbezoekers blijven zo veel mogelijk zitten, verplaatsen gebeurt niet onnodig. Er is geen zelfbediening, alleen voor het toilet en garderobebezoek of om te betalen mogen bezoekers naar binnen. Hierbij moet een mondkapje worden gedragen. Er wordt zo veel mogelijk contactloos betaald, er is geen entertainment op of rond het terras. En de basisregels blijven gelden zoals de 1,5 meter afstand en het dragen van een mondkapje als men zich verplaatst. Verder is het zo dat ons terras niet gelegen is naast of met direct zicht op de tennisbanen, wat sowieso niet is toegestaan, om naar wedstrijden of trainingen te kijken. Het stukje handhaving wat wij vinden. Als wij ons niet aan de richtlijnen zouden houden, dan kunnen wij een waarschuwing of opvolgend een boete krijgen, waar wij in deze tijd helemaal niet op zitten te wachten. Wij kunnen dus een verlengstuk zijn voor de gemeente om bij onze locatie alles in goede banen te leiden, zodat iedereen zich aan de maatregelen bij ons op het landgoed houdt. Ik denk hier vanavond voldoende punten te hebben gegeven om toch per direct open te mogen en weer wat omzet te gaan draaien en ons hoofd boven water te houden in deze al hele lange moeilijke periode. Dank u wel voor uw tijd.

De voorzitter: Meneer Van der Meij wil een vraag stellen, dat kan.

De heer Van der Meij (GBR): Een vraag aan de spreker. Dank voor uw tekst. Ik neem ook aan dat u ambtelijke dan wel bestuurlijke contacten heeft gezocht omtrent uw casuïstiek, om het maar zo even kort samen te vatten. Wat heeft u te horen gekregen?

De heer Leinweber: Dat wij op dit moment volgens het ambtelijk apparaat nog steeds vallen onder sportlocaties. En dat is de enige reden.

De voorzitter: Oké, helemaal achterin. Mijnheer Paredes, klopt dat?

De heer Paredes (BVR): Ja, even snel een vraag. Klopt het dat u ook een trouwlocatie bent?

De heer Leinweber: Wij zijn onder andere ook een trouwlocatie inderdaad. Wij doen feestpartijen, wat op dit moment uiteraard niet mag. Daarnaast doen wij lunch en diner serveren en daar richten wij ons zeg maar het meeste op.

De voorzitter: Goed, nog anderen met een vraag? Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler (CDA): Dank u wel voor uw inspraak. Onder welke branchecode staat u ingeschreven bij de Kamer van Koophandel?

De heer Leinweber: Wij vallen onder, even uit mijn hoofd gezegd, want ik heb de SBI-code niet helemaal meegenomen. Maar wij vallen onder andere onder de SBI-code cafés.

De voorzitter: Mevrouw Kames.

Mevrouw Kames (RB): Ik wilde vragen: zou het misschien uitmaken als u de Kamer van Koophandel zou veranderen in gewoon een restaurant?

De heer Leinweber: Dat denk ik niet, want wij hebben geen dingen onder restaurant, hebben wij namelijk ook de SBI-codes. Een van de SBI-codes is restaurant. Omdat wij meerdere functies bekleden hebben we ook meerdere SBI-codes.

De voorzitter: Oké, zijn we afgerond? Goed, meneer Leinweber, dank u wel. Ik hoop dat er nog een plekje is dat u kunt zitten ergens. Heeft de griffie dat geregeld? Er komt een stoel binnen. Mooi, dan kunt u de vergadering van dichtbij meemaken. Goed. Ik sluit het agendapunt af.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we naar de vaststelling van de agenda. We hebben nog in de ring een motie vreemd aan de orde van de dag van de fractie Rijswijks Belang inzake het terrassenbeleid. Ik stel voor om dat aan de agenda toe te voegen en als agendapunt 7 te behandelen. Dus dat is het eerste besprekspunt. Mijnheer Weterings, vindt u dat goed? Vindt de rest van de raad dat ook goed?

De heer Weterings (RB): Ja, prima.

De voorzitter: Dus dan komen we daar heel snel over te spreken. Mevrouw De Man.

Mevrouw De Man (OR): Als u het mij toestaat wil Onafhankelijk Rijswijk graag nog een opmerking maken met betrekking tot agendapunt 5. Wij hebben niet de behoefte om het te veranderen in een besprekstuk. Ik geloof ook niet dat de behoefte binnen de raad heel erg leeft. Dus als dat zou mogen, dan wil ik daar nog graag wat over zeggen. Staat u dat toe? Nogmaals, het hoeft geen besprekstuk te worden. Ik geloof niet dat daar heel veel draagvlak voor leeft. Maar ik wil namens onze fractie nog wel een opmerking daarover maken die ik graag in het verslag wil hebben.

De opmerking van mevrouw De Man is opgenomen bij agendapunt 5.

4. Vragen van de raad

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 4, vragen van de raad. Ik heb er drie. Rijswijks Belang en het CDA hebben vragen over de deelscooters. En wie van u twee wil als eerste beginnen? Mijnheer Weterings.

De heer Weterings (RB): Ja, wederom staat de deelscooter op de agenda. En de vragen waren al natuurlijk vroegtijdig ingediend. De vraag is: hoe vindt het college dat de pilot van de deelscooters verloopt op dit moment in Rijswijk? Veel inwoners uit Rijswijk ervaren overlast van deelscooters. Zijn die signalen bekend bij het college of bij de wethouder? Misschien is dat een beetje een formele vraag, want ik heb geloof ik dagelijks contact met de wethouder hierover. Ik stuur hem dagelijks foto's. Maar goed, een formele vraag, want ik vind dat die wel gesteld moet worden. Komen de verhuurders de gemaakte afspraken na die zijn vastgelegd in de intentieverklaring? Overeenkomst tussen de verhuurder en de gemeente. Ook in de bijlage daar een citaat wat dus de verwachting is van de verhuurder. Graag daar even ook naar kijken. Het deelscooterproject is in onze ogen in strijd met de APV, artikel 5.12 en artikel 2.10. Ook die zijn toegevoegd aan de vragen. Is er een ontheffing verleend aan de verhuurders van: joh, jullie mogen ze overal neerzetten, tenminste jullie gebruikers mogen ze overal neerzetten. Of heeft de verhuurder zijn gebruikers een carte blanche gegeven om maar neer te zetten waar ze willen? Heeft er al een evaluatie plaatsgevonden waarin de overlast is meegenomen? Zo nee, wanneer gaat dat plaatsvinden? Tot wanneer loopt de pilot, is onze vraag. En als laatste, but not least: wat is uw intentie om met de pilot te gaan doen? Deze vragen zijn samen ingediend ook met het CDA.

De voorzitter: Mevrouw Koegler heeft ondertekend namens het CDA. Wil u nog het woord?

Mevrouw Koegler (CDA): Ja, heel kort. Ja, ook bij onze fractie komen veel signalen binnen. Ik bestook de wethouder niet elke dag met foto's. Dat is ook niet nodig, want dat doet meneer Weterings al. Maar ja, de geparkeerde scooters die zorgen voor een hoop overlast en een rommelig straatbeeld. En ik ben vooral benieuwd hoe de wethouder dat nu ervaart en of die mogelijkheden ziet om tot een oplossing te komen.

De voorzitter: Goed, ik geef het woord aan het college, wethouder Lugthart.

Wethouder Lugthart: Antwoord richting **mevrouw Koegler** is: wisselend. Als u mij vraagt hoe ik het ervaar, dan is het antwoord wisselend. Wij krijgen van veel inwoners hele positieve berichten over het concept van deelscooters. We hebben ook eens naar de klachten gekeken, hoeveel klachten krijgen we nu binnen en hoeveel mensen geven aan dat ze positief zijn? Nou, beide zijn in evenwicht. Er zijn bij Felix en GoSharing bijvoorbeeld 21 klachten binnengekomen en hier bij het KCC maar vijf. En tegelijkertijd geven ook steeds meer mensen aan dat ze uitbreiding willen van de parkeergebieden. Ja, als u mij dan vraagt, **meneer Weterings**, hoe vindt u dat het op dit moment verloopt? Ik heb daar in een forumvergadering ook al een keer een opmerking over gemaakt. Het is een nieuw concept, ik vind het zelf persoonlijk als u het mij vraagt een heel goed concept. Het is een concept om op andere manieren te verplaatsen en je ziet dat er door veel mensen gebruik van gemaakt wordt. Tegelijkertijd, en dat is wat we ook zien, dat er gebruikers zijn die de scooters niet op de plaatsen neerzetten waar ze zouden moeten staan. U geeft terecht aan: ik stuur dagelijks een foto. Maar volgens mij is het zo vaak niet, maar er zijn behoorlijk wat plaatsen waar bijvoorbeeld een vijftal scooters op een plaats staan waar scooters geparkeerd staan op of nabij een zebrapad wat onwenselijk is. Nou, ik heb ook contact met GoSharing en met Felix, zoals u ongetwijfeld ook heeft gezien pakken ze dat op. Ook als er een melding wordt gemaakt, dus ik wil u ook graag oproepen als u een scooter ziet staan die

verkeerd geparkeerd staat, zorg er dan voor dat u ook even de klacht doorgeeft. De medewerkers van GoSharing lossen dit eigenlijk binnen vier uur op. Dat is ook mijn ervaring, dat geef ik u ook vaak terug **meneer Weterings**, dat als u doorgeeft dat er een plek is waar die scooters geparkeerd staan, ofwel dat zij op een plek staan waar bijvoorbeeld mensen die slecht ter been zijn er niet langs komen of kunnen, dan wordt dat opgelost. U vraagt mij dan ook: heeft er een evaluatie plaatsgevonden? Ja, er heeft een tussenevaluatie plaatsgevonden. Daar heb ik dit ook met beide partijen besproken. Op dit moment wordt er ook een rapportage daarvan opgesteld, die is binnenkort gereed. Die kan ik ook uw kant op sturen. U vraagt mij ook: tot wanneer loopt dan deze pilot? Nou, de intentieverklaring is voor een jaar, die is gestart in oktober. Dus die loopt ook tot oktober. En nou ja, iets voor oktober zullen wij met elkaar bekijken of we dit willen doorzetten. Uw laatste vraag is: hoe wil u daar dan mee omgaan en wat is de intentie? Nou, mijn intentie is wel zeker om hier mee door te gaan. Met dien verstande dat we wel goed moeten kijken hoe we de overlast die er is, maar die zeer beperkt is, dat we die wel aanpakken. Dat is het in eerste termijn voorzitter.

De voorzitter: Dat was de voltooiing van het antwoord? Goed, meneer Weterings wil erop reageren, mevrouw Koegler misschien ook. U heeft nu allebei het woord.

De heer Weterings (RB): Voorzitter, ik mis twee belangrijke vragen. Ja, ik heb hem al zo vaak gesteld, dan maar nog een keer. De APV, artikel 5.12 en 2.10, ik wil ze allemaal voorlezen als u wil, wat erin staat. Maar goed, daar waag ik me even niet aan. En twee, u heeft een intentieverklaring afgesloten waarin staat u bent bereid mee te werken aan het plaatsen van elektrische deelscooters van Felix en Go, mits Felix en Go ervoor zorgdragen dat de deelscooters veilig worden gestald en deze de openbare ruimte niet zullen verstoren. Dagelijks verstoren deze scooters de openbare ruimte. Ze komen de afspraken in de intentieverklaring niet na. Wat gaat u daaraan doen?

Mevrouw Koegler (CDA): Ja, het is goed om te horen dat er in ieder geval een tussenevaluatie plaats heeft gevonden. Dus ik zie uit naar de rapportage uiteraard. En ik hoor de wethouder aangeven dat er wel degelijk wat aan de overlast gedaan wordt, ook via de verhuurbedrijven. Ik heb van de week ook een aantal artikelen voorbij zien komen dat inwoners het kunnen melden de overlast. In principe is dat natuurlijk goed. Ik vraag me wel af of dat voldoende is. En het lijkt me verstandig om daar nog eens een keer met elkaar het debat over te voeren, voordat we de beslissing nemen om de pilot daadwerkelijk te verlengen en de deelscooters in Rijswijk rond te laten rijden. Dus het verzoek aan de wethouder of hij daar na het zomerreces bij ons op terug wil komen.

Wethouder Lugthart: Ja, voorzitter, dat laatste is een **toezegging. We spreken hier met elkaar af dat voordat de pilot met nog een jaar verlengd wordt, dat we dat hier met elkaar bespreken en dat we de evaluatie daarbij meenemen.** De vraag van meneer Weterings over de APV, ja, het is niet in strijd met de APV meneer Weterings. Het mag, in de APV staat dat fietsen ook buiten rekken mogen staan als ze geen verkeersonveilige situaties opleveren. Ja, en dat gebeurt hier. En als u mij vraagt van: ja, is alles wenselijk? Nee, maar het is ook zo dat op het moment dat Rijswijkers zonder geletterde scooters dan wel auto's in Rijswijk parkeren staan zij ook verkeerd. En daar wordt door de Boa's voor opgetreden en dat is ook hier zo. En nogmaals, uw signaal dat nemen we mee naar de beide aanbieders. Wij zijn daarover in gesprek, er zijn ook sancties op het moment dat mensen de scooter verkeerd parkeren. Dan krijgen mensen een waarschuwing, de tweede keer is er een sanctie met een geldboete. En het kan zelfs zover gaan dat bij de derde keer dat ook het abonnement wordt ingetrokken.

De voorzitter: Goed, ik sluit hierbij de behandeling van de vraag af. Er wordt ongetwijfeld gemonitord en gevolgd. Ik ga door naar de volgende vraag, die is van de VVD. Mijnheer Ezinga heeft hem ingediend, maar meneer Oelen is er ook bij betrokken. Dus wie van de twee gaat de vraag stellen?

De heer Ezinga (VVD): De vragen die ik heb ingediend kenmerken ook wel het thema wat ik aan het behandelen ben, namelijk nog wel verwarrend. De vragen die ik heb ingediend zijn reeds achterhaald in die zin dat er gisteren kenbaar is gemaakt dat er toch een tracé wordt bekeken. Ik heb vragen gesteld over de te ontwikkelen, de te realiseren ov trajectlijnen vanuit de Binkhorst via Voorburg, dan wel via de Geestbrugweg door Rijswijk richting Delft. Dit wordt gedaan door een projectorganisatie Brinkhorst Bereikbaar. En wij hebben al eerder hierover gesproken, daar is op dit moment Rijswijk bestuurlijk in mindere mate dan wel niet aan tafel. Wij hebben hier binnenkort een aparte sessie over waarbij de wethouder ons zal informeren. Nu is gebleken dat een bepaald tracé waar ik de vraag over wilde stellen, namelijk via de Broekskade en de Jupiterkade, niet zou worden meegenomen. Nou, het blijkt sinds gisteren dat die wel zou worden meegenomen door de projectorganisatie. Dus daar ben ik op zich wel gelukkig mee. Ik heb wel twee andere vragen die wellicht nog wel relevant zijn om te stellen. Want kan de wethouder ons vertellen welke redenen er waren voor die projectorganisatie om de Broekskade, de Jupiterkade, niet meer mee te nemen als bruikbaar alternatief. En deelt de wethouder ook de mening van de VVD dat de veelheid en alternatieven en de verwarring die blijft ontstaan, en de alternatieven die telkens worden opgeworpen, de twijfel oproept dat een goed plan aanwezig blijkt bij deze projectorganisatie? Mag ik daarbij een aanvullende vraag stellen? Dat wil zeggen: kan de wethouder ons verzekeren bij de aankomende bijeenkomst zo actueel mogelijk de stand van zaken te vertellen over die tracés die worden bedacht, ontwikkeld, telkens worden opgeworpen. Zodat wij het aan onze inwoners kunnen terugkoppelen wat er daadwerkelijk nu de stand van zaken is.

Wethouder Lugthart: Het antwoord op de laatste vraag van **meneer Ezinga** is ja. Het college heeft bij monde van mij ook veelvuldig contact met de bewoners van zowel Kromvliet als Leeuwendaal. En wij hebben daar met elkaar de afspraak gemaakt om ook gezamenlijk op te trekken. En daar hoort ook gewoon de tracés en de besluiten die in opmaat naar de bestuurlijke overleggen er zijn en de informatie die wij daar zullen delen wordt ook met de bewoners gedeeld. Dus dat kan zeer zeker. Uw vraag over van, u vraag eigenlijk van: ja, de twijfel die er schijnt te zijn over een plan. Het is zo dat in de gemeenteraad in Den Haag ook het Broeksloot kadetraject is afgevallen. En de gemeente Rijswijk is van dit tracé, en eigenlijk ook de hele CD Binkhorst is geen opdrachtgever. De CD Binkhorst is door Leidschendam-Voorburg en door Den Haag wordt dat getrokken en niet door de gemeente Rijswijk. Wat er is gebeurd, er zijn een aantal inwoners die hebben aangegeven dat zij het niet eens zijn met het tracé-besluit zoals dat nu voorligt en waar nu een MER voor voorbereid wordt. Wij hebben bestuurlijk zowel de gemeente Leidschendam-Voorburg als ik aangegeven: kunnen jullie op zijn minst aangeven wat op dit moment dan de reden is dat het tracé Broekslootkade is afgevallen? Nou, daarvan hebben zij gezegd: dat is eigenlijk op dit moment niet bekend. Toen hebben we gezegd: we willen nogmaals wel eens zien, want het tracé is afgevallen in 2008. De wereld is na 2008 wel veranderd, dus wij willen die afweging nogmaals een keer zien. Dat hebben we met de inwoners ook besproken, dus laten we nog een keer het tracé tegen de lat leggen met de criteria. Daar wordt nu naar gekeken. Overigens want u zegt: er is gisteren een besluit op genomen. Er zal nog een besluit op moeten worden genomen. Er wordt wel bekeken wat zou kunnen. En dat is het antwoord wat het op dit moment is. En zodra er meer bekend is en het overleg heeft plaatsgevonden dan krijgt u de laatste stand van zaken.

De heer Ezinga (VVD): Dank wethouder voor de beantwoording tot nu toe. Ik hoop dat de wethouder ook de mening deelt dat het wel heel verwarrend is hoe de inwoners worden geïnformeerd over dit

hele traject rondom de ov-verbindingen. Dus ik hoor graag zijn mening daarover. **Verder is mijn laatste vraag: zou het mogelijk zijn om de schriftelijke vragen van D66, met goedkeuring kijk ik even naar rechts, voor de aanstaande bijeenkomst te laten beantwoorden door de desbetreffende ambtenaren?**

Wethouder Lugthart: Voorzitter, ik wil best **toezeggen dat ik het zo snel als mogelijk doe**. De eerstvolgende bijeenkomst staat volgens mij over twee weken gepland, dus dat zou ... Met hier een mits en maar dan hebben wij nog even contact, maar ik ga het proberen. Ik laat het u weten als het niet lukt. Dus het antwoord is: ja, tenzij. Dus daar kom ik dan op terug. Voer de communicatie hebben we veelvuldig gesproken. Ik ben het met u eens dat de communicatie dat die beter kan. En daar wordt op dit moment ook gewoon het communicatieteam van de CD Binkhorst en de gemeente Rijswijk zijn op gelijnd en die communicatie die zou als het goed is nu al moeten zijn verbeterd. Mocht dat niet zo zijn, dan hoor ik dat graag.

De voorzitter: Goed, daarmee sluit ik de behandeling van deze vraag af. Dan gaan we door naar vraag drie. Ingediend door de GroenLinks-fractie, mevrouw Alberts heb ik hier staan. U heeft het woord.

Mevrouw Alberts (GL): We hebben vragen over fossiele reclames. Dat zijn reclames voor bijvoorbeeld goedkope vliegreizen, vervuilende auto's of oliebedrijven. Er is een landelijk burgerinitiatief waar ook Rijswijkers aan meedoen dat zich inzet voor een verbod op deze advertenties. En in Amsterdam was dat al succesvol, daar zijn vanaf gisteren de fossiele reclames niet meer in de metrostations te zien. In Den Haag geven al verschillende partijen aan dat ze dat ook wel zien zitten, zo'n verbod. Dat sluit ook aan bij de doelstellingen in onze regio, in de MRDH, om in 2025 30% CO2 te reduceren. En het toeval wil dat dit jaar de huidige reclamecontracten binnen de metropoolregio voor reclames bij bus- en tramhaltes verloopt. De MRDH die gaf vorige week in het AD aan open te staan voor de inbreng van gemeenten om voorwaarden aan de nieuw te sluiten contracten te verbinden. Dus dat lijkt ons een goed idee, omdat er geen plaats meer is in onze gemeente voor reclames voor de fossiele industrie. Daarom de vraag aan de wethouder of hij bereid is om samen met andere gemeentes, bijvoorbeeld met Den Haag, het gesprek aan te gaan binnen de MRDH om fossiele reclames te weren bij het vernieuwen van de contracten van dit jaar. Want als je dat nu namelijk met de MRDH regelt, dan kost dat geen extra geld. Als je later dat contract zal moeten openbreken, dan is dat wel zeer kostbaar. Dus dit is echt het perfecte moment daarvoor om dit gesprek aan te gaan. Maar er staan natuurlijk in onze gemeente staan er meer reclameborden. Dat zijn op dit moment de afspraken met de adverteerders over de gemeentelijke reclameborden over de inhoud. En wil u daar verder ook in gesprek over gaan? En wanneer verlopen de huidige contracten voor de gemeentelijke reclameborden? En bent u bereid om bij het vernieuwen van deze contracten te onderzoeken of het mogelijk is om de fossiele reclames te weren?

Wethouder Lugthart: Ja, voorzitter, we zaten een beetje, want we kennen de vraag niet dus hij is een beetje een combinatie tussen mobiliteit en economie. Waarbij ik het eerste stukje dan even voor mijn rekening neem en dan het economie stuk is voor collega Van de Laar. Waarbij we denk ik wel twee zaken uit elkaar moeten houden, en dat is dat de gemeente Rijswijk heeft een contract met JCDecaux. Dat is anders dan het MRDH-contract. Als u mij vraagt, wij gaan eigenlijk niet over de reclames van de MRDH, dat is een. We wisten waar uw vragen over gingen, dus we hebben vanmorgen nog wel even contact gehad met onze juridische afdeling. En we zeiden: wanneer het bijvoorbeeld met JCDecaux een afspraak zou betreffen, zou dat dan kunnen? En dat is lastig aan te geven, omdat op dit moment is natuurlijk fossiele brandstof is niet verboden. En de vraag is of dat het überhaupt zou kunnen. Je kunt het als verzoek zou je het neer kunnen leggen. Of dat ook maar

enigszins een kans van slagen heeft op het moment dat je het wil afdwingen, dat antwoord is eigenlijk naar verwachting nee. Dus de vraag is of dat je dat gesprek op dit moment ook zou moeten voeren.

De voorzitter: Het college heeft geantwoord. Mevrouw Alberts, wil u reageren?

Mevrouw Alberts (GL): Natuurlijk gaat het hier ook nog over inkoop en daar is deze wethouder, die ook over verkeer gaat, wel degelijk van. Goed om te weten dat er contracten zijn met JCDecaux. Kan de wethouder ook aangeven wanneer deze verlopen? En hij gaf aan dat wij niet over de MRDH gaan, maar dat is zeker niet het geval. Wij zijn een van de 23 gemeenten in de metropoolregio Rotterdam-Den Haag. Dus wij hebben daar gewoon een stem in, dus wij gaan daar ook gewoon over. Net als die andere 22 gemeenten. Dus ik wil u verzoeken of u daarin toch het initiatief zou willen kunnen nemen. En aangezien het in Amsterdam dus gisteren is gelukt om geen fossiele reclames meer te laten zien in de metrostations is er wel degelijk wat mogelijk. Dus dat de wethouder zegt dat het mogelijk helemaal niet mogelijk is, dat zou dan vreemd zijn juridisch gezien. Omdat het dus vanaf gisteren in de praktijk is gebracht in Amsterdam. Dus daar zou ik ook graag nog dan een reactie op willen van de wethouder.

Wethouder Lugthart: Het laatste is de vraag ook die ik aangaf van: fossiele brandstoffen zijn op dit moment niet verboden. De vraag is of dat het wenselijk is of dat we die gesprekken dan ook op dit moment zouden aangaan. In mijn herinnering, maar dat doe ik even uit mijn herinnering, want vraagt u: wanneer zijn de contracten verlengd? Ik zeg dat dat eind 2020 is geweest, toen zijn de contracten aangevuld met een addendum. En dat loopt, maar dat zeg ik echt even uit mijn hoofd, nog wel vijf jaar. Dus dat zou 2025-2026 zijn dat deze contracten lopen. En wat ik heb willen zeggen is dat de gemeente Rijswijk heeft zeg maar de contracten voor de buitenreclame liggen bij JCDecaux. Dat is het ABRI-plus contract. En dat zijn andere contracten dan het artikel wat u heeft toegestuurd waar de MRDH hun reclamecontracten heeft liggen.

Mevrouw Alberts (GL): Ja, voorzitter, ik heb dan dus nog steeds geen antwoord op de MRDH-vraag deel gehad, of de wethouder bereid is dat gesprek aan te gaan binnen de MRDH. Omdat daar dus wel die contracten dus dit jaar verlopen en daar dus echt die opportunity nu is dit jaar.

Wethouder Lugthart: Ja, voorzitter, het is altijd goed om een gesprek aan te gaan. Als u mij persoonlijk vraagt: is het op dit moment naar de mening van het college een goed idee om het gesprek aan te gaan om de fossiele brandstoffenreclames te gaan verbieden? Dan is het antwoord dat dat onze voorkeur zeker niet heeft op dit moment.

De voorzitter: Goed. Dat is het antwoord. Ik sluit hiermee de beantwoording en behandeling van deze vraag af. Het wordt ongetwijfeld vervolgd. Hiermee sluit ik ook dit agendapunt af.

5. Raadsvoorstel Vaststelling Paraplubeheersverordening parkeernormering Rijswijk (21-020)

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 5, dat is het raadsvoorstel vaststelling paraplu-beheersverordening parkeernormering Rijswijk. Dat is gerubriceerd onder de akkoordstukken. Mag ik vragen of iemand een stemverklaring wil afleggen? Ja, meneer Kooy, gaat uw gang.

De heer Kooy (PvdA): Onder verklaring van de wethouder de vorige keer dat het slechts om een technisch herstel gaat en niet om een verandering van de inhoudelijkheid van de parkeernormen, hebben wij ook gezegd dat het een akkoordstuk kan zijn.

Mevrouw De Man (OR) heeft de volgende opmerking gemaakt bij vaststelling agenda in relatie tot dit raadsvoorstel:

Mevrouw De Man (OR): We willen graag in het verslag genoteerd hebben dat het stuk akkoord wordt bevonden zonder onze steun. We zijn namelijk benaderd door verschillende ondernemers vanuit de Plasbroekpolder. Ze hebben met ons hun zorgen gedeeld over parkeren in de Plasbroekpolder en het mogelijk verwijderen van verschillende parkeerplekken wanneer dit stuk akkoord wordt bevonden. We delen deze zorgen en deze zorgen zijn ook niet weggenomen tijdens het forum. We willen daarom ook dit in het verslag opnemen.

De voorzitter: Verder geen stemverklaringen? Kan ik concluderen dat de raad akkoord gaat met dit voorstel? **Dan is het raadsvoorstel unaniem aanvaard.** Dan gaan we naar de bespreekpuntenlijst.

6. Vaststelling verslagen (18-3, 30-3 en 19-4)

De voorzitter: Ik begin even bij agendapunt zes, de vaststelling van de verslagen van 8 maart, 30 maart en 19 april van dit jaar, het openbare gedeelte. Kunnen we die vaststellen? Ik zie allemaal instemmende gezichten. **Dan zijn de verslagen hierbij alle drie vastgesteld.** Dan geef ik nu de hamer graag even over aan de vicevoorzitter van de raad, omdat ik bij het volgende agendapunt de motie over de terrassituatie bij een etablissement bij onszelf ga beantwoorden. De vicevoorzitter moet misschien zelf ook het woord voeren, dat weet ik niet precies.

7. Motie vreemd aan de orde

De heer Braam neemt bij dit agendapunt de voorzittershamer over.

De voorzitter: Op dit moment staat als agendapunt voor de motie die ingediend is door vijf verschillende partijen, waarvan de eerste in ieder geval Rijswijks Belang is. In volgorde zal ik ook de vijf partijen die deze motie hebben ingediend het woord willen geven. Dus als het gaat even om de motie rondom Kluitwerf, laat ik het maar even zo noemen, dan is als eerste meneer Weterings neem ik aan die het woord wil nemen.

De heer Weterings (RB): We hebben de afgelopen periode afscheid moeten nemen van Lunchroom Inn the Stuart. Ondernemers was door zijn reserves heen en heeft Rijswijk met pijn in zijn hart moeten verlaten. Gisteren hebben wij afscheid moeten nemen van Lunchroom bij Floor. Ook Floor heeft de handdoek met pijn in het hart in de ring moeten gooien. Zijn inboedel is voor de helft van de prijs over te nemen, zodat hij nog wat lopende rekeningen kan betalen en kan inlopen op de ontstane schuld. Voorzitter, dat doet echt pijn. Vanavond dient Rijswijks Belang een motie in voor Paviljoen Te Werve. Paviljoen Te Werve staat als horecaondernemer ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, met als hoofdcategorie logies, maaltijden, drankverstreking en het valt onder cafés. Nu werd onze fractie getriggerd door een publicatie op de site van NOCNSF. De NOCNSF is een overkoepelende organisatie van de Rijksoverheid. Met dank aan **mevrouw Koegler** van het CDA voor de tip. Daar op de site staat omschreven: indien er eventueel sprake is van een sportaccommodatie met een professionele ondernemer met een volledige horecaverunning adviseren wij in overleg te treden met de lokale overheid om het terras wel open te stellen conform de geldende voorwaarden van de Rijksoverheid. Met steun van Beter voor Rijswijk, Onafhankelijk Rijswijk, VVD Rijswijk en Gemeentebelangen Rijswijk dienen wij de volgende motie in. Gemeenteraad in vergadering bijeen op 11-5-2021 constaterende dat er op dit moment sprake is van oneerlijke concurrentie met betrekking tot het terrassenbeleid in Rijswijk. Er landelijke tijdelijke regels zijn opgesteld met betrekking tot het verbod op publiek bij sportwedstrijden. Daar waar sportkantines gesloten moeten zijn. Er in Rijswijk

horeca, tussen haakjes ondernemers, zijn die geen sportwedstrijden organiseren met publiek. Deze ondernemers andere activiteiten faciliteren, onder andere lunch, diner, high tea, barbecue, enzovoort. Deze vallen buiten de beperkende maatregelen van de Rijksoverheid. Er is nogmaals geen sprake van sportwedstrijden met publiek, puur recreatief. Verzoekt het college per omgaande het terrassenverbod van Paviljoen Te Werve op te heffen en punt twee, te onderzoeken of er meer ondernemers en verenigingen zijn in Rijswijk die niet onder deze zware landelijke regels vallen. Zodat zij onder de RIVM-regels hun terras kunnen openen. Op dit moment is het maximaal 50 personen en gaat over tot de orde van de dag.

De heer Paredes (BVR): Wij als Beter voor Rijswijk staan volledig achter de motie zoals die is voorgesteld door Rijswijks Belang. Het is een trouwlocatie, het is een commerciële onderneming, een stukje tennis erbij maar het is geen sportkantine. Dus wij verzoeken ook de raad vandaag: alstublieft, laat deze meneer ondernemen. Er zijn nog genoeg mensen die het heel erg moeilijk hebben in Rijswijk en ver daarbuiten, dus geef deze meneer de mogelijkheid om zijn vak uit te beoefenen, bij deze.

Mevrouw De Man (OR): Ja, ik kan hier heel kort en bondig over zijn. Ons standpunt is denk ik hartstikke duidelijk, aangezien we de motie mede hebben ingediend. En we hopen van harte dat nog meer partijen dit zullen steunen.

De heer Oelen (VVD): VVD Rijswijk ondersteunt deze motie ook. Uiteraard op het moment dat er landelijke regels zijn dan moeten ze ook gehandhaafd worden. Alleen het lijkt er zeer op dat die regels niet eenduidig zijn. En dat maakt ook dat de VVD deze motie ondersteunt vanwege de oproep met name ook naar de gemeente om gewoon ook als die eenduidigheid er niet is, om er dan ook op een verstandige manier, en verstandig in de zin van ondersteun de lokale ondernemer, ermee om te gaan.

De heer Van der Meij (GBR): Met hart en ziel ondersteunen wij deze motie die mede geïnitieerd is door de collega's van Rijswijks Belang. Ook wij zijn van mening dat we enerzijds inderdaad te maken hebben met de landelijke richtlijnen, maar daar waar er zoals het zo mooi heet een discretionaire bevoegdheid ligt voor het lokaal bestuur moeten wij ook met elkaar die ruimte ook maximaal zoeken. Met inachtneming, en de ondernemer heeft dat net ook in zijn inspraak ook toegelicht, dat de vingerende regels met betrekking tot afstand houden, maximaal aantal personen et cetera, wel gehandhaafd moeten worden. Maar dat we van deze bevoegdheid ook gebruik moeten maken. Dus bij deze ook de oproep aan de raad om de burgemeester in deze ook in dit beleid te ondersteunen.

Mevrouw Koegler (CDA): Ja, regels zijn er om ons zo goed mogelijk door de coronacrisis heen te leiden. En dat is goed. Maar deze ondernemer lijkt nu wel verstrikt in de regels en wij willen dan ook een apèl doen op het college om niet te rigide met de regels om te gaan. Kijk, horecaondernemers hebben het momenteel erg lastig en het financieel compenseren van de horecaondernemers voor de impact van de coronacrisis vanuit de gemeente dat is ook lastig. We hebben geen liggende gelden, maar wel hebben we in de bijeenkomsten met de lokale ondernemers expliciet besproken dat de gemeente te allen tijde bereid is mee te denken in kansen en mogelijkheden voor de ondernemers in deze moeilijke tijden. En juist in dit specifieke geval wil ik echt een apèl doen aan het bestuur om de lokale ruimte te pakken die ons geboden wordt. Het NOCNSF en de Rijksoverheid bieden de gemeente daar de lokale ruimte voor. Ik ben dan ook benieuwd in hoeverre het college ruimte ziet voor de menselijke maat en de beslissing die ze eerder gemaakt heeft te heroverwegen.

De heer Kooy (PvdA): Heel kort in de eerste termijn. Wij zijn benieuwd naar welke weg er juist gevolgd is binnen het ambtelijke apparaat om dit onder de aandacht te brengen. En mede in het kader van een eerder door GroenLinks ook ingediende motie, die we bij de vorige raad hebben aangestipt even. Dat was juist even, laten we even die zaken waar het kan bij het gemeentelijke bestuur leggen. Dus ik ben heel benieuwd naar de vrijheid of de mogelijkheden die het college daarin gezien heeft en wat er gebeurd is. Dus ik ben heel benieuwd naar eigenlijk de gang van zaken ook voor de afweging die de exploitant ons net vertelt. Wij staan natuurlijk niet negatief tegenover kansen die er genomen kunnen worden, maar ik ben heel erg benieuwd hoe dat intern tot beraadslaging heeft geleid.

De heer Veerman (D66): Wij hebben natuurlijk begrip voor deze situatie, zeker als het een sportvereniging betreft die ook van alles moeten doen om enigszins nog het hoofd boven water te houden. Dat vooropgesteld hebbende. Het was namelijk zo dat vorig jaar in juli eigenlijk het net andersom was. Toen waren het eigenlijk deze verenigingen die wel open mochten zijn, verenigingen met een volledige vergunning die bedrijfsmatig werden uitgebaat. Ten opzichte van de andere sportverenigingen. Nu heeft het kabinet bepaald in de eerste instantie, die hebben gezegd: we scharen alle sportverenigingen onder een noemer. Vandaar dat deze vereniging nu dus eigenlijk een beetje pech hebben. Wat ik heel jammer vind aan de ene kant, dan hebben we het vooral over tennis, golf en hockeyvereniging waar zich vaak verpachters binnen de verenigingen actief zijn. En daar heeft de Rijksoverheid nu van bepaald, in eerste instantie althans volgens de regelgeving, dat zij niet open mogen zijn. Nou kunnen we lokaal daar misschien wel iets in doen, alleen zijn we lokaal ook nog, moeten we rekening houden met de regels ook die onze veiligheidsregio Hagelande stelt. En daar zijn we eigenlijk een klein onderdeelje van, dus daar moeten we de burgemeester vragen of wij anders dan deze regels die gelden, of we daar een uitzondering voor mogen maken. Ik zou daar een voorstander van zijn op zich, maar ik vraag me af of dat gaat lukken. Ze hebben nu gewoon gezegd van: we scharen alles en iedereen die maar iets met sport te maken hebben onder een regeling. En dat is eigenlijk heel jammer nu.

De voorzitter: Ik kijk nog heel even in de zaal. Er zijn geen andere mensen die het woord willen voeren. Dan geef ik het woord aan de burgemeester, meneer Verkerk.

Burgemeester Verkerk: Ik wil de indieners van de motie danken voor hun inzet voor het lokale bedrijfsleven en de horeca door middel van deze terrasmotie. Die is sympathiek. Maar goed, soms is de regeling weerbarstiger dan je zou willen. Het is ook om die reden dat we de afgelopen 14 dagen heel intensief contact hebben gehouden met de Rijksoverheid en met de beleidsmakers en juristen van de organisatie van de VRH. En dat leidt ertoe dat ik de motie moet ontraden op grond van beleidsmatige overwegingen in de landelijke beleidskaders en bestuurlijke afspraken in onze regio. Ik zal dat als volgt toelichten. Het Paviljoen Te Werve ligt bij en maakt deel uit van het tennispark Te Werve en moet om die reden, op grond van de tijdelijke regeling zoals die nu geldt, gesloten blijven. De tijdelijke regeling maatregelen COVID-19 is heel duidelijk op dit punt: terrassen mogen alleen open bij eet- en drinkgelegenheden, niet zijnde eet- en drinkgelegenheden bij sportaccommodaties. En dat is wat we hier hebben. De site van de Rijksoverheid benadrukt in dit verband ook dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen commerciële horeca op sportcomplexen en/of door de verenigingen voor eigen rekening geëxploiteerde kantine of horecavoorzieningen. Het aannemen van de motie dat toestaat dat Te Werve haar terras gaat exploiteren schept een precedent, ook in de regio. Anderen zullen dan daar ook een beroep op doen en daarbij, ja, ligt de situatie die veelal hybride is misschien net weer wat anders. Dat maakt een regionale gelijkwaardige afweging, want we spreken hier ook gewoon over horeca en commerciële activiteiten, dan niet helemaal gelijkwaardig in de regio. Dat is ook lastig om daarmee om te gaan. Het spijt me dat ik niet anders kan berichten dat

dit de juridische en bestuurlijke situatie is. Het uitgangspunt blijft om sport te stimuleren en mogelijk te maken met de eet- en drinkgelegenheden, waarbij de daarbij behorende terrassen gesloten moeten blijven. Gelijktijdige openstelling van sportaccommodaties en de daar aanwezige eet- en drinkgelegenheden zou leiden tot een grotere beweging van personen en daarmee tot een vergroting van het besmettings- en verspreidingsrisico. Dit is het officiële antwoord. Dus tot mijn leedwezen moet ik hem ontraden op grond van deze overwegingen. Dat wil niet zeggen dat we onsympathiek staan tegenover wat daar gebeurt. Dus dat kan nog even niet. Als het aan mij ligt en aan de crisisorganisatie wellicht. Ik weet niet wat de minister-president vanavond heeft gezegd met betrekking tot de versoepeling van een heel aantal situaties. Ik verwacht en heel veel mensen verwachten dat dat ook zal gebeuren. Dus dan zullen er mogelijkheden zijn, schat ik in, dat we na maandag of dinsdag alsnog tot die verruiming over zouden kunnen gaan. Ik wil dat ferm bepleiten binnen de veiligheidsregio met, nou ja, deze motie als bestuurlijke dekking op de achterhand. Dus dat is, ja, mijn reactie op deze motie.

De voorzitter: Daarmee hebben we de eerste termijn achter de rug. Ik wil graag voorstellen in de tweede termijn om dezelfde volgorde aan te houden van sprekers. En dan kijken we even aan het einde van de tweede termijn waar we staan. Ik geef meneer Weterings als eerste het woord.

Tweede termijn

De heer Weterings (RB): En eerlijk gezegd was het verwachte antwoord wat wij hadden verwacht. Want inderdaad, de site van de Rijksoverheid geeft dat aan, dat klopt. Zo ver waren wij ook. Alleen op de site van de Rijksoverheid staat dat het terras van sportkantine is gesloten. Dat heeft te maken met een verbod op publieke sportwedstrijden. Nu is Paviljoen Te Werve geen sportkantine, dat is een. En twee, wat bedoelt de Rijksoverheid nu eigenlijk met: dit heeft te maken met het verbod op publieke sportwedstrijden? Dan kan je wel de site gaan bekijken en maar blijven hameren op die site, maar het team Rijswijks Belang is gaan informeren bij de Rijksoverheid van: wat bedoelen jullie nou precies met deze context van wat er op de site staat geschreven? We hebben daar met de Rijksoverheid contact over gehad, zowel telefonisch als schriftelijk, en er is een toelichting gegeven op de definitie publiek bij sportwedstrijden. Dat werd uitgelegd, dat gaat om grote clubs zoals landelijk voetbal, Ajax, Feyenoord, PSV, daar gaat het om. Grote getale supporters die sportkantine bezoeken. Daar is een verbod op. En nu geeft de Rijksoverheid opschrift: Nederland start weer op. Want de ene sportkantine is de andere niet. De NOCNSF is een gerespecteerde overkoepelende organisatie en de Rijksoverheid onderschrijft dat de gemeente nu de partij is om besluiten te nemen. En de gemeente moet hier over gaan besluiten. En het hoogste orgaan binnen de gemeente, althans een aantal partijen, roepen u op om dit nu te gaan doen. Ik heb hier het opschrift, de mail van de Rijksoverheid, van afgelopen week die duidelijk omschrijft dat de gemeente hierover gaat. En niet meer het verhaal wat op de Rijksoverheid site staat. Dat is allang genuanceerd, we hebben nauw contact gezocht. U praat over: we hebben het van de website afgehaald. Ik heb hier het bewijs via de mail, dus alsnog zou ik gewoon de motie gaan indienen en we gaan hem gewoon inbrengen.

De heer Paredes (BVR): Ook bedankt burgemeester voor de uitleg. Ik schaar mij toch achter het woord van Rijswijks Belang. Ik denk dat wij dit als raad onze verantwoordelijkheid moeten nemen en deze motie in stemming moeten brengen. En dat wij als raad gaan beslissen of deze ondernemer weer mag ondernemen of niet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, Beter voor Rijswijk. En dan kijk ik even naar Onafhankelijk Rijswijk. Geen tweede termijn. Dan gaan we even naar meneer Oelen van de VVD.

De heer Oelen (VVD): Dank u wel, burgemeester, ook voor de beantwoording. Ik denk de VVD zal deze motie blijven ondersteunen. Ik denk ondanks het feit dat u hem nu ontraadt, dat het voor u een goede steun in de rug zou moeten zijn om morgen toch nog een keer aanvullend te onderzoeken of u deze motie alsnog kunt uitvoeren. En mocht die inderdaad in strijd zijn met allerlei regels, nou, dan kunt u hem niet uitvoeren. Dan mag u hem niet uitvoeren, dan is het een heel ander verhaal. Maar het blijft gewoon een heel diffuus gebeuren nu. Dus ik zou u echt willen oproepen om niet de motie te willen ontraden, maar om de motie te aanvaarden met dien verstande dat als die niet uitgevoerd kan worden, dat u dat dan niet zal doen. Daarmee geeft u een totaal ander verhaal af aan deze lokale ondernemer, aan andere lokale ondernemers, dan door te zeggen: ik ontraad hem, want diffuse regels, dus we doen het niet. Dank u wel, voorzitter.

De heer Van der Meij (GBR): Dank aan de portefeuillehouder, de burgemeester Verkerk, voor de beantwoording en de worsteling die hij ten toon heeft gespreid in woorden, met betrekking tot deze motie. Uit zijn woorden leid ik nadrukkelijk af dat de veiligheidsregio Haaglanden, die in de hele COVID-aanpak een nadrukkelijke rol heeft en die snap ik ook heel goed, ook in deze zich nadrukkelijk heeft uitgesproken. Ik snap ook wat die zegt van precedentwerking als het gaat om vergelijkbare gevallen in de regio. Ik denk toch dat we met elkaar deze motie moeten aannemen, ook wat de VVD aangaf, om het als een steun in de rug te zien richting de VRH. Dat helpt denk ik ook bij de versoepelingen die de minister-president vanavond hebben uitgesproken om toch in VRH verband dit soort type bedrijven de mogelijkheid weer te geven om te gaan ondernemen. Dus wat Gemeentebelangen Rijswijk betreft steunen wij nog steeds deze motie. En natuurlijk als die door de wet niet uitgevoerd kan worden, dan kan die niet uitgevoerd worden. Maar dan dient die nadrukkelijk wel als steun om in regionaal verband dit dossier opnieuw aan de orde te stellen.

Mevrouw Koegler (CDA): Ja, ik zou graag willen aansluiten bij de woorden van meneer Van der Meij en meneer Oelen als het gaat over een appel doen op de burgemeester om deze casus in ieder geval voor te leggen bij de veiligheidsraad. Om inderdaad te kijken of die ruimte er nu wel of niet is. De regels op de website die worden heel stringent uitgelegd. Meneer Weterings heeft zwart op wit dat het iets genuanceerder ligt. Dus het lijkt de moeite waard om dat in ieder geval met de veiligheidsraad te bespreken.

De heer Kooy (PvdA): We hadden in de eerste termijn gevraagd van: hoe is nou deze aanvraag ook intern afgewogen? We kregen wat wetsartikelen, werd daar niet helemaal duidelijk op. Misschien in de tweede termijn nog. Maar ook bij de uitvoering van het verhaal, dit is een tennispark. Daar staan we positief tegenover dat men daar zo snel mogelijk aan de gang wil. Maar we kennen ook nog andere verenigingen waar gewoon uitbaters de kantine beheren met een volledige vergunning. En dat is deel twee van deze motie: hoe gaan we daar mee om? Er zit nog een hoop zoekwerk op en wat gaan we dan doen? Hoe gaan die nuances van die verschillen opgepakt worden? Dus wij willen heel graag een antwoord hebben van de burgemeester, die deze vragen en vanaf morgen als we dit aannemen nog meer vragen binnen gaat krijgen hoe we dan deze individuele verschillen kunnen beetpakken. Om toch een stukje ondersteuning te kunnen bieden waar het wel kan aan de ondernemers. Dus daar graag nog in de tweede termijn even antwoord op.

De heer Veerman (D66): Daar sluit ik me wel een klein beetje bij aan wat er gezegd wordt hiervoor. Om te kijken van: wat kan je dan wel bij deze verenigingen aan de ene kant? Maar aan de andere kant moet je dan inderdaad oppassen dat je andere verenigingen daarmee weer niet uitsluit die ook een volledige vergunning hebben en ook werkzaam zijn. Dus wat dat betreft vergt het nog wel enige actie denk ik dan. Dank u wel.

Mevrouw Mauer (Wij): Ja, wij kunnen ons helemaal vinden in de strekking van de motie. Ja, als ik de ondernemers hoor dan lijkt het me ook niet meer dan logisch. We vinden het wel heel ingewikkeld om het oordeel van de burgemeester naast ons neer te leggen. En ja, het voorstel van de VVD vinden wij een erg goed voorstel. En graag vernemen wij van de burgemeester daarop het standpunt.

De voorzitter: Dan is, als er verder niemand het woord wil in de tweede termijn, de burgemeester aan zet.

Burgemeester Verkerk: Nou ja, volgens mij is duidelijk hoe de raad erover denkt. Als ik het zo zie, denk ik dat een meerderheid voor deze motie is. Dus ik moet ervanuit gaan dat die wordt aangenomen. Wat ik wil doen is zo veel mogelijk gehoor geven aan wat de raad over deze situatie zegt. En in de praktijk bij de handhaving zo veel mogelijk te proberen de waarborg tegen de besmettingsrisico's in te brengen bij de feitelijke situatie. Dus dat betekent gewoon dat ik in gesprek ga met de uitbater om te zien of de aangeduide besmettingsrisico's kunnen worden gepareerd. Volgens mij is dat een hele praktische aanpak. En verder zal ik deze motie gaan inbrengen bij de crisisorganisatie van de VRH om te bezien of we hier nog slagvaardiger mee om kunnen gaan. We hebben volgende week weer een vergadering, dat is ook de dag dat de premier zijn persconferentie houdt. Alle geluiden duiden erop dat weer soepeler kan worden gewerkt, ook met de sport en de sportorganiserende organisaties. Dus ik heb er goede hoop op dat dit element ook volgende week dinsdagavond zal worden verhelderd en dat versoepeling kan optreden. Zo zou ik het willen aanpakken.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar, dat noemen we even de hoofdinbrenger, meneer Weterings of die de motie met deze woorden in stemming wil brengen.

De heer Weterings: Zou ik even mogen schorsen, voorzitter? Vijf minuten.

De voorzitter: Prima. Dan is bij deze de vergadering voor vijf minuten geschorst.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. En ik geef meneer Weterings het woord.

De heer Weterings (RB): We hadden even tijd nodig voor de schorsing om te overleggen met andere partijen. Maar aangezien de situatie en toch wel, ja, de burgemeester heeft een goede handreiking gedaan wat we mee wilden nemen. Maar toch willen wij hem wat kracht bij zetten om toch deze motie hopelijk aangenomen mee te geven naar het overleg. Dus ik zou hem toch graag in stemming willen laten brengen.

De voorzitter: Dat is duidelijk. De motie die wordt dan in stemming gebracht. Dan wordt op dit moment dan de stemming voorbereid en gaan we zo ... O, even kijken, ik heb het vermoeden dat er nog een stemverklaring gaat komen.

Stemverklaringen

De heer Kooy (PvdA): De PvdA stemt voor deze motie. Juist om gelegenheid te geven om te kijken waar er ruimte is voor faciliteiten om juist wel open te kunnen, binnen de mogelijkheden die er zijn. Niet specifiek alleen voor het tennispark, maar wij weten ook nog van andere pachters met volledige vergunningen op sportfaciliteiten, die ook zitten te smachten om van start te kunnen gaan. Dus wij willen graag zo veel mogelijk ruimte bieden aan de discussie om te kijken wat er mogelijk is. En in plaats van stoppen met constant zeggen dat er alleen maar dingen onmogelijk zijn.

De heer Veerman (D66): Ook wij willen een stemverklaring inbrengen. De motie, de tekst van de motie was niet geheel eenduidig, zoals ik al eerder heb genoemd. De Rijksoverheid en de NOCNSF, waardoor wij in eerste instantie toch niet echt voor konden zijn. De uitleg van de burgemeester geeft ons genoeg handvaten om te kijken wat de burgemeester voor ons zou kunnen betekenen. Maar ook om te kijken wat die precedentwerking niet voor een vereniging, maar ook voor andere verenigingen zou kunnen betekenen.

Mevrouw Mauer (Wij): Nou, wij zijn natuurlijk voor. Maar mocht het nou blijken dat het onuitvoerbaar is, dan horen we dat graag van de burgemeester. Want we willen hem uiteindelijk niet opzadelen met een onuitvoerbare motie.

Mevrouw Alberts (GL): Ja, voorzitter, we zitten wat verder weg dan in eerdere vergaderingen. Dus ik zal mijn hand verder opsteken inderdaad. We willen toch ook nog even een stemverklaring afleggen, aansluitend bij wat ook de stemverklaring van de Partij van de Arbeid en D66 en Wij is. Ik vind het wel belangrijk dat we ook kijken naar: wat is er uitvoerbaar en wat kunnen we hier toch nog betekenen? En dat we dus ook maar niet alleen maar strikt naar de regels kijken, maar dat we ook kijken naar: hoe kunnen we de menselijke maat goed toepassen. En hoe kunnen we hier toch invulling aan geven? En mocht die toch niet uitvoerbaar zijn, de motie, dan horen we dat inderdaad ook graag terug. Dus het gaat meer om de gedachte erachter dan om de specifieke tekst, zoals die in de motie staat. En daarom zullen we voor stemmen.

De heer Paredes (BVR): Wij gaan natuurlijk ook mee met deze motie, ook om de burgemeester een steuntje in de rug te geven. Dat wij raadsbreed achter deze motie staan en dat hij dit mee kan nemen naar het beraad. Om niet alleen voor deze ondernemer, maar ook de andere ondernemers te kijken wat er wel kan en niet te kijken naar wat er niet kan.

De voorzitter: Dan gaan we nu als er geen hand meer omhoog gaat, nee, dan gaan we nu echt over naar de stemming van deze motie. En dat gaat dus via het systeem wat gekoppeld is aan de microfoon. Dus houdt u dat even in de gaten, dan kunt u zo uw stem doen. Ja? Maar ik kan u melden dat de stemverhouding 29 voor is en 0 tegen. **Dus hij is unaniem aangenomen en de burgemeester heeft een behoorlijke rugdekking van de raad meegekregen om in ieder geval zich sterk te maken voor de ondernemers in Rijswijk die in deze vervelende situatie zijn beland.** Ik schors de vergadering voor een minuut en dan geef ik meneer Verkerk weer de ruimte om zijn voorzittersrol over te nemen.

Korte schorsing i.v.m. wisseling van de voorzitter

Dames en heren, we gaan weer verder. Ik heropen de vergadering en stel aan de orde agendapunt 7.

7. Bekrachtiging geheimhouding: IB 21 029 Rapportage Pasgeld-Oost en IB 21 050 Grondexploitatie Sion 't-Haantje 9e herziening

Mevrouw Koegler verlaat de vergadering gedurende de bespreking van dit agendapunt (om 21:16 uur).

De voorzitter: De bekrachtiging van de geheimhouding van een bijlage in de rapportage Pasgeld-Oost. En de grondexploitatie Sion 't-Haantje 9e herziening. U heeft dat gezien. Zijn daar stemverklaringen bij af te geven?

De heer Kooy (PvdA): Eigenlijk denk ik gewoon dat die behandeld wordt, want hij staat niet als hamerstuk. Maar even los: gaan we ze in een keer behandelen of even los argumenteren? Want ik heb de stukken ingekeken en ik ben uiterst verbaasd over de informatie die erin staat die niet geheim zou moeten zijn en er wel instaat. En we hebben nog wel herhaaldelijk de discussie in de raad gehad over maak het scherp. En ik zag de laatste tijd daar ook goede ontwikkelingen op gebeuren. Maar als ik dan nu deze stukken weer zie als Pasgeld-Oost waar bijvoorbeeld een flora en fauna rapportage in staat, dan vraag ik me echt af van: is dit nou helemaal de moeite waard om geheim te houden? Want we doen er geen schade mee aan de gemeente, dit is openbare informatie. Dus ik wil toch echt wel graag uitleg hebben van de wethouders waarom we deze uitgebreide stukken geheim willen houden. En ook als we gaan kijken naar Rijswijk-Buiten en heel summier zeggen van: ja, we gaan we niet dekkend uitkomen. Dat lijkt me toch wel erg schokkend in de tijd dat de huizenprijzen helemaal hoog zijn en wij het niet dekkend voor elkaar krijgen. En dat we dan nu al de stukken geheim gaan verklaren en dan de discussie achter gesloten deuren gaan doen. Dus ik blijf er op hameren op dit punt van meer openbaarheid en ik zou echt toelichting willen hebben waarom heel veel van deze onderdelen achter deze stukken geheim verklaard moeten worden.

Mevrouw Alberts (GL): Ook aansluitend bij wat meneer Kooy zei, dat vinden we wel bijzonder dat bijvoorbeeld inderdaad een flora en fauna onderzoek dat daar nou geheimhouding op wordt gelegd. En wij zouden graag willen zien dat dat ook wel eerder, wat dit college dan ook duidelijk elke keer heeft gemaakt erover van: ja, we gooien alles zo veel mogelijk in de openbaarheid wat betreft Rijswijk-Buiten en dergelijke. Dat zouden we hier dan ook graag willen zien. Dus inderdaad, waar het de financiële positie van de gemeente mogelijk kan schaden, daar moet geheimhouding op. Maar alles wat mogelijk is zouden we gewoon in de openbaarheid kunnen doen. Dus dergelijke onderzoeken die worden gedaan, die zouden wat ons betreft gewoon in de openbaarheid kunnen. Dus ik hoor daar graag vanuit het college dan de reactie op in hoeverre waar nu geheimhouding op moet worden gelegd, welke delen daarvan wel degelijk openbaar kunnen worden. En of men dat ook gaat doen.

Mevrouw De Man (OR): Zoals u allen ongetwijfeld inmiddels wel weet hekelt Onafhankelijk Rijswijk het oneindig geheim verklaren van allerlei documenten. Maar we begrijpen ook absoluut de noodzaak in sommige gevallen. Zoals de vorige sprekers inderdaad hebben aangegeven staan hier ook absoluut stukken in die helemaal niet geheim verklaard hoeven te worden, dus een verzoek aan het college om daar inderdaad volgende keer weer goed op te letten. En dan heb ik nog een dringend verzoek. Het lijkt ons namelijk heel erg verstandig om de raad ook van tevoren even in te lichten wat er nou precies geheim wordt verklaard, waarom, welke en wat voor financiële of andere belangen er zijn van de gemeente en van derden. En natuurlijk hoeft dat dan niet in de openbaarheid, want dan heeft geheimhouding daarna natuurlijk ook helemaal geen zin meer. Maar als u de raad daar in ieder geval al over inlicht, dan is er bij ons allen al wat meer duidelijkheid en wat meer begrip en draagvlak ongetwijfeld voor dit soort verzoeken. Op dit moment is het een soort zwart gat waar van alles in verdwijnt en niemand weet precies waarom en dat werkt niet mee. Dus dat zijn mijn kanttekeningen.

De voorzitter: Goed, ik zie verder geen anderen. De wethouder van dienst. Mijnheer Keus.

Wethouder Keus: Zoals u weet, openbaarheid dat is de norm en alleen geheimhouding als het echt niet anders kan. En daar moet gewoon een goede belangenafweging worden gemaakt. Wat openbaarheid tegenhoudt, dat kunnen in dit geval dus inderdaad financiële belangen zijn van de gemeente die geschaad inderdaad kunnen worden. Maar ik ben het wel eens met **mevrouw De Man** dat we dit in de toekomst en eigenlijk **meneer Kooy heeft meerdere malen er ook wel aandacht voor gevraagd dat we daar een betere onderbouwing bij moeten doen**. Want het is echt de

uitzondering op de regel. **Dus dat zeg ik toe (toezegging)**. Ik wil wel graag toch adviseren om de geheimhouding op te leggen en de toezegging doen om specifiek, want volgens mij wordt daar dan op gedoeld, op de rapportage Pasgeld-Oost, om te kijken naar die onderdelen waarvan inderdaad het belang er niet is om te kijken om die alsnog gewoon openbaar dan te maken. Het gaat hier in dit geval echt om de financiële belangen van de gemeente, zowel voor de rapportage als voor de grondexploitatie. En zoals u weet hebben we ook sinds de vorige herziening werken we ook gewoon openbaar met een publieksvriendelijke grondexploitatie en die we ook gewoon in de openbaarheid ook met elkaar kunnen bespreken. Dus dat is nog steeds de inzet. En ik ben in ieder geval blij dat **meneer Kooy** ook wel herkent dat dat inderdaad die positieve trend wel te herkennen is.

De voorzitter: Goed, het college heeft hier een toelichting op gegeven. Geeft dat nog aanleiding voor een tweede termijn?

Tweede termijn

De heer Kooy (PvdA): Natuurlijk zitten wij hier met een dilemma. Want er staan inderdaad ook cijfers in die geheimhouding noodzakelijk hebben. En de positieve woorden waren ook op een aantal andere dossiers, waar ik echt meer meters zie dan op deze dossiers. Dus we zitten ook met een bekrachtiging van iets wat het college heeft voorgesteld en dat moet nu plaatsvinden. We hebben als raad ook eigenlijk het mandaat om geheimhouding dingen er weer af te halen. Het lijkt me ook niet handig om dat op korte termijn te doen. Ik zou willen voorstellen dat wij wel akkoord gaan met geheimhouden vanwege delen die erin zitten, maar dat we dan op korte termijn toch weer een nieuw voorstel gaan krijgen als u de kans heeft gehad om nog een keer door die stukken heen te gaan. Bijvoorbeeld met Pasgeld en de flora en fauna, of dat die inderdaad onder de geheimhouding moeten blijven. En dat we dat in een volgende raad dan eventueel recht kunnen trekken. Maar om nu het hele proces te gaan frustreren door tegen te stemmen gaat de belangen van de gemeente schaden. Maar dan wil ik wel van u een toezegging dat we een herijking krijgen van de noodzaak en wat mijn collega van OR aangeeft, misschien ook gewoon een afwegingsnota waarin we kunnen zien waarom u specifiek ergens voor kiest om het geheim te houden of niet. Dus met die toezegging zou ik graag nog van u willen hebben voordat we hiermee akkoord gaan.

Mevrouw Alberts (GL): En ook dank al deels voor de toezeggingen van de wethouder. Hij had het over in de toekomst een toezegging te doen over om dat meer te verklaren dan. Maar specifiek over dan de stukken die nu voorliggen, om dan te kijken en er doorheen te gaan en delen openbaar te maken. Kunt u ons dan ook toezeggen voor wanneer, is dat dan voor de komende raadsvergadering dat u die excisie gaat doen en dat dan ook daadwerkelijk die delen die openbaar kunnen dat die openbaar worden gemaakt. Zoals dat flora en fauna onderzoek. Of ziet u dat toch anders? Met die toezegging zou u ons wel degelijk blij maken in dit geval. En dan graag dus ook inderdaad de datum daaraan koppelen en specifiek op deze stukken waarover dus nu een besluit moeten nemen of de geheimhouding erop ligt of niet.

Mevrouw De Man: En dank u wel wethouder voor uw toezegging. En ik zal u eraan houden. Dank.

De heer Veerman (D66): Ja, ik wil er nog even iets over zeggen. Want ik hoor iedereen er wat over vertellen en ik ben het daar voor een gedeelte mee eens, moet ik zeggen. Ik heb ook de stukken zitten bekijken, dan is er onderscheid te maken in twee onderdelen. Inderdaad die flora en fauna, die inderdaad gewoon voor iedereen inzichtelijk zou kunnen zijn. En dan kunnen we ook aan de werkgroep en de burgers die dezelfde info geven die wij ook krijgen, ik denk dat dat raadzaam is. Als we het over financiën hebben, dan kan ik me enigszins voorstellen dat je zegt van: oké, die gegevens moeten we daarbuiten houden en dan ga ik met de wethouder mee.

De voorzitter: Goed, ik zie verder geen aanvragen voor woordvoering. Dan gaat het woord naar de wethouder, meneer Keus.

Wethouder Keus: En ik kan die toezegging die mij gevraagd wordt die kan ik doen. Het gaat even alleen om, er wordt specifiek naar een datum gevraagd. Ja, de komende raad die staat in het teken van de zienswijzen. Dus als u bedoelt die raad daarna, ik heb even niet scherp welke dat is. Maar ik wil even specifiek zijn. **Wat mij betreft gaan we er gewoon zo snel mogelijk naar kijken en komen we daar met een notitie over of daar inderdaad gewoon openbaarheid aan die delen gegeven kan worden waar u op doelt. Dus dan doen we voor de volgende raad krijgt u daar uitslag over (toezegging, vervolg).** Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Goed, ik stel voor om de beraadslaging af te sluiten en over te gaan tot besluitvorming. Wil iemand nog een stemverklaring afleggen of wil iemand nog stemmen? Anders wordt het per hamerslag aanvaard. Iedereen tevreden zo? **Dan is het hierbij besloten.**

8. Raadsvoorstel Kadernota Sociaal Domein (21-018)

De voorzitter: Dan gaan we even naar een huishoudelijke mededeling. Ik begreep dat mevrouw Koegler wegens privéomstandigheden heel snel weg moest. Dat u daar kennis van neemt. Dat betekent dat we met 29 raadsleden aanwezig zijn. 28? Oh ja, er waren er al twee weg, ja. Het moet niet erger worden. Laten we gauw vooruitgaan. Agendapunt 8, het raadsvoorstel kadernota sociaal domein. Ik heb via de griffie al een lijstje met woordvoerders.

Mevrouw Koopman (D66):, Eindelijk ligt de geactualiseerde kadernota sociaal domein voor ons. Dat was hard nodig, want de vorige versie was nog van voor de transitie. Mijn complimenten, een zeer goed leesbare integrale kadernota die belangrijk is voor al onze inwoners. De meeste inwoners kunnen op eigen kracht deelnemen in onze maatschappij. Soms hebben mensen echter een stuk passende ondersteuning nodig, zodat iedereen naar vermogen kan meedoen. En iedereen dezelfde kansen kan krijgen. Of zoals gister een jong ervaringsdeskundige tegen ons zei bij de regiobijeenkomst jeugdzorg: je wil niet als een probleem gezien worden, maar als een mens. En ook mensen zijn niet kwetsbaar, maar je kunt in een kwetsbare situatie terecht komen. Uitgaan van de persoon en luisteren wat die nodig heeft en wat hij of zij zelf kan doen, wie er in de omgeving steun kan geven en waar uiteindelijk, als dat toch nodig is, een professional aanvullende hulp kan geven. Dat vergt een andere manier van kijken, van soms ook loslaten en niet oplossen voor iemand. Die richting komt duidelijk naar voren in deze kadernota en dat steunt D66 van harte. Wel zijn we benieuwd hoe de wethouder de opmerkingen van de adviesraad sociaal domein wil meenemen. Want als we normaal echt willen definiëren, krijgen we dan niet weer nieuwe hokjes waar sommigen ook weer niet in passen? En wie bepaalt die hokjes dan en wat normaal is? En hoe kunnen we het doe vermogen handen en voeten geven. Hoe bereiken we niet alleen de mensen die roepen dat ze hulp nodig hebben, maar ook de mensen die ons nu te laat of niet weten te vinden? En de opmerking over het maatschappelijk effect kan natuurlijk zo uit mijn bijdrage van het forum zijn gekomen. Dat heeft u echter prima verwerkt in de nota, zodat de nog te formuleren beleidsindicatoren in de raadsrapportage sociaal domein en de planning en control-cyclus worden opgenomen en de voortgang goed gaan volgen. Zowel op maatschappelijke effecten als financiële grip. Deze kadernota is een paraplu-kadernota. Volgende maand komen er alweer een aantal uitwerkingsnota's, zoals over werk en inkomen en het armoedebelief. Daarin willen we u meegeven door integrale aanpak waarin de mens centraal staat en niet het systeem goed vast te blijven houden. Wij wensen u veel succes met de verdere invoering van de kadernota sociaal domein.

Mevrouw Kistemaker (GL): Ook GroenLinks is blij dat er een nieuwe kadernota sociaal domein ligt. Het was hoognodig, mevrouw Koopman refereerde daar al aan. We danken de wethouder dat ze onze opmerkingen over het negatieve taalgebruik die we in het forum maakten serieus heeft opgepakt en de nota hierop heeft aangepast. Het leest namelijk een stuk fijner om niet continu over problemen te moeten lezen. Het is sowieso een goed leesbaar en duidelijk en begrijpelijke nota geworden. Wat ons betreft mogen alle stukken vanuit de gemeente op deze manier geschreven en visueel ondersteund worden. Toch zijn er twee punten waar we moeite mee hebben en we vinden het belangrijk om daar toch iets over te zeggen vanavond. Allereerst vinden we het jammer dat het veel gaat over zelfredzaamheid en eigen kracht. Daarmee gaat de nota met name over wat de gemeente van anderen verwacht, terwijl het zou moeten gaan over wat mensen die het niet redden op eigen kracht kunnen verwachten van de gemeente. En ten tweede, mevrouw Koopman refereerde daar ook al aan, de term normaliseren. Dat wordt hier als een belangrijk kader meegegeven, maar we merken dat hier heel verschillend over gedacht wordt. Want wat is eigenlijk normaal en wie bepaalt dat dan? We zijn dan ook blij met het voornemen wat we in het forum hebben uitgesproken dat we hier met de raad het gesprek over gaan voeren. In het advies van de adviesraad sociaal domein werden daar ook wijze dingen over gezegd. En ik las daarin ook een open uitnodiging om met hen dit gesprek te voeren en dat lijkt me een heel goed idee. Wij kijken daar in ieder geval erg naar uit. Vanuit deze twee kanttekeningen zullen wij de opvolging van deze kadernota nauw volgen en daar wensen we de wethouder veel succes mee.

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ik beperk me even tot datgeen wat ik ook in het forum vroeg aan de wethouder en wat ze heeft toegezegd. Dat was namelijk het punt van benadering van de cliënt. En ik moet zeggen, maar misschien kan de wethouder mij daar een geruststellend antwoord op geven, dat ik eigenlijk niet zo heel veel verschil zie tussen de vorige versie die we in het forum voorgelegd kregen en deze. Maar misschien heb ik iets over het hoofd gezien en dat hoor ik dan graag van de wethouder. Want als ik het anders formuleer dan wat de adviesraad ook zeer terecht opmerkt aan vragen, heb ik eigenlijk de aanvullende vraag: hoe ruimhartig is dit college in het sociaal domein? En dat is misschien een gewetensvraag die ik aan u stel en u bent verantwoordelijk wethouder voor het sociaal domein, maar ik wil hem toch heel erg graag stellen. Ik stel hem nog een keer: hoe ruimhartig is dit college in het sociaal domein? Of lopen we langs de randen van wettelijke verplichtingen in de komende jaren? Ik kan het er niet heel duidelijk uit lezen hoe wij of aan de ene of aan de andere kant staan. Ik hoop natuurlijk aan de eerste kant, dat begrijpt u, als Partij van de Arbeid. En ik begrijp best dat er financiële kaders vanuit het Rijk belangrijk zijn, maar het is ook echt een kwestie van mee kunnen doen en er toe doen in Rijswijk of aan de kant moeten staan van de passende hulp. Kunt u mij een geruststellend antwoord geven dat wij ondanks het feit dat ik het niet helder kan lezen of dat u er niet nadrukkelijk voor uitkomt, dat wij toch aan die kant staan van inwoners die die passende hulp heel hard nodig hebben. Iedere gemeente maakt namelijk zelf cruciale keuzes in het sociaal domein. De ene gemeente is de andere niet, ondanks die wettelijke verplichtingen. De koers en de aanpak van iedere gemeente is anders in het sociaal domein. Ik hoor graag uw antwoord, en dat is dan eigenlijk ook mijn antwoord op de benadering van de cliënt. Want daar gaat eigenlijk alles over in dat laatste stuk wat ik net aan u vroeg. Ik wil ook graag wel eigenlijk expliciet weten wanneer u de reactie van de adviesraad sociaal domein geeft. En of wij die reactie aan de adviesraad ook CC mogen lezen. Voorzitter, dit was voorlopig mijn inbreng in de eerste termijn, dank u.

Mevrouw Schröter (CDA): Na het bespreken van de kadernota in het forum hebben we als CDA nog eens nagedacht over wat onze Rijswijkers nu merken in de hernieuwde kadernota sociaal domein. Als CDA vinden we het belangrijk dat we de goede dingen doen voor onze Rijswijkers. Is de juiste hulp op maat snel beschikbaar? Wordt de hulp waar nodig snel gevonden? Dat zijn zaken die belangrijk zijn voor onze inwoners. De kadernota die nu voorligt is slechts een paraplu. Er volgen nog

een flink aantal kadernota's en onderliggende beleidsnota's. Daardoor is het voor ons niet echt duidelijk wat deze kadernota nu exact oplevert en welk verschil dit maakt met de vorige kadernota. We hadden de kadernota graag wat scherper willen zien in de doelstellingen en effecten die we met elkaar beogen binnen het gehele sociaal domein. Dat hebben we in het forum ook zo benoemd. De wethouder heeft aangegeven dat de doelstellingen, effecten en indicatoren nog verder bepaald gaan worden samen met de inwoners, maatschappelijke organisaties, vrijwilligers en de raad. Dat is een goede stap en het CDA ziet uit naar een verdere uitwerking daarvan. Die scherpste zouden we ook graag terug willen zien in de kader- en beleidsnota's die later nog volgen.

Mevrouw De Man (OR): Eigenlijk hebben we net als in het forum geen op- of aanmerkingen op dit stuk. Nogmaals complimenten aan de wethouder voor de helderheid van het stuk en het verzoek aan het college om dit soort kaders op deze manier vaker op te stellen. En dat was hem, dank u wel.

Mevrouw Kames (RB): Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ook Rijswijks Belang de complimenten geven aan de wethouder. Wij vonden het echt een zeer duidelijk stuk, echt goed leesbaar, goed opgezet. En we kunnen ons ook goed in vinden en wij zullen ook zeker voor dit raadsbesluit voor stemmen.

De heer Karremans (Wij): In het forum kwam de raad eigenlijk al tot de conclusie dat dit raadsvoorstel op brede steun kan rekenen. Echter de reactie van de adviesraad was toen nog niet bekend. En op basis van deze stukken van de adviesraad zou ik de wethouder toch nog enkele punten willen meegeven. De adviesraad geeft namelijk aan dat de eigen kracht en zelfredzaamheid helder zou moeten gemaakt. Wat is het verwachte niveau van zelfredzaamheid? Hoe wordt het meetbaar gemaakt, zodat dit later ook gemonitord kan worden of deze verwachting daadwerkelijk realistisch is. Dit is precies wat onze fractie ook aangaf tijdens het afgelopen forum. Zelfredzaamheid vinden wij gewoon een vaag begrip en zou echt specifiek en meetbaar gemaakt moeten worden. Wij delen dus de zorgen van de adviesraad en zouden de wethouder willen meegeven om dit mee te nemen in de toekomst. Onze vraag is dan ook: hoe gaat u dit invullen, zodat wij in de toekomst als raad dit kunnen controleren. Een ander punt van de adviesraad was ook dat het VN-verdrag handicap een belangrijk uitgangspunt moet zijn in deze nota. En wij als fractie omarmen dit. Wij hechten namelijk veel waarde aan dit VN-verdrag en zouden dan nogmaals ook dit mee willen geven aan de wethouder. Al met al kan onze fractie zich in dit raadsvoorstel vinden, ook namens ons de complimenten aan u. We willen de wethouder wel op het hart drukken om deze aandachtspunten van de adviesraad heel goed mee te nemen.

Mevrouw Van Amerongen (GBR): Ook GBR zal uiteraard voor dit raadsvoorstel stemmen. Wij vinden de kadernota erg helder en leesbaar. En de ambities van de wethouder komen hier duidelijk in naar voren en die sluiten ook aan bij onze ambities. Wij vinden het jammer dat er nog niet dieper in is gegaan op bepaalde elementen die gelden voor eigenlijk het hele sociale domein. Maar hierover is ook met de wethouder gesproken tijdens het forum en de wethouder heeft aangegeven dit per nota verder uit te werken. Dus hier kijken wij zeker naar uit en wij wensen de wethouder hier ook veel succes mee.

De heer Ezinga (VVD): De erkenningen die hier en daar in de raad worden gegeven aan de wethouder, daar kan de VVD zich ook zeer in vinden. Wij zijn ook zeer blij dat de huidige kadernota is gerealiseerd. Sinds 2015 met de decentralisatie van het sociaal domein is er veel veranderd en het was dus echt nodig om deze nota op te stellen. Voor wat betreft de inhoud van de nota en het forum wat we hebben gehad hierover wil ik eigenlijk drie punten aanstippen. Twee van onszelf en een die voortkwam vanuit de collega's van **GroenLinks**. Het eerste punt waar het om ging betrof de

aandacht voor de relaties die bestaan voor de gemeente tussen enerzijds de cliënten, dan refereer ik naar mevrouw Van Nunen van de **PvdA**, en anderzijds de relatie die bestaat met de aanbieders van hulp. En u heeft toegezegd hier het een en ander in te verbeteren, inhoudelijk te versterken in de nota. En wat dat betreft kan ik me wel enigszins aansluiten bij mevrouw Van Nunen. U heeft zich op een vrij marginaal niveau denk ik het een en ander gezegd over de relaties die bestaan voor de gemeente inzake het sociaal domein. Wellicht lees ik er ook overheen, wellicht moet ik het op een andere manier zien. Maar wellicht kunt u hier een toelichting op geven. Het tweede punt wat ik wil aanstippen en wat ik in het forum ook heb aangestipt betrof een risicoparagraaf en risico-inventarisatie die aanwezig zou moeten zijn in een dergelijke kadernota. U heeft dit onderzocht en besproken en u gaf mij terug dat dit niet zo zeer met cijfers kan worden onderbouwd. Het is immers een kadernota en wij kunnen dit op dit moment niet realiseren daarvoor. En dat was ook niet mijn bedoeling. En ik heb ook dat verhelderd aan u. het zou een risicoparagraaf, een risico-inventarisatie kan ook in woorden worden vormgegeven waarbij de risico's op strategisch, op operationeel of op tactisch of op wat voor schematisch concept we dat ook neerzetten, kunnen worden neergezet. En dat kan een handvat bieden voor al die uitvoeringsnota's die hierop gaan volgen. En u heeft hier opvolging aan gegeven en ik ben u daar zeer erkentelijk voor, ware het niet dat ik het wel vrij algemeen vind. En ik had het graag meer op een Rijswijk niveau gezien. Ik had het graag gezien op van: hoe verhoudt zich het nou tot onze gemeente als zodanig? Want in feite kunnen we tot de 300 plus gemeentes dezelfde risico-inventarisatie toeleggen. Graag een reactie hierop. Het derde punt, dat betrof eigenlijk het punt van GroenLinks over de normalisering die plaatsvindt. Ik denk dat u hier inderdaad dat het een terecht punt was van mijn collega's. Ik denk dat u hier goed op ingesprongen bent en dat ook in bewoordingen in de nota heeft laten terugkomen. En daar wilde ik het voor nu voor de eerste termijn even bij laten.

De heer Van den Berg (BVR): Voorzitter, de kadernota sociaal domein is uitgebreid behandeld in het forum samenleving. En Beter voor Rijswijk heeft de wethouder daar al op gecompimenteerd over de heldere en leesbare nota, maar vanavond doen we dat graag met plezier nog een keer. Dus we willen u complimenteren met de heldere en leesbare nota. Beter voor Rijswijk heeft geen vragen in de eerste termijn, maar we rekenen er wel op dat de wethouder de duidelijke lijn die zij heeft ingezet voor de kadernota in de vervolgstukken zal doorzetten. Dat was het voor Beter voor Rijswijk.

De voorzitter: Goed, dan geef ik graag het woord aan het college. Wethouder mevrouw Bentvelzen.

Wethouder Bentvelzen: Weer bijzonder zo om bij elkaar te zitten. En dank iedereen voor de inbreng. Ik ben even aan het terugbladeren, want ik heb nog best wel veel meegeschreven. Er zijn wat vragen gesteld over de adviesraad. Ik denk dat het handig is als ik die in een keer doorloop en dat ik daarna de losse vragen nog even beetpak. Want er is gevraagd: hoe gaat de wethouder om met het advies van de adviesraad en ook de reactie richting de adviesraad? Wanneer vindt die dan plaats en kan die CC naar de raad? **Uiteraard kan die CC naar de raad. Informatief kan ik die gewoon toesturen. De adviesraad zal binnen 2 à 3 weken op schrift een reactie van het college krijgen**

(toezegging). Er zijn een x aantal vragen gesteld en ook door de adviesraad aan het college. Dus laat ik daarmee beginnen. Allereerst hebben zij aangegeven: wie bepaalt nou wat normaal is? En dat is ook aangegeven door **mevrouw Kistemaker**. En wat normaal is dat is maatwerk. Er zal per situatie moeten worden bekeken, uiteraard binnen de grenzen van de wet- en regelgeving en de rechtsbescherming van bezwaar en beroep, hoe we daarmee om moeten gaan. Daarnaast is er aangegeven door meerdere partijen de zelfredzaamheid. En het is misschien wat eentonig, maar ook zelfredzaamheid, en volgens mij **meneer Karremans** heb ik dat in het forum ook aangegeven, dat is maatwerk en dat zal per situatie beoordeeld worden. Want ik kan niet op voorhand stellen nu in een kadernota wat iemand zelf of met behulp van een ander of in het netwerk al dan niet op kan lossen.

En ik ben wel van mening, of het college is van mening, dat de inwoners in Rijswijk de regie zo veel mogelijk in eigen handen zouden moeten houden zolang ze dat kunnen. Dus dat is voor ons belangrijk als het gaat om de zelfredzaamheid. Dezelfde fractie van Wij heeft nog gerefereerd aan het VN-verdrag handicap. En dat verdrag dat richt zich natuurlijk specifiek op het verbeteren van de positie van mensen die een beperking hebben. De kadernota sociaal domein gaat over een bredere groep, namelijk iedere inwoner die een hulpvraag heeft en die niet zelfstandig of binnen het eigen netwerk het oplossend vermogen heeft. Daarbij is het hebben van een beperking, zoals bedoeld in het VN-verdrag handicap, geen voorwaarde. De ondersteuning bij armoede, werkloosheid, opvoeden, inburgeren, et cetera die wordt geboden aan iedereen die dit nodig heeft. Dus niet alleen de mensen die onder het VN-verdrag handicap vallen. Daarom kan voor mij en voor het college het VN-verdrag handicap ook niet een uitgangspunt zijn maar wel is het uiteraard iets wat we meenemen in de brede visie van het sociaal domein. Er wordt bij uitwerking altijd gevolg aan gegeven, dat maakt ook onderdeel uit van het thema inclusie waar mijn college mee bezig is, het is onderdeel van een van de vier pijlers van ons brede welzijnsbeleid en de inclusieve dienstverlening daarbij is hij ook opgenomen als focuspunt. Ik hoop dat ik daarmee een antwoord naar tevredenheid heb gegeven richting de fractie van Wij. Rijswijk. Dan is mij nog gevraagd, nou **GroenLinks** heeft aangegeven dat het jammer is dat het zoveel gaat over eigen kracht en zelfredzaamheid en ik kan de discussie van het forum opnieuw doen en ik kies daar niet voor, ik zeg hier nogmaals: ik vind het erg belangrijk dat wij de inwoners in Rijswijk in hun eigen kracht zetten en de regie zoveel mogelijk bij de mensen zelf laten en ze daarbij helpen wanneer dat nodig is. Dan zijn we er ook als gemeente. Dan zijn we er om te helpen. Normaliseren heb ik zojuist aangestipt en ja **mevrouw Kistemaker** u heeft aangegeven daar met de raad over te willen spreken dus ik hoop dat dat initiatief ook wordt opgepakt en ik weet de adviesraad is een orgaan die dit ook hele serieus neemt dus ik denk dat als u hen benadert om ook met hen over het normaliseren in gesprek te gaan, dat zij dat met beide handen zullen aanpakken. De **PvdA** heeft mij gevraagd een gewetensvraag, hoe ruimhartig is het college nu eigenlijk binnen het sociaal domein? Dat is inderdaad lastig te beantwoorden, mevrouw Van Nunen. Desondanks is het zo dat, laat ik bij het begin beginnen, u heeft ook mij gevraagd om de relaties, meneer Ezinga die refereerde daar ook al aan, de relaties tussen cliënten en de partijen die daar de zorg in bieden. Deze kadernota die staat ervoor dat ieder persoon centraal staat. Dus iedere klant staat centraal voor ons. Voor ieder individu, voor iedere klant wordt er per klant bekeken hoe we dat moeten gaan oppakken en welke aanbieder we daarbij nodig hebben. Iedereen die het nodig heeft die verdient wat dit college betreft de best passende ondersteuning die er ook maar kan zijn. Daarnaast binden we natuurlijk wel enkele kaders aan onze gemeente vast en dat heeft te maken met een kostenbeheersing en het niet onnodig problematiseren. We hoeven niet iets erger te maken wat er niet is. Daarnaast hoeven we ook niet meer kosten te maken als dat niet nodig is, dus we moeten dat goed met elkaar doen. Dus ik vind het logisch dat de kadernota daar over gaat, de kaders, en niet over het algemene uitgangspunt. Uw reactie voor de adviesraad heb ik aangegeven, het **CDA** vraagt mij: wat levert deze kadernota nu op? Nou, meerdere personen hebben het aangegeven in de raad, het is een paraplu en de verdere uitwerking zit in de uitvoeringsnota's. Dat heb ik u volgens mij ook met u besproken in het forum, dus mevrouw Schröter, dus ik hoop dat ik u strakjes kan verblijden met zeer goede uitvoeringsnota's en uiteraard probeer ik die duidelijke lijn voort te zetten, compact te zijn en duidelijk taalgebruik in de nota's neer te zetten. De vraag van Wij heb ik gehad. De **VVD**, relaties van cliënten en aanbieders, die heb ik net toegelicht. De risico paragraaf geef u aan die vinden wij erg algemeen. **Ja, ik heb in ieder geval getracht om de risico paragraaf op te nemen, mijnheer Ezinga, dus dat is wat we geprobeerd hebben en de risico paragraaf die past nu wel bij het niveau van de kadernota, aangezien die hoog over is en ik zal kijken wat we daar in de uitvoeringsnota's nog mee kunnen doen als het gaat om risico paragraaf losstaande stukken, zoals de werk – en inkomensarmoede, schulden, alle stukken**

die nog voorbij gaan komen (toezegging). Voorzitter, volgens mij heb ik alle vragen gehad. Mocht het niet zo zijn, dan hoor ik dat graag in tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan het zien. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Ja.

Tweede termijn

Mevrouw Van Nunen (PvdA): Ja, jammer dat de wethouder toch niet heel even in ging op inderdaad die prikkelende vraag van mij, noem het een gewetensvraag. Ik vind dat een college kleur op de wangen krijgt met haar aanpak in het sociaal domein. Dat zeg ik natuurlijk ook als partijpolitica. U weet dat ik heel erg op dat sociaal domein steeds hamer, op verschillende onderdelen. Dus een keer in de vier, vijf jaar hebben we het over missie en visie van een college dat daar op dat moment ook verantwoordelijk is voor een kadernota. Missie, visie op het sociaal domein. Op omgang met en de aanpak van inwoners met een kwetsbare achtergrond. Dus ik vond mijn vraag helemaal niet zo, ja niet passend zoals u zei want dit gaat over kostenbeheersing, tuurlijk heb ik ook gezegd, gaat ook om financiële plaatjes vanuit het rijk naar gemeenten. Daar dient u ook op te letten. Ik wilde hier niet heel uitgebreid verder op in gaan want de nota ligt er zoals die er ligt en we zullen hem ondersteunen want we moeten door in het sociaal domein, zeker ook omdat hier nog zoveel nota's aan van afhankelijk van zijn, die hierna komen. Toch wil ik, alleen al misschien voor de notulen gezegd hebben dat ik eigenlijk toch net iets meer passie, dat is een beetje raad, begrip misschien in dit kader als we het hebben over de politiek, iets meer van bewogenheid verwacht had in deze kadernota die weer voor vier jaar onze brede aanpak in het sociaal domein gaat uitmaken. Voorzitter, hier laat ik het bij. Wij zullen steunen en wij blijven gewoon kritisch op de uitvoering van de nota's die hierna komen. Dank u wel.

De heer Ezinga (VVD): Mevrouw Bentvelzen, hartelijk dank voor de beantwoording. Het is mij geheel helder wat u heeft gedaan en wat u heeft bedoeld. Wat betreft de risico-inventarisatie, daar kunnen we van mening verschillen hoe je dat invult. Als ik op uw plaats zat, had ik het misschien anders gedaan. Daar gaat het op zich niet om. Het gaat erom dat die er staat en dat een bepaalde grote lijn er staat en ik zie hem ook graag in concretisering bij de diverse uitvoeringsnota's, zoals u net heeft toegezegd, terugkomen. Dan ook gekoppeld zijnde aan deze brede inventarisatie, zoals u nu heeft geschetst, want daar gaat het in feite om. Dus dan de paraplu inventarisatie die u heeft gemaakt. Verder denk ik aan de slag, dit is hem, deze hebben we nodig nu en de VVD Rijswijk kijkt uit naar verdere voortzetting binnen dit grote en belangrijke thema.

Mevrouw Koopman (D66): Hartelijk dank voor de beantwoording van de vragen in de eerste termijn. Daar kwam ook een stuk, ik hoorde het hier al ook door een aantal van mijn collega's noemen, maatwerk daar ben ik een groot voorstander van maar willekeur niet. In de beleidsregels, dat hoeft dus niet in deze kadernota sociaal domein, maar in de beleidsregels zal dat wel verder moeten worden uitgewerkt wat termen als eigen kracht nu daadwerkelijk betekenen. Want ik ben het eens met **GroenLinks** dat onze inwoners ook wel een stukje duidelijkheid moeten kunnen verwachten als ze steun nodig hebben wat de gemeente dan voor ze kan betekenen. Ik was gister bij de regio bijeenkomst waar een groot deel van de woordvoerders ook aanwezig was, ik was daar best wel gecharmeerd van de netwerk intake. Ik weet niet of we die hier ook al zo doorvoeren maar daar kijk je heel goed naar wat speelt er nu precies, wat is er positief aan de effecten en wat negatief en wie doet wat daarin, wat kan de persoon zelf, wat kan zijn netwerk, wat kan de professional daar nog aan toevoegen? Dan ben je inderdaad in staat maatwerk te geven maar dat moet dan wel goed worden uitgewerkt zodat het geen willekeur is.

De voorzitter: Oké, denk dat we hierbij de tweede termijn van de raad kunnen afsluiten. Dan geef ik nog eenmaal het woord aan de wethouder, mevrouw Bentvelzen.

Wethouder Bentvelzen: Dank **mevrouw Koopman** voor de korte reflectie van gisteravond. Ik ben blij te horen dat die goed bevalen is, volgens mij proberen we dat vanuit de regiovisie in ieder geval vanuit de voorkant goed te organiseren. Ik hoor u zeggen de netwerk intake die vanuit de regiovisie wordt aangevlogen, regiovisie heeft natuurlijk betrekking op de jeugdzorg. Dit sociaal domein, de kadernota die behelst net even wat meer dan alleen de jeugdzorg maar de regiovisie is desondanks wel een heel belangrijk document waar we straks mee gaan werken dus ik zal daar zeker, we zullen daar zeker de zaken uitpakken die we daarin goed kunnen gebruiken. Ook over de andere beleidsterreinen heen. Ik ben het met u eens dat we moeten kijken naar de beleidsregels en dat we daar goed moeten verankeren wat we bedoelen met bepaalde zaken als het gaat om termen eigen kracht.

Mevrouw Koopman (D66, ter interruptie): Ja, heel kort. Ik begrijp natuurlijk dat het voor de jeugdzorg is maar ik denk dat het ook eigenlijk wel voor het sociaal wijkteam ook een hele goede zou zijn omdat je ook daar vanuit de persoon dan kunt redeneren en niet vanuit een systeem van het hokje waar iemand toevallig in past.

Wethouder Bentvelzen: Ik heb uw oproep gehoord en ik zal het meenemen, **mevrouw Koopman**. **Meneer Ezinga** die heeft aangegeven de concretisering van de risico's en de andere nota's, dat hebben we volgens mij uitvoerig met elkaar besproken voor zo ver en voor de rest aan de slag. Nou, dat past wel bij mij. Als laatste wil ik graag toch nog even zeggen, want **mevrouw Van Nunen** mist een stukje bevoegenheid, ik vind het jammer dat u dat niet 100% terugziet want het is met veel bevoegenheid en heel veel passie toch wel geschreven. Ik denk ook dat ik toch wel mag benadrukken dat de intensieve samenwerking zowel in de missie als in de visie ook extra benoemd is, dus dat het voor ons echt een heel belangrijk item is, dat is intensieve samenwerking goed is voor onze inwoners in Rijswijk en daar laat ik het graag bij voor vanavond, burgemeester.

De voorzitter: Goed, dames en heren, ik sluit de beraadslaging en dan gaan we over tot besluitvorming. Ik proef een positieve grondhouding van de raad bij dit raadsvoorstel. Daarom stel ik u de onvermijdelijke vraag: is er behoefte aan een stemverklaring? Is er niet. Is er behoefte aan stemming? Is er ook niet. **Dan is het raadsvoorstel kadernota sociaal domein unaniem aanvaard.** Aldus besloten.

9. Raadsvoorstel Bod Rijswijk voor de nieuwe woningmarktafspraken (21-016)

De voorzitter: Dan gaan we gauw naar agendapunt 9 raadsvoorstel bod Rijswijk voor de nieuwe woningmarktafspraken. Ik heb hier van de griffie een lijstje woordvoerders.

De heer Veerman (D66): D66 is voorstander van het verbeteren van het aantal woningen in het segment betaalbare koop en midden huur, zoals deze ook omschreven worden in deze woonvisie. Deze actualisatie van de woningmarkt, ik moet het goed zeggen. Daar zijn wij erg blij mij. Landelijk wordt aangegeven dat hier een grote behoefte ligt onder de bevolking. Dus dat kunnen wij prijzen denk ik. Rijswijk mag zakken in het percentage sociaal, dat wordt ook erkend door de regio. Andere gemeenten mogen stijgen en daar moeten daarom relatief meer sociaal gaan bouwen. We hebben het er in het forum ook al kort over gehad hoe we daar uitvoering aan gaan geven en daar heeft de wethouder ook op geantwoord. Daarnaast heb ik nog wel een vraag. De corporaties hebben de toezegging gegeven om projecten uit de overzichtstabellen te gaan uitvoeren en daar zijn we natuurlijk heel erg blij mee. Dat geeft vrij bieding van de markt. Er lag al eerder een verzoek om in te

zetten op onderhoud, renovatie en verduurzaming door de corporaties. Nou is mijn vraag of zij hier ook mee aan de slag gaan en wanneer we dat, die overeenstemming ook kunnen bereiken?

De heer Wit (GL): Vanavond heeft de gemeenteraad van Rijswijk de keuze om te gaan voor woonbelangen van burgers met kleine inkomens of te kiezen voor marktwerking en korte termijn financiële belangen. Het voorliggende bod heeft als kern het stoppen met het bouwen voor de sociale woningvoorraad, oftewel de doelgroepenvoorraad. Daarmee stapt het college ver weg van de visie van vier jaar geleden toen de woonvisie nog vroeg om beleid dat is toegespitst op sociale huisvesting. Ik heb mijn best gedaan om in dit bod, of in de later vanavond voorliggende woonvisie, een degelijke argumentatie te vinden die duidelijk maakt waarom bouwen in de sociale sector niet naast bouwen van middel dure woningbouw kan plaatsvinden. Maar ik moet constateren dat die helaas ontbreekt. Verduurzaming en grootschalig onderhoud zijn in eerdere vergaderingen en in de motie die ten grondslag ligt aan de koerswijziging van de gemeente de hoofdredenen voor het stoppen met de nieuwe sociale woningbouw. Navraag bij corporaties maakt duidelijk daar hier inderdaad veel werk te verrichten valt maar dat er ook reeds behoorlijk wat projecten zijn opgeleverd. Sociaal nieuw bouwen en duurzaam onderhoud plegen kan prima naast elkaar. Het een sluit het ander niet uit. Maar dat uitsluitende besluit maakt het college echter wel voor de corporaties. Dat er geen overeenkomst tussen gemeenten en corporaties is aangaande de inhoud van het bod zegt al genoeg over het verschil van inzicht tussen de colleges, tussen het college en de corporaties. De wachtlijsten in de doelgroepenvoorraad zijn namelijk lang, heel lang. Dit geldt ook voor senioren die graag kleiner zouden willen wonen. Op de Nieuw Benedictus was een ongelooflijk grote over inschrijving te zien. Dus de vraag is er. Juist deze woningen zorgen voor doorstroming waardoor je iets kan doen aan de wachtlijsten. Maar met dit bod, bouwen we de komende jaren ook vrijwel geen seniorenwoningen in de sociale sector dus komen we ook daarmee wederom geen stap verder. Natuurlijk kun je je verschuilen achter percentages en vergelijkingen met andere gemeenten, we weten allemaal dat er een aantal gemeenten in de regio ver achter blijven in de doelstellingen zoals eerder vastgelegd, maar dit bod is van de gemeente Rijswijk en daarvoor zijn we toch echt zelf verantwoordelijk. De woningzoekenden in Rijswijk zullen de komende jaren wanneer ze weer eens achter het net vissen zich afvragen waarom het toch niet lukt dit raadsvoorstel nog eens kunnen laten passeren en daarmee ook de fracties die hier voor gaan stemmen. In antwoord op de vraag die we aan de wethouder hebben gesteld aangaande het percentage doelgroepenvoorraad dat overblijft, wordt op een dusdanige wijze gegoocheld met cijfers dat het voor een leek al helemaal niet meer te doorgronden is. We hadden 52%, we gingen een jaar geleden, dus nadat de koers wijzigende motie was overgenomen, naar 48%. De wethouder spreekt zelf in haar beantwoording ook nog van 46% maar die hebben wij in de stukken niet terug kunnen vinden. Nu komen we zonder duidelijke grondslag uit op 43% van de totale woningvoorraad en dat allemaal zonder dat er een ander college is komen te zitten. Het lijkt erop dat de wisseling van de wethouder op deze portefeuille een zware impact heeft gehad. GroenLinks gaat geen goedkeuring geven aan een voorstel waarin we de financieel zwaksten in de samenleving in de kou laten staan en ze geen gelijkwaardige kans krijgen wanneer het gaat om wonen.

De heer Kooy (PvdA): College, in het forum hebben we hier al uitgebreid over gesproken en wat mijn college **meneer Wit** aangeeft ook in cijfers, het is een redelijk technisch verhaal en voor ons ligt een bod. Bod komt voort uit een stukje visie die uitgesproken is vanuit het college en vanuit de motie. Het is niet onze visie, dat is wel duidelijk. Maar het betekent heel wat naar onze inwoners toe, naar de mensen met een minder grote beurs. Daar betekent het heel veel voor. We zullen er zo meteen uitgebreid bij de woonvisie nog op terugkomen. Er staan twee agenda onderwerpen dus laten we ze niet te veel door de war lopen. Herhaaldelijk hebben wij de wethouder gevraagd een actualisatie van cijfers. Dit zijn cijfers uit 2018. Het verbaast mij dat collega's hier in de raad de wethouder willen laten

vertrekken met cijfers die al lang achterhaald zijn. Als we gewoon vandaag nog kijken naar Rijswijk in cijfers dan zien we dat het huurpercentage in Rijswijk al tot 50% gezakt is. Dat is inclusief de dure huur. Het is ontzettend aan erosie onderhevig dit bod. Ik vraag aan de wethouder dus in deze ronde: hoe willen we dit als beleid gaan uitvoeren als we niet eens actueel weten wat de cijfers zijn? Onze grote zusterstad Den Haag drukt op een knopje en daar rolt het uit de computer. Hoeveel goedkope huizen zijn er, hoeveel middel dure huizen zijn er, hoeveel zit er in deelhuur? Dat weten wij niet. Wij hebben een beperkt aantal instrumenten. We hebben de wachttijden van mensen die een huis zoeken. We hebben senioren die door willen schuiven. En wat valt op? Ik hoor heel veel vergelijkingen naar andere gemeenten maar de kern is dat wij met het beleid dat we de afgelopen twee jaar uitvoeren de wachtlijst hebben doen stijgen. Dus hoe lang het is, doet er niet meer toe. Het begint oneindig te worden voor de mensen met een laag inkomen. Dat bod gaan wij nu neerleggen. In dit bod staat nog wel dat we een aantal huizen gaan maken. Het zijn oude verplichtingen en sommigen van deze huizen die hier staan, in dit bod, die zijn al opgeleverd. Dus wat voor discussie gaan we dan doen? Dan haak ik even aan op dat onze grootste uitvoerende partij, de woningbouwvereniging corporaties hier niet achter staan. Die daadwerkelijk wel ruimte zien om naast investeringen en onderhoud ook nieuwbouw te kunnen plegen. Is het niet hier dan is het elders. De PvdA vindt dat wij als bestuur van Rijswijk niet onze verantwoordelijkheid nemen naar de kleine inkomens die er nu zijn. Natuurlijk is dat makkelijk om doelgroepen te stoppen, de senioren, de starters en die overzichten vragen we ook regelmatig van hoe zijn die ontwikkelingen? Maar ik ben uiterst verbaasd, dat wil ik toch nog een keer horen dan van de wethouder, dat er geen negatieve geluiden zijn te horen als wij praten met onze collega's in de regio over dit bod. Ik heb duidelijk vernomen van een partijgenoot van mij in Den Haag dat ze helemaal niet zo gecharmeerd zijn van Rijswijk en de positie die wij hiermee innemen. Als wij volgende keer als Rijswijk dan wel weer aan willen kloppen voor meebetalen voor bijvoorbeeld een oplossing voor de Beatrixlaan, ja dan zijn ze dit ook nog niet vergeten. Dus onze positie wordt denk ik rooskleuriger ingeschat met deze onderhandeling dan dat wij hebben. Dus wat doet dit bod, gebaseerd op oude cijfers, nou voor onze positie in de regio? Want de positie naar onze Rijswijkse burgers met een kleine beurs, de starters die willen beginnen, de ouderen die willen doorgroeien, die ondersteunt het zeker niet.

De heer Van Enk (CDA): Het is twee jaar geleden dat ik namens het CDA in het kaderdebat de vraag opgeworpen heb of wij nog in Rijswijk door moeten gaan met nieuwbouw in de sociale sector of dat het niet tijd wordt om daar een pas op de plaats te maken. Die discussie is afgelopen twee jaar herhaaldelijk in de raad gevoerd naar aanleiding van voorstellen en ontwikkelingen en ik ben heel blij dat we nu, nu het bod aan de regio definitief wordt gedaan vanuit Rijswijk, dat we besloten, of dat het voorstel is om een pas op de plaats te maken. Dat is niet omdat wij geen rekening houden met de zwaksten in de samenleving, of dat we die in de kou willen laten staan zoals wordt gezegd. In tegendeel. Wij willen juist rekening houden met de Rijswijkers die op dit moment in het enorme areaal van sociale woningen wonen in Rijswijk. We hebben daar de afgelopen jaren, dat heb ik al vaker gezegd dus ik ga daar niet te veel in herhaling vallen, maar we hebben daar vaak signalen gehoord dat het met het onderhoud van al die sociale woningen die we in Rijswijk hebben, 36% als ik de NOS mag geloven, dat zijn de meest actuele cijfers, dat daar heel veel zorgen zijn bij mensen. Nu kun je twee dingen doen, dat doen we vanavond, die keuze maken we vanavond. Kiezen we voor de zwaksten in de samenleving die een woning zoeken vanuit de hele regio? Of kiezen we nu een keer voor onze Rijswijkse inwoners die te kampen hebben met verpieterende woningen in die sociale sector? Het CDA heeft heel duidelijk willen kiezen voor onze eigen inwoners om niet te zeggen wij stoppen tot in lengte van jaren maar we moeten een pas op de plaats maken om een gebalanceerd woningaanbod in Rijswijk te krijgen. Dat is dus kiezen voor onze eigen inwoners en ook de andere gemeenten, zeker de andere randgemeenten vragen om nu ook hun aandeel in de sociale nieuwbouw te gaan vervullen. Dat is ook waar het hele proces van dit woning bod aan de woningtafel

in de regio op ziet, om die balans in onze regio wat terug te gaan brengen. Het is dus niet zo zeer wat **meneer Kooy** zegt een kritisch geluid op proberen te vangen in de regio of denken dat onze onderhandelingspositie wordt verslechterd, nee dat is absoluut geen sprake van. Rijswijk komt met een prachtig bod als het gaat om het oplossen van de woningnood. 5.700 woningen de komende tien jaar. Een enorm aandeel. Dat bod past ook helemaal in de nieuwe spelregels die in de regio met elkaar zijn afgesproken. Voorzitter, ik zal verder discussie niet opnieuw gaan doen, vaak genoeg gevoerd maar ik zou heel blij zijn als we vanavond tot dit bod kunnen komen als gemeenteraad. Dank u wel.

Mevrouw De Man (OR): Ja, meer bouwen om de doorstroom te bevorderen, meer bouwen in het middensegment. Dat is iets wat Onafhankelijk Rijswijk ook al jaren roept dus we zijn erg blij dat nu terug te lezen in dit stuk. Daarvoor dank. Ik hoor toch wat geluiden van mijn collega's dat ze het gevoel hebben dat de mensen die willen wonen binnen de sociale sector of daartoe gedwongen zijn dat die een beetje in de kou worden gezet maar die mening die deel ik absoluut niet. Volgens mij is onze woningvoorraad, als het gaat om de sociale sector echt meer dan op peil. Ik denk dat we er heel erg goed voor staan en dat het een hele verstandige keuze is om juist nu in het middensegment te gaan bouwen. De mensen die al wat langer in de sociale huur zitten, kunnen wellicht doorstromen, zoals we zeggen, naar het middensegment, eventueel vanwege gezinsuitbreiding noem maar op, komen de sociale huurwoningen ook weer vrij. Dat is alleen maar mooi en ik zie hierin dus ook voordelen. Wel mis ik in het stuk nog een onderdeel wat ook meermaals besproken is in dit kader, we hebben al een aantal keer aangegeven zo'n 50% van de sociale huurwoningen moet naar onze Rijswijkse inwoners. Dit zou voor onze starters, die hier dus bij familie willen blijven wonen of mensen die pardoos in de sociale sector terecht komen door onvoorziene omstandigheden die ook liever hier in deze mooie gemeente willen blijven wonen, zou dat natuurlijk hartstikke fijn zijn als we dit daadwerkelijk vast kunnen leggen. Ik zie dat hierin niet terug dus ik ben wel benieuwd of de wethouder daar nog wat over zou kunnen zeggen.

De heer Weterings (RB): Ook de wethouder nog dank voor de aanvullende antwoorden op de vragen die we hebben gestuurd. Zag er keurig uit. Maar u maakt het uzelf een beetje moeilijk om in het stuk te praten over dat Rijswijk de grootste bijdrage wilde leveren, dat riep allemaal vragen op. Ook over het citaatje dat de huizen allemaal voor Rijswijkers zijn, hoe gaan we dat dan verdelen? Hadden we maar de helft zekerheid dat het allemaal Rijswijkers zijn. Maar goed, voor de rest bedankt nogmaals voor de beantwoording. Ik heb wel een aanvullend verzoek of vraag van aankomend raadslid mevrouw Niesen. Mark, zou je het college willen meegeven dat wanneer er gebouwd gaat worden in de bouwprojecten en deze ook huurwoningen bevatten, dan ook graag iets opnemen van onderhoudsplicht? Niet zoals nu aan de orde is bij flat Boshoeke in handen van makelaar Het Hof Rijnland, verzuimd om onderhoudsplicht te verrichten. Als gemeente zitten we dus niet te wachten over een paar jaar dat er weer woningen zijn waar geen onderhoud aan wordt verricht maar wel huur en servicekosten verhogingen worden doorgevoerd. In Rijswijk natuurlijk al genoeg woningen met achterstand dus dat is ook geen goede reclame voor Rijswijk dus misschien kan u nog een citaat erbij doen, mag ook of the record dat ieder geval de onderhoudsplicht wordt meegenomen, mochten deze woningen van de 5700 ook huurwoningen bevatten.

Mevrouw Mauer (Wij): Wij Rijswijk is voor het bouwen van woningen om de woningvoorraad van Rijswijk te voorzien. Het is een goede zet om beperkt sociale woningen toe te voegen om zodoende de verdeling over de gehele regio te verbeteren. We zijn voor gemêleerde wijken. Dat betekent dat bij nieuwbouwplannen we een goede mix van woningen voor verschillende doelgroepen moeten realiseren. De druk op de woningmarkt die blijft de komende jaren ontzettend hoog maar we moeten

niet bouwen ten koste van de leefbaarheid. Op dit punt ga ik verder in bij de behandeling van de woonvisie.

De heer Van der Meij (GBR): Dank aan het college, ik heb het ook in het forum gezegd, namens Gemeente Belangen, voor het bod wat nu in de vorm van een raadsvoorstel voorligt om aan de regio aan te bieden. De regio Haaglanden, ik kijk ook graag naar burgemeester Verkerk die ook actief daarin heeft deelgenomen in de periode dat Haaglanden nog bestond, was een regio die zich onderscheidde in Nederland als het gaat om het maken van afspraken over de regionale woningmarkt. Want dat wij hier als Rijswijk niet op een eiland zitten maar dat we met een regio te maken hebben als het gaat om woonprogrammering dat is een ding wat zeker is. dus wat dat betreft ook jammer dat bij het opheffen van het stadsgewest Haaglanden er geen vehikel, formeel vehikel was om met elkaar over woningafspraken te spreken, behoudens dan, daar ben ik dan ook blij mee dat ik daar mede initiator van ben geweest, de bestuurlijke tafel wonen waarin we in ieder geval met de wethouders wonen in Haaglanden proberen tot regionale afspraken te maken en ook als regio op te treden naar de provincie toe zodat we niet binnen de provincie als Haaglanden uitgespeeld kunnen worden. Wat dat betreft laat dit bijvoorbeeld ook zien, zoals we dat ook altijd in het verleden als Rijswijk gezien, wat we van Rijswijk gezien hebben, dat wij ons mannetje staan als het gaat om de woningbouwopgave. Rijswijk levert nu relatief gezien de grootste bijdrage aan de woningbouw in de regio Haaglanden, dames en heren. Ik wil eraan toevoegen dat wij ook de meest realistische opgave toevoegen. Dat mag ook wel eens gezegd worden. Als ik kijk naar die natte droom plannen die de gemeente Den Haag onlangs in het AD heeft gepresenteerd met woontorens van 240 meter. Dames en heren, dat is leuk om dat zo in de krant te zetten maar hier maken we plannen die we wel kunnen maken en die we ook realiseren en dat mag ook wel eens gezegd worden. Als het gaat om de sociale woningbouw, voorzitter, Rijswijk heeft daar heden en in het verleden meer dan haar aandeel geleverd. Zowel als het gaat om de nieuwbouw als nu als het gaat om het groot structureel onderhoud waarvan we nu gelukkig zien dat Rijswijk wonen en Vidomes stad nu gelukkig nu complex gewijze ook daadwerkelijk gaan invullen. Afspraken die al jaren geleden gemaakt zijn die nu gelukkig zie je toch per bestaand complex los ziet komen. Waar het in wringt is dat, het is ook niet vreemd, andere gemeentes, ik noem de maar even met naam en rugnummer, Zoetermeer, Pijnacker-Nootdorp en niet in de laatste plaats Leidschendam-Voorburg waar notabene een GroenLinks wethouder de portefeuille wonen bestierd, het keer op keer laat afweten om de sociale woningbouw afspraken na te komen. Natuurlijk zijn de woningcorporaties het niet eens met ons aanbod omdat ze in andere gemeenten op dit moment ook bod vangen. Dus proberen bij iedere gemeente aandacht te vragen voor die nieuwbouw sociale woningbouw. Maar dames en heren, het is met name Leidschendam-Voorburg die productie moet leveren, die 750 woningen heeft toegezegd om te gaan leveren in een periode van tien jaar. Dat aantal staat nog steeds open om ingevuld te worden. Ze laten het gewoon afweten. Er wordt veel gepraat maar hier wordt gewoon gebouwd en hier wordt ook gewoon onderhouden. Voorzitter, ik maak me wat dat betreft wel zorgen. Op het moment dat wij in deze, met deze regio afspraken hebben waar we serieus met elkaar aan gewerkt hebben, waar we notabene nu ook in deze ronde met omwonenden, dat gaat weliswaar om de woonvisie maar daar zit natuurlijk een interactie in, met omwonenden, met belangengroepen hebben gesproken, met corporaties hebben gesproken, wat gaan die andere gemeentes nu daadwerkelijk doen om aan die woonvraag nu invulling te geven? Ja, daar is de provincie dan voor om daar sturing en regie op te geven en ik roep ook de wethouder op daar in de contacten met de provincie ook aandacht voor te vragen dat het niet zo moet zijn dat wij aan onze verplichtingen gaan voldoen maar dat anderen het gewoon nalaten. Dan gaat het dan met name om die sociale woningbouw maar ook als het gaat om die woningproductie die zo hoognodig is in het middel dure segment. Ik maak me ook zorgen als het gaat om de wet- en regelgeving op dit moment. Notabene de HBG-locaties die godsnaam in Nederland mogelijk dat een bewoner, een bewoner in staat is geweest om dat plan twee jaar te

vertragen, door het feit dat er een raad van staten procedure is aangemerkt. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat een BSM een bedrijf met alle respect drie jaar Rijswijk buiten op slot gegooit heeft? Dit kan zo niet langer in Nederland met de opgaves waar we hier met zijn allen voor staan om in dit deel van de Randstad een groot deel van die woningvraag op te lossen. Dus dat pleit ook een lans om te breken en ik weet dat het misschien wel heel veel gevraagd is om aan de wethouder dat mee te geven maar besteed ook aandacht in die gesprekken hoe wij nou in godsnaam hier in dat overgereguleerde Nederland en met het over geparticipeerde Nederland om moeten gaan als het gaat om gewoon concreet die vraag hoe gaan we nou die woonvraag invulling geven? Want op deze manier komen we er niet. Voorzitter, last but not least en daar maak ik mij ook zorgen over. Dus het is een heel complexe puzzel. Dat is de bouwmarkt op dit moment. De bouwrijzen die schieten als paddenstoelen uit de grond. Men weet van gekkigheid niet waar materiaal en personeel vandaan gehaald moet worden. Ik denk dat het ook zeker een onderwerp is van discussie om daar in de regio van gedachte over te wisselen hoe je ook op die manier die woonproductie toch enigszins gereguleerd en ook geregisseerd kunt krijgen als het gaat om uiteindelijk die betaalbare woning die nog gerealiseerd moet worden. Voorzitter, ik denk dat er al met al een ambitieus maar wel realistisch pakket voor Rijswijk ligt waar we echt trots op kunnen zijn hoe we dat in de regio nu kunnen aanbieden en van onze kant ook de steun aan de wethouder om dat ook in de regio en ook landelijk, respectievelijk provinciaal niveau verdedigd te krijgen.

De voorzitter: Goed, ik zou bijna zeggen: ik hoop dat de nieuwe informateur meeluistert. Maar dat zal ongetwijfeld in orde komen. Ik ga verder met mijn lijstje, mijnheer Oelen.

De heer Oelen (VVD): Nou, ik weet niet of als dit de verkenner die had meegeluisterd dan had hij waarschijnlijk een ander oordeel gehad dan **meneer Van der Meij** over de appreciatie van de raad van staten maar dat ter zijde. Maar goed, ook die zal niet hebben meegeluisterd. Het bod van de gemeente Rijswijk over de woningmarkt. Ik kan hier vrij kort over zijn. De VVD Rijswijk is blij met dit door het college geformuleerde bod. Er is grote woningopgave in Nederland in de regio in Rijswijk en Rijswijk levert daar een belangrijke bijdrage aan. Het is zelfs een bijdrage die groter is, er gaat meer gebouwd worden volgens dit bod dan waar Rijswijk toe gehouden is. Dat is in het forum ook al aangegeven, daar is ook wel een zorg over en die zorg die zit er dan ook wel met name in, in dit gebouw. Is er wel de slagkracht? Is er de ambtelijke ondersteuning? Is er de capaciteit om dat allemaal in goede banen te gaan leiden en te blijven leiden? We hebben een aantal voorbeelden die in het vrij recente verleden gezien dat het helaas niet altijd even goed ging bij het begeleiden van dit soort projecten. Op het moment dat we zulke ambities hebben als Rijswijk, nogmaals de VVD ondersteunt die van harte, dan moeten we er ook zeker van zijn dat we die kunnen gaan realiseren. Dus ik zou van de wethouder willen vragen: kunt u daar concreet een klip en klaar een antwoord op geven? Tweede punt wat ik graag wil markeren is de verdeling in de portefeuille. We zijn, dat zal niemand verbazen, blij dat er gestreefd wordt naar een meer evenwichtige verdeling in de regio van het aanbod van sociale huur van de doelgroepen voorraad. We denken ook dat het goed is dat dat in Rijswijk op een wat meer genormaliseerd niveau gaat komen. Het is goed voor de burger, het is goed voor de leefbaarheid, het is goed voor de economie. Kortom, het is goed voor Rijswijk. Dus dat streven dat ondersteunen we van harte. We hebben net zoals andere partijen ook al hebben genoemd, gememoreerd, hebben we natuurlijk ook kunnen lezen dat woningcorporaties en ook huurdersorganisaties negatief op bepaalde aspecten van dit bod hebben gereageerd, op dit soort aspecten. Dat verbaast natuurlijk niet dat ze dat hebben gedaan en daar hebben wij kennis van genomen maar waar ik wel benieuwd naar zou zijn en waar ik graag antwoord van de wethouder zou willen hebben, hoe liggen nou de verhoudingen en hoe liggen nu de relaties met die corporaties? Want ondanks het feit dat ze niet additioneel op allerlei plekken in Rijswijk mogen gaan bijbouwen, hebben we de nog heel erg hard nodig voor al die zaken waar we al wel overeenstemming over

hebben gehad. We willen wel dat vanuit een goede relatie de goede dingen ook door die corporaties in Rijswijk blijven gebeuren. We weten ook dat die relaties ook in het recente verleden niet altijd even goed zijn geweest. Dus kan de wethouder aangeven hoe het er nu voorstaat voor wat betreft de samenwerking en de relaties met de corporaties?

De heer Braam (BVR): Allereerst wil ik beginnen met dat het bod wat hier ligt er eentje is waarvan we konden verwachten dat hij er op deze manier zou komen. Moeten toch niet vergeten dat er een motie destijds door het **CDA** is ingediend om toch de rem te zetten op de forse bouwontwikkeling van nieuwe sociale woningen en dus vooral de focus te richten op echte doorstroming, dus dat betekent zorgen dat in dat middensegment er voldoende woningen komen zodat die doorstroming ook in gang komt. Dus dat is duidelijk zichtbaar ook in dit stuk. Op zich is BVR niet zo'n voorstander om toch weer extra sociale woningen toe te voegen zoals ze dat gezien hebben in de havenlocatie maar we begrijpen dat dat vooral gebruikt wordt voor de mogelijke toekomstige doorstroming onder andere vanuit de Havenstraat en de andere twee straten die mogelijk in de toekomst ook tot een herontwikkeling gaan komen. Daar liggen natuurlijk ook vooral die kansen. Niet alleen het renoveren van al die gebouwen waar er behoorlijk wat taken zijn opgepakt voor de komende jaren, zowel door Vidomes als door Rijswijk wonen. Maar ook op een gegeven moment zeggen van dit is niet meer geschikt voor de toekomst, het wordt gewoon verstandig om daar een vervangende woningbouw te realiseren. Dan is het natuurlijk vooral ook omdat het eigen grond is van die woningbouwverenigingen om zelf te bepalen wat ze op die locaties gaan doen. Zetten ze daar weer een nieuwe sociale woningbouw terug of maken ze er een mooie combi van, een combinatie van sociaal en wellicht ook nog een stukje voor het middensegment. Wat ik nog jammer vind, is het negatieve geluid dat geroepen wordt vanuit Den Haag. Dat kan ik mij in het geheel niet voorstellen want ik wil in herinnering roepen dat ongeveer een jaar of vijf geleden er een convenant is gesloten tussen Rijswijk wonen en de gemeente Den Haag door de toenmalige, trouwens volgens mij nog steeds wethouder Balster die weer terug is gekomen via de achterdeur, daar is nadrukkelijk een proces in gang gezet om op termijn zo'n 500 woningen te realiseren. De eerste 124 zijn gerealiseerd onder de naam Haags Buiten, een bijzonder populaire naam blijkbaar. Ik kan niet anders zeggen, daar heeft dus de gemeente Den Haag met Rijswijk wonen in dit geval gewoon een goede deal gedaan. Dan zijn er twee dingen die ik zeker hier niet onbenoemd wil laten. Het feit van dat we natuurlijk met deze situatie te maken krijgen waar nog steeds een bepaalde krapte is op de woningmarkt, en niet alleen het midden segment, ik begrijp ook best dat op sociaal wonen er ook een behoorlijke druk is maar die druk die wordt wel ergens door veroorzaakt en ik moet het hier toch noemen, het is nadrukkelijk het rijk die gemeentes de opdracht geeft om dus de statushouders, waarvan er helaas ook een heleboel zitten die op een hele slimme manier die status hebben gekregen, uiteindelijk aan een woning te helpen. Op zich is dat een plicht die we ook als Rijswijk op ons moeten nemen maar dat betekent wel dus dat de druk op die markt behoorlijk wordt. Op het moment als we daar, als zij op een eerlijke manier zouden meedelen met de Rijswijkers en andere mensen in de regio die dus wachten op een huis, dus dat het op een eerlijke manier zou gaan, dan vraag ik mij werkelijk af of de druk op de woningmarkt als zodanig zo groot zou blijven. Beter voor Rijswijk is stellig van mening dat met name voor het bouwen van middensegment de doorstroming zeker op gang brengt. Doorstromen in de sociale sector zoals het net ook werd genoemd vanuit bijvoorbeeld ook de Rembrandtkade naar de Benedictus locatie, dat zien wij niet als doorstromen, het moet vooral komen van het uitstromen van de scheef bewoners die in de sociale sector zitten. Die moet je helpen, daar moet op een gegeven moment voor gezorgd worden dat die ruimte krijgen in het middensegment zodat er ook ruimte komt in de sociale woningbouw voor de mensen waar het ook feitelijk om gaat, aan de onderkant, voor een deel onderkant van de samenleving. Voorzitter, hier wil ik het eigenlijk bij laten. Ik vind het bod zoals het hier voorligt een logische en laat vooral ook andere gemeentes die al die tijd achterbleven, zoals

Westland en Midden-Delfland nu maar eens een keer stevig de kar trekken en de scheefstand in de sociale woningbouw in die gemeentes wat meer recht trekken. Rijswijk doet al genoeg.

De voorzitter: Goed, dank u wel. Ik denk dat de raad hiermee zijn eerste termijn heeft gehad. Dan gaat het woord naar het college en in dit geval is dat wethouder mevrouw Besteman. Gaat uw gang.

Wethouder Besteman: Dank ook aan de raad voor de inbreng in eerste termijn. Ook de mooie woorden die ik heb gehoord. Ik zal in zijn algemeenheid even starten met het proces om te komen tot de nieuwe woningmarkt afspraken. Negen gemeenten in Haaglanden, de corporaties, de huurdersverenigingen en de provincie Zuid-Holland voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor een goed functionerende woningmarkt in de regio. Daarom streven we met elkaar naar de nieuwe woningmarktafspraken waarvan dit bod dat vanavond voorligt onderdeel is en dat is het bod van Rijswijk aan de regio. De planning is om de afspraken in de regio af te ronden zo na de zomer en laat ik aansluiten bij wat **meneer Van der Meij** zo hartstochtelijk heeft gezegd in zijn eerste termijn. Rijswijk levert een hele grote bijdrage aan de woningnood want er is gewoon nood op de woningmarkt en dat is, dat doen we met verve en daarvoor kijk ik ook naar college Van der Laar die daar met ongelooflijk veel daadkracht en inzet aan werkt. Het gaat ook goed, ik kijk ook naar collega Keus hier voor mij die natuurlijk in Rijswijk Buiten ook flink doorbouwt. Dat is gewoon hartstikke nodig. Daarnaast gaan de woningmarktafspraken natuurlijk ook over de voorraad in de sociale sector en ook, dat hebben we ook in de regio heel duidelijk met elkaar afgesproken, over de spreiding van het sociale doelgroepensegment over de negen gemeenten. Dus meer spreiding en ook voldoende beschikbaarheid van die corporatievoorraad, dat maakt alleen onderdeel uit van die regionale afspraken die we nu met elkaar aan het maken zijn. Over de cijfers, en dan probeer ik even naar meneer Wit te kijken die ik niet kan zien maar ik heb hem wel heel goed gehoord, ja nu wel, die cijfers zijn klip en klaar kan ik u zeggen. Het was zo, Rijswijk zat op 52% doelgroepenvoorraad in zijn totaliteit, volgens de afspraken in de regio mogen we dalen, dat doen we ook en we dalen met dit bod naar 43%. Ja, ook dan kan ik eigenlijk in feite weer heel goed aansluiten bij wat **meneer Van der Meij** zei: Rijswijk heeft altijd haar verantwoordelijkheid genomen in de regio en blijft dat ook doen. Want ook nu met dit bod zitten wij in de top 3 van gemeenten met een grote doelgroepenvoorraad. Dus die cijfers, voorzitter, zijn klip en klaar. Dat zeg ik dan ook maar even tegen **meneer Kooy** die daar ook wat mist over probeerde op te werpen. Maar dit zijn de cijfers en ze zijn denk ik heel erg duidelijk. Even kijken, voorzitter, ik ga toch dan nu maar even alle fracties af omdat ik niemand wil vergeten. **Meneer Veerman** is, heeft de aftrap genomen en ook meneer Veerman zie ik niet maar hij zal nog wel in de zaal zitten, ja achter de pilaar. U heeft ook mooie woorden gesproken over het voorstel, staat er ook achter, maar ook aandacht gevraagd voor renovatie en verduurzaming zoals het ingezet moet worden ook door de corporaties. Nou, daar zijn wij ook stevig over in gesprek geweest en ook nog steeds en we komen daar ook zoals het er nu naar uit ziet heel goed uit. Het krijgt zijn weerslag, of zijn beslag uiteindelijk in de prestatieafspraken die we gaan afsluiten met de corporaties, hopelijk aan het einde van dit jaar. De fractie van **GroenLinks**, **meneer Wit**, heeft gezegd ja sociale nieuwbouw kan en sluit ook niet uit dat we kunnen inzetten op onderhoud, renovatie en verduurzaming. Nee, maar het is toch heel duidelijk, voorzitter, dit college kiest gewoon wel en dat doen we ook met duidelijke redenen, voorzitter, als u het mij vraagt zoals die ook zijn aangegeven in het bod. Laten we daarmee die sociale huurders in de kou staan? Nou, in geen geval zou ik willen zeggen, voorzitter. Want we zetten juist in op renovatie, die verduurzaming en het onderhoud van die sociale sector en dat is juist voor die groep ongelooflijk belangrijk. Dus daar wil ik ook heel erg duidelijk over zijn. **Meneer Kooy**, voorzitter, stelt vast dat er geen gedeelde visie is met zijn visie en de visie die het college hier nu neerlegt. Nou ja, dat is inderdaad denk ik ook heel duidelijk. We hebben daar ook vaker over gesproken maar nogmaals voor dit bod hebben wij als college de lijn ingezet zoals die ook door nou ja een meerderheid van uw raad is aangegeven aan dit

college. Met dit bod zetten we ook duidelijk die beweging in richting die nieuwe koers. **Meneer Van Enk van het CDA** die ondersteunt de lijn ook zoals die voorligt en geeft ook aan dat dit bod past in de nieuwe spelregels zoals die in de provincie in de regio zijn afgesproken en dat is inderdaad helemaal zoals het is. **Mevrouw De Man van OR** geeft ook aan de lijn te ondersteunen, heeft mij nog gevraagd hoe het gaat met voorrang met Rijswijkse woningzoekenden. Nou, we doen daar op dat gebied wat we kunnen, wat we mogen en wat we kunnen en iemand noemde al de Benedictus in zijn bijdrage. Nou, dat is misschien een goed voorbeeld om hier even te noemen waarin we in hebben gezet op maximaal lokaal voorrang geven aan Rijswijkse inwoners en dat is ook goed geslaagd. Dus we doen daar wat we kunnen. **Meneer Weterings van Rijswijks Belang** heeft mij nog gevraagd aanvullend om te kijken naar een onderhoudsplicht en dan, als ik hem goed begrepen heb, breder dan de sociale sector. Ik wil daar natuurlijk naar kijken dus dat neem ik zeker mee. De fractie van **Wij, mevrouw Mauer**, geeft aan ook voorstander te zijn van een goede mix van woningen in wijken en dat moet niet ten koste gaan van de leefbaarheid heeft u gezegd. Nou, dat ben ik van harte met u eens. Leefbaarheid is juist ook een speerpunt in de woonvisie waar we zo nog over zullen komen te spreken. Ja, de fractie van **Gemeente Belangen Rijswijk, meneer Van der Meij**, heeft nog aangegeven Rijswijk is geen eiland. Nou, dat ben ik uiteraard ook van harte met u eens, zo is dat ook. Daarom denk ik ook dat het goed is dat we handelen in lijn met de gemaakte afspraken in de regio en is het mij veel aangelegen dat ook andere gemeenten volgens die afspraken handelen. Dus u kunt ervan op aan dat ik die boodschap zeker ook luid en duidelijk verkondig en verkondigd heb in de regio en dat geldt ook voor de collega van **meneer Kooy** in Den Haag die overigens samen met Rijswijk in de top 3 van doelgroepenvoorraad en de grootte ervan staan. Voorzitter, **de VVD** geeft ook ondersteunende woorden, ik zie meneer Oelen ook, tussen de andere leden door. We leveren inderdaad een grote bijdrage aan de woningnood in de regio en ja de vraag die meneer Oelen stelt is denk ik terecht: kunnen we dit? Dat is natuurlijk altijd, ja een punt waar we goed rekening mee moeten houden. Ik kan u geruststellen denk ik door te zeggen dat de provincie in ieder geval op alle fronten ondersteuning heeft aangeboden, ook als het gaat om mankracht. We zullen daar ook zeker gebruik van maken, mocht dat nodig blijken. Voorzitter, dan ga ik naar **meneer Braam van de fractie van Beter voor Rijswijk**. Ik hoor ook daar ondersteuning voor de lijn die voorligt en de inzet ook op midden huur. Nou, daar ben ik alleen maar heel erg blij mee. Renovatie, zegt meneer Braam, ja dat doen we zeker. We zijn daarover in gesprek met de corporaties en ik denk dat het ook goed is om te zeggen dat we het op het punt van extra sociale nieuwbouw inderdaad niet eens zijn met de corporaties maar op andere punten zoals renovatie, ik probeer naar u te kijken hoor mijnheer Braam maar het is heel ver weg, onderhoud en ook verduurzaming altijd gaat om leefbaarheid en aanpak van sociale cohesie in wijken, zijn we het gewoon ontzettend eens met elkaar. Dat zeg ik dan ook nog maar even richting meneer Oelen die mij ook vroeg: hoe is de relatie nu met de corporaties? Nou, op die terreinen werken we gewoon allemaal uitstekend samen en dat heeft u ook denk ik in de woonvisie kunnen lezen. Dus dat gezegd hebbende, voorzitter, ja kan ik nog aansluiten bij de opmerking die meneer Braam heeft gemaakt over de druk op sociaal. Die is inderdaad ook hoog, dat is zeker waar, dit college is van mening dat we dat niet oplossen door alleen bij te bouwen maar vooral ook in te zetten op die doorstroming zoals meneer Braam ook heeft aangegeven. Voorzitter, ik denk dat ik door de vragen heen ben. Ik denk dat ik kan afsluiten met de opmerking dat we met dit bod een goede stap zetten naar een gebalanceerde woningmarkt in de regio.

De voorzitter: Dank u wel. Is er vanuit de raad behoefte aan een tweede termijn?

Tweede termijn

De heer Veerman (D66): Wethouder, dank voor beantwoording van vragen. Wij zijn blij met de beantwoording daarvan. Ik hoor een aantal mensen zeggen over de balans terugvinden, ook daar zijn wij het natuurlijk heel erg mee eens. Problemen hadden eigenlijk, als we daarnaar zoeken, hadden

natuurlijk veel kleiner kunnen zijn. Ik hoor mensen schemeren met van ja we hebben aan Den Haag gevraagd wat ze van Rijswijk vinden. Je zou ook aan Den Haag kunnen vragen wat ze van Leidschendam-Voorburg of Pijnacker-Nootdorp kunnen vinden. Dat hoor ik dan weer niet terug en dat vind ik dan heel erg jammer want problemen die hier voorliggen, zijn mede ontstaan door andere gemeentes die geen verantwoordelijkheid hebben genomen dus, ja dat had ik ook wel graag gehoord van partijen die daar mee komen. Maar ik vind het goed om te horen dat de wethouder gaat toezien dat de provincie in ieder geval zegt wat ze zou gaan doen. Dus ik hoop dat dat vorm gaat krijgen.

De heer Wit (GL): Wethouder Besteman, dank voor uw reactie. Er zijn ook bij GroenLinks zorgen over verduurzaming, dat hoeft u denk ik niet uit te leggen, ook over het onderhoud. Dat hebben we ook uit eerste hand wel kunnen zijn bij de bezoeken die we afgelopen jaren hebben gebracht bij verschillende sociale woningbouwcomplexen. Maar als de corporaties aangeven dat er weldegelijk dubbeling kan zijn dan vind ik het nogal wat als het college hier geen oor voor heeft en ja toch een politiek standpunt doordrukt. GroenLinks ontkent ook niet dat er door andere gemeenten meer gebouwd moet worden in de sociale sector maar gezien de afgelopen jaren heb ik erg weinig vertrouwen in de afspraken die er dan in de bestuurlijke tafel gemaakt gaan worden, ook al is meneer Van der Meij heel blij dat hij ontstaan is. Ik maak mij ook, samen met **meneer Van der Meij**, wel zeker ook zorgen over stijgende bouwprijzen want de uiteindelijke huurprijs of verkoopprijs zal dit zeker niet ten goede komen want alle partijen willen graag iets verdienen. Juist daarom heb je een gereguleerde huurprijs of verkoopprijs nodig en die ga je niet vinden in de vrije sector. Sterker nog, de komende tijd zullen nog meer woningen zover in prijs gaan stijgen dat ze uitstijgen boven de liberalisatiegrens en dus verloren gaan voor lagere inkomens. Ik wil toch nog even ingaan op **meneer Braam** zijn suggestie dat de druk op de sociale woningmarkt wordt veroorzaakt door statushouders. De druk die er ligt, is alom en heeft niets te maken met deze specifieke groep. Dus daar wil ik absoluut afstand van nemen. Statushouders die, zoals meneer Braam zegt, met een trucje binnenkomen, ik denk dat we het hier hebben over een marginaal percentage mensen die überhaupt zoiets proberen dus ik vind het echt verwerpelijk dat iemand in een discussie over sociale woningbouw dit soort dingen naar voren brengt. Voorzitter, wij gaan op dit punt geen overeenstemming bereiken met de wethouder. We vragen ook niet, zoals de wethouder zegt, om alleen bij te bouwen maar juist om beiden uit te voeren. We zullen de komende jaren zien hoe dat zich verder gaat ontwikkelen. Volgend jaar hebben we verkiezingen, wellicht kunnen we daar dan nog een goede slag maken richting de sociale woningbouw.

De heer Kooy (PvdA): Wethouder, ook dank voor uw antwoorden. Ik heb even mee zitten schrijven met een aantal partijen maar ik begin even met u, wethouder. Want heel vaak verschillen wij niet zoveel van mening. Als u zegt we willen 43% beschikbaar hebben van het areaal voor de laagste inkomens dan zitten wij niet zo gek ver uit elkaar. Maar ik wil die percentages even loslaten want we hebben het over wachttijden die gewoon veel te lang zijn. Maar het gaat juist om het hernieuwt beschikbaar krijgen van die woningen en dat is wat mijn college Wit dus ook aangeeft. Er zijn heel veel stijgingen, als er een woning vrij komt. Ik kan uit mijn eigen ervaring vertellen dat een woning die afgelopen 20 jaar is verhuurd voor onder de 600 euro, nu op de markt staat voor 1290 euro. Dan hebben we het over 70 vierkante meter. We zien aan alle kanten zien we ontzettende prijsstijgingen zolang die niet onder die regulering valt. Die regulering hebben wij ondergebracht bij onze wooncorporaties. Als ik met de wooncorporaties spreek dan zien wij dat zij ruimte hebben en het heel goed oppakken, het verplichte onderhoud wat een tijd niet in orde is geweest, zien we echt forse verbeteringen maar ook dat zij ruimte hebben om te investeren en niet alleen in oude verplichtingen maar ze willen ook die handschoen oppakken. Dat is de reden waarom ze ook niet achter het voorstel staan. Het is een en een kwestie. Het is boter op het hoofd hebben om te zeggen dat het een of of kwestie is. Er zijn meer mogelijkheden dan wat wij schijnbaar politiek naar willen kijken. Dus die

43% als ondergrens, als die hernieuwbaar beschikbaar is dan tekenen wij er ook voor. Want dat zou toch wel nodig zijn voor de laagste inkomens. Wij zijn ook niet tegen inzet voor midden huur. Midden huur nu is nog steeds vrije huur en we zien dus dat er een hoop goedkope huizen niet gereguleerd zijn en ook onder de vrije sector heel snel vallen. Dus dat is jammer. Die discussie over statushouders wil ik ook gewoon heel ver vanaf blijven maar ik wil gewoon even naar de feiten kijken. Wethouder, kunt u aangeven hoeveel woningen er over het afgelopen jaar aangewezen zijn in Rijswijk aan statushouders en welk percentage dat is ten opzichte van de wachtlijst van het totaal aantal inwoners dat wachtende is in de regio? Want dan hebben we het gewoon over feiten en niet over stigmatiserend wijzen met het vingertje. Vraag even naar Wij, er werd net een deur geopend maar ook een aanwijzing naar de volgende ronde. De goede verhoudingen in een wijk, samengestelde wijken, die zou ik dan graag in de volgende ronde ook van Wij willen horen, wat ziet de partij Wij als een goede samengestelde wijk? Houd er vast rekening mee, wethouder, die vraag zal ik ook in de volgende ronde woonvisie aan u stellen. Dus dat is even de reacties. Nog even een laatste vraag om nog concreet te houden. Als we het hebben over een afname van woningen en we hebben het over cijfers van 2018/2019, welk mechanisme ziet u dan om dit als actueel beleid te kunnen gaan inzetten? Hoe gaan we dan sturen als we nu al met drie jaar oude cijfers werken? Ziet u dan dat we als gemeente een registratie bij gaan houden, vergelijkbaar met Den Haag, dat we gewoon actueel kunnen zien van h   we zakken onder die grens, dat we kunnen sturen? Ik ben er heel benieuwd naar hoe we dan dit bod tot beleid kunnen uitzetten want dat is de volgende fase. Dank u wel, wethouder.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, nog een enkel woord over de relatie met de woningcorporaties want het is natuurlijk duidelijk, dat staat in dit stuk, die zijn het niet eens met dit bod. Die hadden meer willen bouwen in de sociale sector. Wat **meneer Wit en meneer Kooy** erover zeggen is natuurlijk heel behartenswaardig, het zou het mooiste zijn als het en en kan, en goed onderhoud en bouwen en meneer Wit zegt ook nog, die geeft ook zijn zorg nog aan over die verduurzaming die er ook nog eens bij komt. Het is niet alleen onderhoud, het is woningverbetering. Maar **meneer Wit** gaat dan ook over op de stijgende bouwprizen en die noemt hij ook als trend. Dat maakt gewoon duidelijk waarom corporaties, niet alleen in Rijswijk maar in heel Nederland, de afgelopen jaren al niet konden voldoen aan dat en en. Heel veel prestatiecontracten waarin aantallen woningen waren afgesproken, zijn niet gehaald omdat corporaties dat gewoon niet voor elkaar kregen, puur financieel. Dan ben je er niet met alleen maar een korte subsidie van de gemeente in je grondprijs. Je praat over een financieel belang voor de hele lange termijn, meneer Wit zei in begin eerste termijn: dit is een, we kiezen voor een korte termijn financieel belang. Nee, ik ben ervan overtuigd dat Rijswijk hiermee kiest voor een strategisch, groot belang op lange termijn. Ik denk dat we, als we hier duidelijk een raadsmeerderheid voor hebben voor dit bod, dat de corporaties ook in Rijswijk hun koers zullen wenden en dat ze weer goed in gesprek komen met de gemeente omdat we uiteindelijk toch een gemeenschappelijk belang hebben bij het leefbaar houden en verduurzamen van de grote wijken die we nu in Rijswijk hebben. Met die verwachting wil ik graag mijn tweede termijn afronden, dank u.

De voorzitter: Mevrouw De Man, geen behoefte. Meneer Weterings.

De heer Weterings (RB): Voorzitter, dank u wel. Ik wilde starten om **collega Van der Meij** te bedanken voor zijn hartstochtelijke betoog. Daar aanvullend ook nog meegeven dat het geintje van DSM ook nog eens een keer 10 miljoen heeft gekost. We hebben die procedure gewonnen maar het geld niet teruggekregen. Ik blijf het raad vinden. Maar goed, dat gezegd hebbende. We staan op zich achter deze visie, achter dit voorstel maar alleen daar komt bij wel kijken met de wetenschap van nu dat opgaves krijgen vanuit het rijk, zal ik wel willen vragen, in ieder geval een balletje willen opgooien, dat er misschien wel andere komende projecten toch nog een keer moeten gaan belichten zoals in

het Wilhelminapark waar ik mij hard voor wil maken voor dieren. Ik merk ook dat ooievaars zich gaan nestelen in woonwijken en worden verdreven uit bossen. Er worden ook steeds meer vossen gesignaleerd in en rondom woonwijken, dus ook ja die worden gewoon verdreven uit hun natuur. Dus waar we nog natuur hebben, zou ik toch echt wel voor willen pleiten om daar de natuur te behouden en niet in het Wilhelminapark een openluchttheater te gaan bouwen, wat het voorstel was vorige week. Maar goed, dat is even een heel andere toekomstigheid. Dus nogmaals akkoord met het voorstel en laten we wel waken over de natuur.

Mevrouw Mauer (Wij): Niks toe te voegen, wij zijn inderdaad voor een gebalanceerde woningvoorraad in de regio. Daar wil ik het bij laten.

De heer Van der Meij (GBR): Niet tot nieuwe inzichten maar ik zou wel even graag willen reageren op de inbreng van collega's in de eerste, respectievelijk tweede termijn want meneer Wit die maakt inderdaad een punt als het gaat om het nakomen van afspraken en de wijze waarop je dat zou kunnen afdwingen. Zowel het stadsgewest Haaglanden en bestuurlijke tafel wonen was gebaseerd op een intrinsieke motivatie vanuit samenwerking. Samen het belang zien om met elkaar aan die regionale woonopgave te werken met elkaar. Had niet de wettelijke bevoegdheden en bestuurlijke tafel nu al helemaal niet om gemeentes dwangmatig of aanwijzing-achtig of bestemmingsplan-achtig op hun verantwoordelijkheden te wijzen. In dit geval is het natuurlijk nu van belang dat de provincie, en ik hoor wethouder Besteman ook nadrukkelijk spreken dat de provincie ook nadrukkelijk heeft meegewerkt in de totstandkoming van dit woonaanbod, ze zal ook uiteindelijk het regionale woon bod moeten accorderen dus van alle gemeentes in Zuid-Holland, waaronder Haaglanden, ook eens een keer haar verantwoordelijkheid gaat nemen als het gaat om aanwijzingsmogelijkheden, bestemmingsplannen, et cetera. Tot op heden moet ik ook constateren dat de provincie dat onvoldoende doet. Waar dat dan aan ligt dat weet ik dan niet maar daar ligt ook een stukje slagkracht en instrumentarium wat ingezet moet worden om gemeentes op hun verantwoordelijkheden en op hun afspraken te wijzen. Dat is ook de oproep van mij aan mevrouw Besteman om dat onder de aandacht te brengen. Het ging mij te ver om daarvoor vanavond een motie in te dienen want mevrouw Besteman is mans genoeg om dat gevoel en die verantwoordelijkheid over te brengen naar de collega's in de provincie maar daar ligt nadrukkelijk ook een sleutel om de provincie, de gemeentes ook te wijzen op de afspraken die de gemeentes maken. Voorzitter, ruimte voor investeringen, ik denk dat het relatief is. De regio Haaglanden, ook rapporten laten zien, is dat de corporaties die samenwerken in de regio Haaglanden de minst kapitaalkrachtige, als je alles bij elkaar optelt, de minst kapitaalkrachtige corporaties van Nederland zijn. Wij lijden erg onder, de corporaties moet ik zeggen wie zijn wij, de corporaties lijden enorm onder de verhuurdersheffing die ieder jaar braaf afgedragen moet worden naar Den Haag toe en dat beperkt ook corporatie breed in Haaglanden om te investeren in en in nieuwbouw en in onderhoud. Dat toevallig in Rijswijk wonen wat meer vet op de botten heeft doordat ze in het verleden heel veel gespaard heeft en weinig geïnvesteerd en nu pas aan het investeren is en ook dat groot onderhoud aan het oppakken is, dat laat onverlet dat de regio Haaglanden qua investeringskracht maar beperkt ruimte heeft om vanuit de corporaties te investeren in de sociale woningbouw. Dus wat dat betreft, dat kan ik ook beamen wat **meneer Braam** ook aangeeft, Rijswijk wonen is een van de meest kapitaalkrachtigste corporaties in de regio Haaglanden, heeft ook de ruimte genomen en de verantwoordelijkheid genomen om samen met de gemeente Den Haag daar ook een woonprogramma, woonafspraken over te maken. Meneer Braam die verwees er ook naar. Ook die verantwoordelijkheid nemen de corporaties om buiten de grenzen in de regio Haaglanden hun verantwoordelijkheid te nemen. Dus het is goed dat die corporaties ook op andere gemeentes wijzen als het gaat om die nieuwbouw verplichtingen. Ik wil bij deze afsluiten door de wens, of tenminste ja, succes te wensen aan de wethouder bij het afsluiten van de afspraken in de regio en het toezien ook dat de afspraken worden uitgevoerd.

De voorzitter: Ga ik naar meneer Oelen. Geen behoefte? Gaan we naar meneer Braam.

De heer Braam (BVR): Allereerst in de richting van de wethouder voor de beantwoording en uiteraard, ja we steunen haar van harte met het uitvoeren van dit bod wat er ligt. We gaan er ook vanuit dat dat zeker ook met de ontwikkeling die verder in Rijswijk in gang is gezet tot een succes zal leiden. Verder zou ik zeker richting **GroenLinks** ook, meneer Wit, toch willen aangeven van ja waarschijnlijk leest hij de kranten niet maar dat doen we binnen Beter voor Rijswijk wel. Er is vanuit het rijk aangegeven dat er maar liefst 27.000 statushouders in 2021 een woning moeten gaan krijgen in heel Nederland. Dat is geen kleine groep waar we het over hebben en u zegt dat de druk op de woningbouw niet zal laten doen toenemen. Nou, ik kan mij zo voorstellen dat met dit soort getallen die druk weldegelijk zal toenemen. Dan is de oplossing maar op een manier te vinden als we straks als Rijswijk ook weer geconfronteerd worden met het verplicht wegzetten van een aantal statushouders in de sociale sector, door ervoor te zorgen dat de scheve bewoners die nu sociale woningen, bezit is niet het juiste woord maar huren, dat vooral die mensen achter de oren gaan krabben en kijken of zij die ruimte wellicht beschikbaar gaan stellen en dus in een ietsje duurdere woning in de vrije sector gaan wonen.

De heer Wit (GL, ter interruptie): Ik lees natuurlijk weldegelijk kranten maar ik vermoed andere kranten dan **meneer Braam**. 27.000 statushouders hebben we over heel Nederland, die worden verdeeld over alle gemeenten en dat betekent ook dat het percentage dat in Rijswijk terecht komt, als je kijkt naar de 6900 woningzoekenden die geregistreerd staan in deze regio, zal niet een grote deuk maken in het totale, in de totale vraag.

De heer Braam (BVR): Voorzitter, ik vervolg mijn betoog. Het is op zich wel fijn dat **meneer Wit** daar in ieder geval even aan refereert want nou we hebben, wat is het ongeveer 350 gemeentes dus laten we zeggen dat zo'n 900 statushouders uiteindelijk straks in Rijswijk zullen gaan landen, op een of andere manier. 900 statushouders dus dat betekent wel dus dat die druk in onze optiek behoorlijk toeneemt, zeker met die getallen waar meneer Wit net mee stoeide. Kranten zoals de Parool, als Trouw die refereren daar ook naar, dus zijn nou niet de kranten waar **Beter voor Rijswijk** vooraan voor staat, laten we daar eerlijk in zijn. Dus maar zeker kranten die denk ik **GroenLinks** hoog heeft staan, de Volkskrant overigens ook. Dit soort getallen zijn natuurlijk gewoon pijnlijk, het komt op ons af dus dat betekent ook dat we daar uiteindelijk een oplossing voor zullen moeten zoeken, zien te vinden en dat betekent gewoon van dat de opdracht zoals hij er nu ligt, laten we daar vooral mee aan de slag gaan, laten we vooral ook aan de slag gaan met die midden sector, daar is ruimte nodig om ook de scheef bewoners dus uiteindelijk te kunnen settelen. Dan denk ik dat we als Rijswijk echt beter aan de slag gaan in plaats van achterover hangen en maar consequent bouwen voor de onderkant van de samenleving.

De voorzitter: Goed, volgens mij hebben we volledig de breedte en diepte van het onderwerp verkend en besproken, zal ongetwijfeld nog vervolgd worden. Dank voor uw bijdrage wat dat betreft. Volgens mij is dit het einde van de tweede termijn van de raad, dat is zo. Dan gaat de wethouder nu nog op een aantal zaken in.

Wethouder Besteman: Ik heb niet al te veel vragen meer gehoord maar ik wil toch heel graag nog even ook ingaan op de fractie van **GroenLinks**. Ik hoor meneer Wit ook zeggen dat hij zich zorgen maar over de verduurzaming en het onderhoud van de woningen in het sociale segment. Daar vinden wij elkaar dan toch zeker heel goed en daar ben ik toch blij om. Dat geldt in feite ook als ik **meneer Kooy** goed beluister. We naderen elkaar toch in dit debat. Als ik u goed begrepen heb, via u voorzitter, kan meneer Kooy zich ook vinden in het percentage waar we nu naartoe bewegen als het gaat om het doelgroepensegment.

De heer Kooy (PvdA, ter interruptie): Voorzitter, dank u wel. Wethouder, even voordat u te

enthousiast wordt, we hebben het over misschien over twee verschillende dingen dus bent u het met de PvdA eens als we het hebben over dat het percentage aan toewijsbare huizen moet zijn voor de goedkoopste beschikbaarheid en de laagste inkomsten? Of wil u dat helemaal vrijlaten aan de markt?

Wethouder Besteman: Nou voorzitter, als het gaat om die nieuwe woningmarktafspraken zijn we ook gehouden aan het voldoende beschikbaar houden van het segment in die doelgroepensector. Dat leest u overigens ook terug in het bod dus daar werken we ook gewoon aan mee in Rijswijk en ook natuurlijk in de andere gemeenten. Maar ik denk toch dat we elkaar een eind zijn genaderd, als ik zo vrij mag zijn, zonder al te veel mijn enthousiasme daarover te tonen, voorzitter. Als het gaat om een update van de cijfers, ja **meneer Kooy** daar toch in de tweede termijn op terug gekomen ondanks het feit dat ik ze vrij duidelijk voor mij heb, we houden ook bij wat er wordt opgeleverd qua woningen dus dan houden we daar ook naar de toekomst toe goed zicht op. De druk op de sociale sector, dan toch nog even heel kort, is gewoonweg hoog. Dat komt ook doordat we sommige doelgroepen verplicht moeten huisvesten. Dat is nou eenmaal een opgave waar we als gemeente voor staan en we zullen daar ook zoveel mogelijk natuurlijk aan onze verplichtingen blijven voldoen. Ook daarover zijn we in gesprek met de corporaties en dat blijven we ook. Nog even naar **Rijswijks Belang**, ik hoor daar een pleidooi voor groen.

De heer Kooy (PvdA, ter interruptie): Voorzitter, dank u wel. Ja, toch even over die verplichting die u net aanstipt en de statushouder. Ik hoop dat de wethouder, in tegenstelling tot **Beter voor Rijswijk**, wel kan rekenen want dan kom je op 80 gemiddeld en niet over 800. Maar los daarvan, mijn vraag concreet was: hoeveel huizen hebben wij beschikbaar moeten stellen over het afgelopen jaar voor statushouders?

Wethouder Besteman: Dat gaat om een paar procenten, dus wat mij betreft, dat is ook waarom ik de zorgdoelgroepen daarbij genoemd heb zojuist, is dat niet de hoofdzaak van de problematiek. Dan wel vinden we daar de oplossing maar het gaat erom dat we zorgen dat we kunnen doorstromen vanuit het sociale segment en daarom stellen we ook die lijn voor om meer bouw te bouwen in het middensegment. Dan toch nog maar even naar **meneer Weterings** die zo'n mooi pleidooi deed voor groen en natuur maar niet zo zeer voor cultuur, maar ik wil daar wel op zeggen dat in mijn beleving groen en cultuur natuurlijk wel heel goed samen kunnen gaan. Ik denk ook dat dat bijdraagt aan het verbeteren van de leefbaarheid maar dat is misschien even tijdelijk punt vandaag.

De heer Weterings (RB, ter interruptie): Ik had het over groen en dieren en ik heb heel het woordje cultuur niet genoemd.

Wethouder Besteman: Nee, u heeft het woord cultuur niet genoemd, dat klopt, maar u had het wel over een openluchttheater.

De heer Weterings (RB): Schrappen dat openluchttheater, daar ging het om.

Wethouder Besteman: Exact en mijn antwoord daarop is dat ik vind dat groen en cultuur heel goed samen kunnen gaan. Maar daar komen we nog wel over te spreken, neem ik aan. Ik heb meneer Van der Meij goed gehoord over de rol van de provincie, dat neem ik ter harte. Ik wil wel benadrukken dat ik wil zie dat de provincie wel daar heel positief in sta. Ik zei net ook al: ze denken met ons mee en ze zijn ook bereid om capaciteit te leveren. Dus ik zie daar echt een positieve houding. Nou, voorzitter, ik denk dat ik er zo doorheen ben en ik zie dit dan als een mooie ondersteuning richting de regio en de provincie.

De heer Braam (BVR, ter interruptie): Korte reactie vooral in de richting van de **PvdA** als het gaat om het delen, heeft u inderdaad gelijk maar als het gaat om de feitelijke druk die wordt natuurlijk verspreid over meerdere jaren en dit is alleen voor 2021 zoals ik net heb aangegeven. Op het moment dat we helaas praten over periode van tien jaar waar de rijksoverheid ook rekening mee houdt, dan praten we over circa 230.000 statushouders die de komende jaren zullen moeten worden gehuisvest. Als ik dat sommetje dan wederom doe, dan komt u tussen de 800 en 900 uit.

De heer Kooy (PvdA, ter interruptie): Natuurlijk, als ik word uitgedaagd. Als we alle verplichtingen over de afgelopen jaren bij elkaar opgeteld, dan komen we tot grote bedragen. We zouden ook als

gemeente eens stil kunnen staan dat we weten dat er verplichtingen zijn, dat ze per gemeente niet zoveel zijn en dat we juist in ons woon bod daar rekening mee houden dat we verplichtingen hebben. Het is niet dat elke statushouders een individuele huisvesting krijgt, ook daar zijn nog meters in te maken. Dus ik wil graag ook verzoeken aan de wethouder om gewoon rekening te houden met de verplichtingen bij het uitbrengen en bespreken van het bod.

Wethouder Besteman: Ik kan daar heel kort over zijn want dat hebben we gedaan, voorzitter.

De voorzitter: Zijn natuurlijk ook altijd nog de hogere goden die in het spel zitten. Maar goed, dat gaan we de komende weken zien. Ik stel vast dat de beraadslagingen hiermee zijn geëindigd. Dan gaan we over tot besluitvorming over dit raadsvoorstel. Ik proef over het algemeen wel een positieve grondhouding. Zijn er fracties die een stemverklaring willen afleggen c.q. willen stemmen? Meneer Kooy en meneer Wit. Stemverklaringen begrijp ik? Stemmen. Ik kon het proberen. Meneer de griffier, we gaan stemmen. Dus dan moet u op het knopje drukken hè. Maar dus geen stemverklaringen? Dat is helder. Goed, dan open ik nu de stemming. Zeg ik dat dan in uw Songfestival termen goed? Please can I have your votes? **Met 21 stemmen voor en 7 stemmen tegen is het Raadsvoorstel Bod**

Rijswijk voor de nieuwe woningmarktafspraken aangenomen. Dank voor ieders inzet en ook nog wel het entertainment gehalte. Dames en heren, we zijn drie uur bezig. Ik kan mij voorstellen dat de raad even vijf minuten de benen wil strekken. Zullen we dat doen? Dan schors ik voor vijf minuten.

Schorsing

10. Raadsvoorstel Actualisatie van de Woonvisie (21-017)

De voorzitter: Oké, wilt u uw plaatsen gaan innemen? Dat geldt ook voor de raadsleden in de achterbak. Allemaal veel te gezellig. Als het zo doorgaat, kom je de volgende keer weer vooraan te zitten, heb ik met de griffier afgesproken. Goed zo, ik heb het gevoel dat we kunnen beginnen. Ik heropen de vergadering. Stel aan de orde: agendapunt 10 het raadsvoorstel actualisatie van de woonvisie.

De heer Veerman (D66): Ja, actualisatie woonvisie, daar hebben we het over, daar hebben we het natuurlijk al over gehad. Toch nog even wat kleine vraagjes. We zijn blij met het plan enigszins wat voorligt maar we hebben nog wel twee vragen waar we het wel eerder al over gehad hebben ook, op sommige onderwerpen. We krijgen van inwoners vaak de vraag, hij is ook door anderen gesteld, dat er woningen hier zonder vergunning gesplitst kunnen worden en dat ze ook onttrokken worden als huurwoningen, aan het gehele aanbod en dat vraagt wat aandacht volgens mij sinds Den Haag strenger is gaan optreden, lijkt het zich te verplaatsen naar andere randgemeentes om Den Haag heen. Dat baart mij enigszins toch wel een klein beetje zorgen, ik vraag mij af wat wij daar als gemeente daaraan kunnen doen en wat de wethouder daar in het werk zet om dat te voorkomen. Andere vraag die ik ook in het forum heb gesteld, ik heb daar niet geheel duidelijk antwoord op gekregen, is dat er een groep mensen in Rijswijk woont die vaak door scheiding uiteindelijk spoedzoeker worden en dan op zoek zijn naar een tijdelijke woning. Dat is vaak toch wel een probleem in Rijswijk om dat te vinden. Wij vinden als D66 Rijswijk het belangrijk dat deze mensen ook een plek in Rijswijk weten te vinden, al is het soms van korte duur, zodat ze ook een huis weten te vinden uiteindelijk. Ik vraag mij af wat de wethouder nog kan toezeggen om daar iets in te doen zeg maar ook in deze huidige woonvisie. Dat zijn mijn vragen.

De heer Wit (GL): De actualisatie van de woonvisie. Deze visie bestrijkt de periode tot en met 2025 en geeft een doorkijkje naar 2030 zoals het zo mooi gezegd wordt. Maar dat geeft ons niet echt een heel positief beeld van de toekomst. Een deel van de keuzes die gemaakt worden in de voorliggende

actualisatie, geven het idee dat de doelstellingen, of de speerpunten zoals ze genoemd worden, minder belangrijk zijn dan wordt aangegeven. Neem bijvoorbeeld de forse toename in het segment dure woningen, speerpunt is om zoveel mogelijk te bouwen in de middel dure huur- en koopsegment aangezien hier veruit de meeste behoefte aan is. Zo valt te lezen. Waarom laten we dan het percentage dure woningen zo hard stijgen? Kunnen we dit niet stabiel houden in plaats van daar nog meer bouwen in het middel dure segment? Dan maken we pas echt werk van die zo belangrijke doorstroming. Uit de burgerpeiling blijkt dat er een grote voorkeur is voor het toevoegen van woningen in alle doelgroepen. Deze wens wordt helaas ter zijde gelegd als we kijken naar de lagere inkomens. Gemêleerde, veilige en leefbare wijken met een evenwichtige, sociale opbouw. Dat is een van de speerpunten. Maar dat geldt dan niet voor de Boog en het Havenkwartier want daar laten we de woningbouw voor de lagere inkomensgroepen achterwege. Zijdelings wordt melding gemaakt van de grote hoeveelheid woningen die het college aan Rijswijk wil toevoegen en tegelijkertijd wordt slechts een aantal keren gesproken over de leefbaarheid in de wijken. Er is door GroenLinks en ook door anderen al een aantal keren gevraagd om maatschappelijke kosten-baten analyse die wijk overschrijdend wordt opgezet. Bij een actualisatie van de woonvisie hadden we hier meer aandacht voor verwacht. De grote reeks aan ontwikkelingen die we de komende jaren kunnen verwachten, leggen een grote druk op de bestaande wijken. Een druk die in de huidige situatie soms al te hoog is. De woonvisie is meer dan alleen een opsomming van specifieke maatregelen maar zou ook een visie moeten zijn op de openbare ruimte en alle daaraan gerelateerde uitdagingen, zoals het voorzieningenniveau. We zijn dan ook zeer benieuwd wat de visie van de wethouder ruimtelijke ordening is op deze actualisatie. Het is niet allemaal kommer en kwel gelukkig, om de bestaande voorraad niet te laten verkameren, worden maatregelen beloofd. Onttrekkingsvergunningen worden geweigerd, splitsingen terughoudend behandeld. Feit is dat deze beweging op de woningmarkt inderdaad een grote impact hebben op buurten en nog grotere druk leggen op mobiliteit en bereikbaarheid. Maar in het licht van geen sociale woningbouw is er soms geen andere oplossing. Vergeet hier alsjeblieft niet de menselijke maat, dat zou u moeten aanspreken. Voorzitter, deze actualisatie belooft veel te doen voor de Rijswijkse huidige en toekomstige inwoner maar gezien de concrete uitwerking en plannen is onze verwachting niet dat zij deze gaat leveren.

De heer Kooy (PvdA): Om niet heel erg in herhaling te vallen met het forum en de voorgaande gespreksronde even sec nog over dit document. Wat meneer Wit al aangeeft, heel veel zal in de uitwerking zitten maar wat kunnen we daarvan verwachten? Niet veel, als ik hiernaar kijk. Voor een aantal zaken die we eerder belangrijk vonden. Er is natuurlijk een woonmonitor uitgevoerd en daar kwam uit dat we graag in alle inkomstengroepen willen zien dat er woningen komen. Dat zien we hier niet in terug. We zien een aantal zaken wat we niet willen. We zien ook gelukkig een aantal zaken waarvan we zeggen oké we willen meer en diverse wijken. We hebben het over naoorlogse wijken. Maar als je dan refereert, Rijswijk buiten is ook een naoorlogse wijk. Zien we dat we daar eigenlijk een forse rem op sociale woningbouw zetten? Dat we dat daar niet wenselijk vinden? Hoe gaan we dan werken aan gezonde gemengde wijken als we zeggen dat we te werven wel wat meer afwisselend willen hebben, minder homogeen maar in Rijswijk buiten niet diezelfde maatlat willen neerleggen. Nu kan ik wel bekomen over de wachtlijsten gaan stijgen, hoe houden we grip op wat we wel gaan doen en wat we niet gaan doen, daar hebben we het net al over gehad. Ook de actuele zaken van de inwoners in Rijswijk, ik ken in Rijswijk mensen die slapen op banken bij familieleden omdat er geen huisvesting is. Die staan ingeschreven bij dak- en thuislozenopvang. Dat leveren wij niet in Rijswijk maar we hebben wel de mensen die daar moeten aankloppen. We hebben verplichtingen ook naar deze mensen en ik kreeg 14 dagen geleden kreeg ik een telefoontje van kennissen van ons die ook iemand hebben die het luchtbedje elke dag opblaast om te kunnen slapen. Er werd gevraagd hé als jullie nou binnenkort toch een paar dagen met vakantie zijn, was lekker kamperen de afgelopen week maar het viel een klein beetje tegen, mag ik dan bij jullie logeren

want dan kan mijn vriend, mijn zoon een keer een vriendje over de vloer krijgen om te logeren? Dat kan nu niet want er is geen ruimte voor. Dat gebeurt in Rijswijk. Er zijn ook bankslapers die twee, drie dagen bij het ene familielid blijven en dan bij het andere familielid gaan. Dan zeggen wij: flex, nee dat gaan we niet doen in de Plasbroekpolder. Maar wethouder, waar gaan wij onze Rijswijkers dan wel een plekje bieden? Want dat staat er niet in. Dus misschien dat u daar wel een antwoord op kan geven. Wat gaan wij doen aan starters die een laag inkomen hebben? Ik lees in het stuk: ja, politieagenten, onderwijzers, die willen we een plek geven. Maar een startende onderwijzer verdient niet genoeg om een plekje te krijgen in onze vernieuwde woonvisie. Een startende agent niet, een startende verpleegkundige niet, terwijl we wel zeggen: we komen op voor verpleegkundigen en agenten. Het komt onvoldoende terug, die ambitie die we eerder uitgesproken hebben om daar een plekje voor te krijgen. Als ik dan ook lees in de beantwoording van eerdere vragen van oké daar zal specifiek aan gewerkt worden dat er moet komen van ja als we heel veel bij gaan bouwen dan komt er vanzelf wel dat er plekjes komen. Dat vind ik geen beleid. Dat vind ik geen visie. Gelukkig krijgen we nog een deel uitwerkingen, maar zeker voor die Rijswijkers die tussen wal en schip vallen, kan ik niet echt een positieve verklaring geven waarom we deze woonvisie dan zouden moeten aannemen. Het is, als we niet uitkijken gaat daar echt de vrije markt mee op de loop, is het geen woonvisie voor Rijswijk maar is het een vrijemarktvisie. Laten we alles over aan de markt. Hoe gaat u dat in de hand houden, wethouder? Dat we gaan bouwen voor de mensen die een plekje nodig hebben en dat zijn ook mensen inderdaad voor die midden huur, die hebben ook gewoon een plekje nodig. Hoe gaat u dat in de hand houden? Hoe gaat u deze visie vormgeven? Kunt u daar vast een tipje van de sluier oplichten? Een meer technisch verhaal, dat zullen we later ongetwijfeld op terugkomen, de woonvisie is een onderdeel van de mobiliteitsvisie 2020 geweest waarin beschreven staat van wat kunnen wij als Rijswijk aan. Daar is een berekening geweest en daar houdt het op met HBG-locatie en Rijswijk buiten. Ik zie hier een doorkijk dat er 6000 woningen bij komen. Ik zie geen enkele onderbouwing of dat we dat als Rijswijk wel aan kunnen. Er wordt verwezen naar de stadsvisie maar de stadsvisie is ook nooit doorgerekend. Het is een informeel plan. Dan zou ik toch nog wel even willen weten of ik u goed heb begrepen in het forum, dat dit plan dan ook geen input is voor de omgevingswetgeving die mogelijk, hij staat nog op de agenda voor het eind van het jaar dat die ingevoerd gaat worden, dat dit stuk daar ook niet als input voor bedoeld is. Tot zover even de vragen in de eerste termijn over: hoe gaan we Rijswijkers een plekje geven? Hoe gaan we dat begeleiden? En hebben we dan wel rekening gehouden met alle doelgroepen die we bijvoorbeeld ook uit de woonmonitor hebben erkend?

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, ik merk iedere keer weer dat er fracties zijn die kicken op het bespreken van kadernota's, visies en beleidsnota's. En die vragen dan enerzijds: ja, hoort deze nota niet ook thuis, of hoort de relatie niet met de mobiliteitsnota? Of wat is de input van deze visie op straks de nieuwe wet, de Omgevingswet? En dat worden hele fraaie, semantische discussies. En daar hebben we het idee dat we een hele rijstebrij aan het maken zijn. Maar aan de andere kant, en dat hoor ik gelukkig ook, worden concrete voorbeelden genoemd. Van mensen die maar geen woning kunnen vinden. En die verhalen kennen we allemaal. Die ken ik ook. En daarom bespreken we dit soort visies. En wat mij betreft moeten we dat niet te vaak doen. Want met een visie bouw je geen huizen. En de enige reden dat deze visie, die zoals ik begrepen had oorspronkelijk voor 10 jaar geschreven was, dat die nu opnieuw wordt geijkt. Hij wordt alleen wat aangepast, wat bijgesteld. Alle wensen die oorspronkelijk door de vorige raden zijn ingebracht, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, blijven er gewoon in staan. De enige reden dat we daar vanavond over praten, is dat de woningmarkt zich de afgelopen jaren schrikbarend snel heeft ontwikkeld. En wij hebben vanuit het CDA de afgelopen jaren ook een lans gebroken juist voor die middeninkomens. Die naast de woning zoeken in een sociale sector, nu voortdurend achter het net vissen. En aankijken tegen steeds harder stijgende huizenprijzen. Gigantisch stijgende huizenprijzen. Dat is de reden dat deze visie is

aangepast. En daar moeten we het ook alleen maar over hebben, wat mij betreft. En niet te lang. Want het is niet de gemeente die dat even gaat oplossen. Nee, het is de gemeente die zegt in een nota: wij willen graag samen met corporaties en met ook die vrije marktpartijen willen we ruimte bieden om die woningnood op te lossen. En we hebben die vrije markt dus ook hard nodig. En we hebben de corporaties ook hard nodig. Want neem nou het probleem wat hier over flexwonen wordt genoemd. Wat we in deze visie alleen maar doen, is even een correctie op de Plaspoelpolder. Daar hebben we naar gekeken. Nou, dat is niet de plek daarvoor. Maar in de rest van Rijswijk is dat mogelijk. En dat zijn corporaties die daar uitvoering aan geven. Althans in de sociale sector. Die doen de woningtoewijzing. En dat moeten we vooral ook aan hun gezonde verstand en ervaring en hun huurdersbestand overlaten. Die hebben daar zicht op en niet de gemeente. Waar het ons om gaat als CDA is dat we de koers bijstellen en meer aandacht gaan geven aan betaalbare woningen voor hardwerkende mensen met een middeninkomen. Die nu geen huis kunnen vinden en die we hard nodig hebben. Bijvoorbeeld als ze werken bij de politie of in de zorg, of in het onderwijs. Zo is dat idee ook destijds bij ons ontstaan toen de leraren aan het staken waren, twee jaar geleden op het Malieveld, voor meer salaris. Dit is een belangrijk element, je woongenot. Waar we misschien als gemeente met die andere partijen invloed op uit kunnen oefenen. En daar zou ik de wethouder alleen maar veel succes mee willen wensen, bij de uitvoering van die visie met de andere partijen. Dank u wel.

Mevrouw De Man (OR): Ja, de woningvoorraad die op orde moet komen. De enorme problemen die er zijn voor alle woningzoekenden. Ik denk dat we allemaal wel iemand kennen die die problemen ondervindt. En daar moet wat aan gedaan worden. En zoals we ook in het vorige stuk hebben gezien, gaan we daar absoluut aan bijdragen. Er komen wel 5700 woningen bij. De enorme hoeveelheid, wat heel goed is voor de woningvoorraad, maar wat ook zijn uitdaging met zich meebrengt. Meer bouwen betekent namelijk ook dat de infrastructuur op deze groei moet worden aangepast. Want, zoals de heer Kooy al zei, onze infrastructuur kan het op dit moment absoluut niet aan. We moeten faciliteren in andere vervoersmiddelen. Denk daarbij aan goede OV-verbindingen en dergelijke. Maar we moeten ook extra goed opletten dat we ons prachtige, groene en in sommige delen ook dorpse karakter niet verliezen. Onafhankelijk Rijswijk zegt: bouwen wat moet en niet meer dan dat. En ook enkel waar het kán. Denk daarbij bijvoorbeeld aan leegstaande kantoorpanden en let daarbij dan wel weer op het parkeren. Redenaties als “Als er geen parkeerplekken zijn, komen er mensen wonen zonder auto.”, wil ik allemaal niet horen of zien. Want we weten allemaal hartstikke goed dat dat helemaal niet zo werkt. Maar dat eventjes terzijde. In het kader van “Bouwen wat nodig is en alleen waar het kan.”, willen we wellicht ten overvloede nog meegeven dat u van ons geen steun zult krijgen voor bouwen op verlegde rijbanen of oude parkeerterreinen. En even specifiek: Steenvoorde moet leefbaar blijven, net als de rest van Rijswijk. Dus college, alstublieft, let op deze kanttekeningen. Zorg dat binnen uw visie ook een integrale aanpak zit voor alle uitdagingen en knelpunten. En zorg ervoor dat, ondanks het toevoegen van de vele woningen, ons Rijswijk mooi en leefbaar blijft.

De heer Weterings (RB): Ja, aansluitend bij **mevrouw De Man**: dorpse karakter is belangrijk, infrastructuur. Bij elke vergadering hebben we het erover. Rijswijk is nog niet zo ontwikkeld dat de infrastructuur is mee ontwikkeld. We hebben nog steeds een dorps karakter. Dat de wegen ook niet al te zeer toereikend zijn om heel veel verkeer toe te laten. Dus daar moet echt naar gekeken worden. Op de visie zelf: er is natuurlijk een groot verschil tussen een nette huisbaas en huisjesmelkers en mensen die zo gauw mogelijk geld willen verdienen met verkamering. Laten we daar ook over waken. Want ik krijg geloof ik dagelijks flyers in de bus van: ik heb interesse in uw huis. Ik wil uw huis kopen. Je wordt er eigenlijk mee doodgegooid, met flyers. Eigenlijk komt het uit Den Haag een beetje overwaaien. Laten we eigenlijk het onderscheid maken tussen wat is nou

verkamering en wat is een huisjesmelker? En wat is een nette huisbaas? Dat we dat in ieder geval goed gaan bekijken. En voor de rest wil ik het hierbij laten, eigenlijk. Prima voorstel.

Mevrouw Mauer (Wij): Voor Wij.Rijswijk is het een belangrijk uitgangspunt dat je in onze stad met elke portemonnee kunt wonen. Daarnaast is Wij van mening dat we moeten streven naar gemêleerde woonwijken. We willen dat er voor elke doelgroep plek is. Momenteel komen we huizen tekort in het middensegment. En om die reden staan we dan ook positief tegenover de visie waarin staat dat hier de komende jaren de focus op ligt. We hebben verder wel onze bedenkingen over het op te richten woonfonds. Kan de wethouder bevestigen dat het voorstel om een woonfonds op te richten nog separaat aan deze raad wordt voorgelegd? Daarnaast gaf de wethouder in het forum aan de mogelijkheden voor creatieve woonconcepten, zoals kluswonen, te gaan onderzoeken. Kunt u toezeggen dat u dit onderzoek naar creatieve woonconcepten dan ook gaat doen? Ten slotte, zoals ik al eerder noemde, moeten we ervoor waken dat we Rijswijk niet vol bouwen ten koste van de leefbaarheid. We moeten toekomstige bouwplannen integraal beschouwen. Andere partijen zeiden het ook al, om een hoogwaardig woongenot te creëren hebben we namelijk ook infrastructuur en voorzieningen nodig. We bouwen meer dan een stad, we bouwen een samenleving.

De heer Van der Meij (GBR): Ja, de actualisatie van de Woonvisie die hier nu voorligt, is een nadere precisering, een nadere duiding van de eerdere Woonvisie die in 2015 is vastgesteld, tot 2025. Met inderdaad een doorkijk tot 2030. En een aantal partijen refereerde eraan: die Woonvisie is eigenlijk nodig om koers en richting te geven. En regie te houden op hoe wij Rijswijk op het gebied van woningbouw en woningbouwsamenstelling zien in de verschillende delen van onze stad. En het is goed, en dat wordt ook duidelijk in de actualisatie beschreven, dat er nu een nadere duiding en een nadere precisering wordt gegeven. Met name op dat middeldure huur- en middeldure koopsegment waar het college van voorstelt om daar nu de focus op te leggen. We lezen gelukkig ook dat er ruimte komt, en we komen er later begreep ik nog over te spreken, over combinaties van functies. Als het gaat bijvoorbeeld op het gebied van woon-zorg. Concepten als de Benedictus-locatie die zullen op meerdere plekken in Rijswijk wellicht een vervolg moeten krijgen. En daar zullen we ook even, omdat het toch innovatief achtige concepten zijn, daar zullen we toch ook even van gedachten moeten wisselen. En ik heb begrepen, tijdens de behandeling in het forum, dat we daar eind mei nog apart over te spreken komen. Als het gaat om een visie op woon-zorgconcepten. Andere partijen refereerden er ook naar. En ik hoor het ook graag bevestigd, ondanks het feit dat de wethouder dat ook al in het forum overigens ook gedaan heeft, de kluswoning-concepten. Ook daar kan je antwoord geven aan een doelgroep als starters. Die wellicht moeilijk financieel nu aan een eerste woning kunnen komen. Daar zijn partijen die aan dit soort concepten proberen daar antwoord aan te geven. We hebben daar in Rijswijk ook al een heel leuk voorbeeld van, aan de Koopmansstraat. Wat zeker nog navolging verdient om dat wellicht op andere plekken in Rijswijk te ontwikkelen. En het helpt ook, bijvoorbeeld, om gebieden te positioneren. Ik denk dan met name aan het Havenkwartier. Waar we voor een forse woonopgave staan. Maar waar je die eerste bewoners nog maar even, de pioniers in zo'n woonwijk, wellicht de ruimte moet geven om daar met goede onderscheidende woningbouw ook mee te helpen dat gebied op de kaart te zetten. Dus ik roep ook via de wethouder op marktpartijen daartoe te stimuleren. Om daar buiten de hokjes te kijken van traditionele woningen. Om te kijken of we daar met een innovatief woonconcept daar doelgroepen mee kunnen helpen. En tegelijkertijd ook een gebied mee kunnen positioneren, om dat van de grond te krijgen. Ik ben blij. En ik ben het wat dat betreft niet eens met **de PvdA**, dat wij gewoon onze afspraken met betrekking tot de sociale woningbouw in Rijswijk buitengewoon nakomen. Dat laten de grondexploitaties ook zien. Wij komen ze na. Als het gaat om de afspraken die in het bestemmingsplan zijn opgenomen. Er is helemaal geen sprake van een forse rem erop. Ik zie ook nog voldoende wooninitiatieven. Binnenkort ook een woon-zorgconcept wat door Vidomes van de grond getrokken gaat worden. Om maar een voorbeeld

te geven dat Rijswijk daar ook zijn verplichtingen, die ook in regionaal verband zijn gemaakt ten aanzien van Rijswijk buiten nakomt. De spoedzoekers, waar **D66-collega** Veerman op wees. Wat dat betreft ben ik ook blij met de werven waar we voor nu het eerst in Rijswijk het concept tiny houses ... Ik ga er tenminste vanuit dat ze gerealiseerd gaan worden. Volgens mij worden ze ook gerealiseerd. Dat zijn innovatieve woonconcepten die nu specifiek voor zo'n spoedzoeker ingezet kunnen gaan worden. En ik denk dat we daar ook, als het gaat om innovatie, daar ook ruimte voor moeten bieden aan partijen. Om dat soort concepten ook waar mogelijk in Rijswijk te realiseren. Wonen kan niet zonder leefbaarheid en bereikbaarheid. Een aantal fracties wezen er ook naar. En ik trek het me persoonlijk wel een klein beetje aan dat in de vorige bestuursperiode er wel heel erg op wonen en transformatie is ingezet. En dat wij op het gebied van mobiliteit wat achter zijn gelopen. En dat wethouder Lugthart nu in deze periode, onder stoom en kokend water, nu bezig is om de mobiliteitsvisie van de grond te trekken. En ik ben blij dat we daar voor het zomerreces over van gedachten wisselen. Want dat is broodnodig om dit soort woningplannen, op het gebied van mobiliteit, ook in rij en gelid te krijgen.

De heer Oelen (VVD): Dank, college, voor het toesturen van deze actualisatie van de Woonvisie. Laat ik als eerste maar ook mijn waardering uitspreken voor het verhaal wat er voorligt. Het leest lekker weg. Het ziet er goed uit. Dit soort lovende woorden zijn eerder vanavond ook gehanteerd, toen het over het stuk van mevrouw Bentvelzen ging. Maar ik denk dat ook over deze visie we best wel ons compliment mogen uitspreken. Dat doe ik in ieder geval wel. En misschien komt het ook wel een klein beetje omdat ik, toen ik het las, ik eigenlijk een soort van aha-erlebnis had. Want ik dacht: "Hé, ik lees het VVD-verkiezingsprogramma over deze periode." Dus u kunt zich voorstellen dat het een buitengewoon plezierig stukje was om te lezen. Het zijn natuurlijk algemene kaders waarin de komende periode verder invulling aan moet worden gegeven. En sommige van die kaders die zullen wat ons betreft met wat meer en wat minder vaart opgepakt moeten gaan worden. Want we begrijpen ook heel goed dat niet alles tegelijkertijd gedaan kan gaan worden. En er zijn natuurlijk ook dingen die binnenkort naar onze raad zullen gaan komen. Zoals bijvoorbeeld het voorstel, de businesscase, over het woonfonds. Waar we dan apart naar zullen gaan kijken. Waar de VVD zich wel zorgen om maakt, en ik ben ook zeer blij dat een heel aantal andere partijen in de raad zich daar ook zorgen om maken, dat is de leefbaarheid in de stad. En mogelijk de verstoring van die leefbaarheid als het gevolg van het splitsen van woningen, het verkameren van woningen. Waarvan we gewoon nu zien dat dat toch in toenemende mate gebeurt. De VVD heeft daar al eens wat eerder vragen over gesteld. Ik heb u ook een aantal malen eerder ook bepaalde panden onder de aandacht gebracht, waarbij dat gebeurde. Collega van GWR heeft vrij recent schriftelijke vragen gesteld, omdat er een procedure was laten lopen door de gemeente. Ik zou het toch het college willen vragen om -waar het gaat om de regels, de harde regels rondom verkamering, om splitsing- om die snel te preciseren. En ook snel naar de raad te sturen. En mijn verzoek ook aan het college, aan de wethouder, om daar met een concrete toezegging over te komen. Dat geldt ook voor andere omkat-vormen. Kantoorgebouwen die misschien omgevormd gaan worden naar woningen. Heb ik het niet alleen maar over de Plaspoelpolder. Er zijn natuurlijk veel meer kantoorgebouwen in Rijswijk waar mensen hun oog op laten vallen. Er zit nu ook een RA, in de stukken die vandaag of gisteren is toegestuurd, van een ondernemer die een kantoorgebouw wil omtuinen naar studentenhuysvesting. En die zegt, wij weten de achtergrond niet, dat dat niet is gehonoreerd door de gemeente. Waarom dat is, dat weten we niet. Maar ook daarvan zou ik graag het college willen vragen: "Wanneer doen we het wel? En wanneer doe het niet?" En ook, dat geldt overigens ook voor het flexwonen. Flexwonen is een concept wat breder is dan, mijnheer Van Enk, dan alleen maar in de sociale huur. Er kunnen ook gewoon commerciële initiatieven zijn rondom flexwonen. En als je het zelfs heel eng gaat opvatten, dan kun je ook er nog aan denken dat je regels gaat stellen rondom het verhuren van woningen voor een langere tijd, via een Air BNB-platform, of wat dan ook. Allerlei zaken die bij ons in de omgeving

van Rijswijk allemaal gereguleerd worden. Omdat het in de wijken tot veel overlast leidt. Waardoor er daar nu tegen wordt opgetreden. En we zien daar gewoon nu al een waterbed-effect van ontstaan. Nou, het college heeft van het parkeerwaterbed geleerd, in het verleden. Laten we nu ook snel met regels komen om dit soort waterbed-effecten ook te voorkomen voor Rijswijk, op dit soort vlakken. Zou de wethouder daarop kunnen reageren? En bij voorkeur ook met de toezegging willen komen dat deze uitwerkingen snel naar de raad gaan komen.

De heer Braam (BVR): Dank u wel, voorzitter. Ik vind het overigens wel bijzonder dat juist de partij die minder regels wil, dat die graag meer regels wil hebben. Dat is wel heel erg wonderlijk. Toch even, in algemene zin kan ik in ieder geval aangeven dat Beter Voor Rijswijk achter dit voorstel staat. Hebben we in het forum ook al aangegeven. Dus daar gaan we zeker mee verder. En de richting van **D66**. Nou, die lijn die begrijpen we wel. Overigens is het natuurlijk wel zo, als we kijken naar flexwonen, dat er in de Plaspoelpolder toch wel een vrij wonderlijk, een soort flexsituatie is ontstaan. Denk onder andere aan Stay at 7, waar je voor € 500 per maand gewoon een kamer kan huren. En ook, bij wijze van spreken, ook iedere dag er weer vanaf kan. Dus die mogelijkheden bestaan er wel. Nou, **Gemeentebelangen Rijswijk** die memoreerde heel nadrukkelijk de doelgroepenwoningen die links en rechts er aan zitten te komen. Nou, dat is natuurlijk prima. En ook daar valt denk ik ook in de regio op te scoren. Want anders zijn we elke keer aangewezen op de grote stad die het dan maar weer moet oplossen. In dit plan zit een klein dingetje waar ik toch graag de wethouder op wil wijzen, als het gaat om de positie van BVR. Dat gaat toch om de Plaspoelpolder. Er is natuurlijk al die tijd sprake van geweest dat er een campus zou komen op de Shell-locatie. En als ik de Woonvisie er een beetje op nasla, dan lijkt het er toch op dat een groot gedeelte van die Shell-locatie nou in één keer een woningbouwlocatie gaat worden. En dat is wat Beter Voor Rijswijk betreft níet de bedoeling. We kunnen het ons nog voorstellen, zo in het verlengde bij wijze van spreken van de strook waar ook een reisbureau gezeten heeft, en nou inmiddels dat er koopwoningbouw is. Dat je aan de overkant, waar die twee gebouwen nu helemaal leeg staan, dat is de strook langs de Churchilllaan, dat je daar wat ontwikkelingen toestaat. Daar is natuurlijk naast het oude Rabo-kantoor ook een groot woonpand ontstaan. Dus die strook dat begrijpen wij nog wel. Maar de Plaspoelpolder dat wil Beter Voor Rijswijk toch zo veel als mogelijk in stand blijven houden voor de bedrijvigheid. En woningbouw het liefst niet. Maar zeker zo min als mogelijk toe te laten. Voorzitter, wil ik ook als laatste nog in de richting van de **Partij van de Arbeid**. Beginnende leraren, die hebben toch best een redelijk inkomen. Die verdienen op jaarbasis meer dan € 40.000 per jaar. En nou, die zouden met dat inkomen toch prima passen in de middeninkomens. En dat geldt ook bijvoorbeeld voor een brigadier. Hè, die verdient ook ongeveer datzelfde inkomen. En die kan ook met zo'n inkomen van zo rond € 40.000 per jaar prima middenhuur zich gaan vestigen. In plaats van sociale huur. Het mag natuurlijk, hoor. Maar zelfs dan, als het gaat om sociale huur, zal die al snel in de richting van de middenhuur komen. In plaats van echt de woningen onder de € 750. Voorzitter, ik heb denk ik zo wel voldoende gemeld. Ik hoor de reacties van de wethouder nog even over de Plaspoelpolder. Maar we gaan verder uiteraard wel akkoord met het voorstel.

De voorzitter: Uitstekend, dank u wel. Volgens mij is dit het einde van de eerste termijn van de raad. Dan gaan we naar het college, wethouder mevrouw Besteman. Gaat uw gang.

Wethouder Besteman: Vanavond hoop ik dat uw raad de actualisatie van de Woonvisie vaststelt, voorzitter. Dat is wat het college betreft echt nodig gezien de ontwikkelingen die spelen op de woningmarkt. Er is een woningmarktcrisis. De vraag naar woningen is enorm en het bouwtempo kan de vraag gewoonweg niet bijhouden. Huizenprijzen zijn in deze regio voor veel mensen, voor veel groepen mensen gewoon ook niet meer te betalen. We zien daarnaast dat de doorstroming laag is, dat de vergrijzing toeneemt. En er zijn zorgen in de naoorlogse wijken in Rijswijk, als het gaat om

leefbaarheid en de eenzijdige woningvoorraad. En veel fracties hebben daar ook al hun zorgen over gedeeld vanavond. Deze actualisatie geeft koers en richting aan het woonbeleid, zoals de heer Van der Meij ook aan heeft gegeven. En moet ervoor zorgdragen dat de wooncomponent in alle uitwerkingen goed geborgd wordt. We zetten met deze actualisatie in op twee pijlers. Enerzijds is het inzetten van een doelgroepgericht woningbouwprogramma. Ik denk dat dat aansluit bij de oproep die **de heer Van der Meij** ook doet vanavond. En tegelijkertijd willen we werken aan een toekomstige stad. En dat betekent sterke, gemêleerde wijken. Nou, dat gaan we doen door veel woningen toe te voegen. Daar hebben we het ook al eerder over gehad. Datgene toe te voegen dat ontbreekt, of wat achterblijft. En dat is toch echt het middensegment. We zetten in op wijkaanpak en wijkvernieuwing om die leefbaarheid te vergroten en te verbeteren. En we willen de leefbaarheid verbeteren door terughoudend en strenger te worden als het gaat om woningonttrekking, splitsing en verkamering. Ik heb daar ook veel fracties al over horen spreken. Nou, wat willen we dan bereiken? We willen zorgen, daar ging het vorige debat in feite ook over, voor een gebalanceerd aanbod op de lokale woningmarkt. En daarmee versterken we dat middensegment. Ik zal alle fracties nog nalopen. Want ik heb nog een aantal vragen genoteerd. Ik begin **bij D66**, de heer Veerman. Dank voor de ondersteuning in algemene zin. Als het gaat om splitsing heeft de heer Veerman een vraag gesteld. En daar gaan we dus nu ook strenger mee om. Als het aan deze actualisatie ligt en als het gaat om verkamering, stoppen we daarmee. Uw oproep als het gaat om spoedzoekers. U heeft mensen genoemd die in scheiding liggen en daardoor met spoed op zoek zijn naar een woning. Daarover zijn we in gesprek met de corporaties. Worden ook als groep benoemd in deze Woonvisie. Dus dat is zeker een groep die we niet vergeten. De fractie van **GroenLinks**, voorzitter. De heer Wit is redelijk kritisch, als ik het zo mag samenvatten. Ik hoor ook zijn zorgen over de leefbaarheid. En die deel ik, voorzitter, wel met dit college. En dat is ook een van de belangrijke pijlers in dit document, in deze visie. Dus ik denk dat we elkaar daarop kunnen vinden. De prioriteit zetten we in op de verouderde wijken in Rijswijk. Dus ik denk dat dat ook wel moet aanspreken bij de heer Wit. Hij heeft daar ook een opmerking over gemaakt. En die wijkaanpak die gaan we ook doen. Die doen we al samen met de corporaties. Dus dit is een van de voorbeelden, om nog even ter illustratie aan te geven, waarop we uitstekend samenwerken met de corporaties, voorzitter. Even kijken, dan ga ik door met **de heer Kooy**. Want eigenlijk gaf de heer Kooy antwoord op de vraag van de heer Wit, wat deze visie nu precies betekent. En die uitwerking is, zoals de heer Kooy heeft aangegeven, die uitwerking moet zich vinden in de uitzonderlijke plannen die natuurlijk nog volgen. Of mogelijk al in de maak zijn. Zoals de masterplannen, et cetera, die vanuit Ruimte worden ingezet. Ik heb de heer Kooy ook een opmerking of een zorg horen uiten over mensen die op de bank moeten slapen. Ik denk dat die hartenkreet aansluit bij wat **de heer Veerman** ook heeft gezegd in zijn bijdrage. De mensen die misschien in scheiding zitten en daardoor met spoed een woning nodig hebben. Nou, dat is een groep die dus benoemd is, zoals ik net aangaf. Als het gaat om dak- en thuislozen hebben we gewoon goede afspraken ook met Den Haag gemaakt. Dan de agent, kwam voorbij in de bijlage van **de heer Kooy**. Maar ik heb het ook vanuit andere fracties gehoord. Dat is nou precies het beeld dat we ook willen oproepen met deze Woonvisie. De groep die die agent vertegenwoordigt, waar we er voor willen zijn vanuit dit college. We willen een oplossing bieden voor die groep die op de woningmarkt tussen en wal en schip zit. En een agent, u kunt zich voorstellen, die verdient te veel om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning. En verdient te weinig om in deze markt een woning te kunnen kopen. Of in ieder geval een woning waar hij met een gezin zou kunnen wonen. Of zij, natuurlijk. Dat is de groep, voorzitter, die in deze actualisatie een hele prominente plek heeft. En verdient. En ook als het aan de heer Kooy ligt, ziet hij dat zo, heb ik van hem begrepen. Als het dan gaat om deze Woonvisie. We sluiten aan bij de Stadsvisie, dat is wel het eerlijke verhaal. Daarin hebben we gezegd: "We willen groeigemeente zijn. En vanuit die Stadsvisie ook ruimte gemaakt om die woningbouw in te zetten." Dus dat is ook wat we doen. En dan zegt **de heer Weterings**, als ik hem goed begrepen heb, van: "Gaan we dat dan allemaal wel waar maken?" U kijkt heel verbaasd,

maar misschien, ik heb hier **Rijswijks Belang** opgeschreven. Volgens mij voerde u het woord. Nou, enfin, misschien was het **de heer Kooy** dan, in dit geval. Als het gaat om het waarmaken van ...

De heer Weterings (RB, ter interruptie): Voorzitter? Ik heb er geen actief geheugen meer aan.

Wethouder Besteman: Nee, het ligt ongetwijfeld helemaal aan mijn manier van aantekeningen maken. Maar goed, het is goed om dat even gezegd te hebben, de heer Weterings. Ja, deze visie is dus bedoeld, en dat zeg ik dan nog maar even tegen **de heer Kooy**, om de wooncomponent in alle afzonderlijke plannen goed te borgen. **De heer Van Enk** geeft aan: "Ja, laten we niet te lang in visies blijven hangen." Nee, dat ben ik met hem eens. Want in die visies kun je niet wonen. Ik had eigenlijk die opmerking van **de heer Kooy** verwacht. Maar ik ondersteun hem wel van harte, moet ik heel eerlijk zeggen. Want dat is natuurlijk helemaal het geval. Dus de uitwerking en het oplossen moet zich natuurlijk ook in de praktijk bewijzen. Deze visie is om de koers bij te stellen. En de groep die tussen wal en schip valt, daarvoor concrete oplossingen te bieden. Nou, de fractie van **OR, mevrouw De Man -maar ook de heer Weterings**. En als ik me weer vergis, dan hoor ik dat zo wel van hem.- doen eigenlijk een oproep om ook de integraliteit van de aanpak te borgen. U doet een oproep om ook de infrastructuur mee te nemen. Daarin te investeren; het parkeren. Dat zijn natuurlijk allemaal componenten die in de uitwerking ook een plek krijgen. En **de heer Van der Meij** zei het al: "Ja, de heer Lugthart is daar heel erg hard mee aan het werk." En zal daar ook met uw raad over in gesprek blijven. Het dorpse karakter, heeft **de heer Weterings** nog even genoemd, ook in aansluiting met **mevrouw De Man**. Ik denk ook dat dat een van onze mooie aspecten is van onze gemeente. Als het gaat om verkamering,, daar stoppen we dus mee. De **heer Weterings** heeft daar ook een opmerking over gemaakt. En dat allemaal om die leefbaarheid te vergroten. **Mevrouw Mauer** van Wij.Rijswijk-fractie is positief over de visie, heb ik begrepen. En ook de instap middenhuur. Daar ben ik blij mee. Als het gaat om het woonfonds, spreken we elkaar op 20 mei aanstaande in een beeldvormende sessie. En ik zal u dan een update geven over waar we staan en hoe we daar verder mee zouden kunnen gaan. Dus daar komen we over te spreken. Als het gaat om de creatieve woonvormen, vraagt de Wij-fractie om daar nader naar te kijken. En ik ben zeker bereid om dat te doen. Sluit denk ik ook goed aan bij wat **de heer Van der Meij** heeft gevraagd. Enerzijds heeft hij de oproep gedaan om ook, als het gaat om de woon-zorgaspecten, daar op 20 mei op terug te komen. Maar ik denk ook het klusconcept wat u noemde, als voorbeeld, dat dat heel goed aansluit bij wat **mevrouw Mauer** ook heeft gezegd. Dus ik zal dat zeker meenemen. Dan **de VVD**. De complimenten neem ik natuurlijk graag in ontvangst. En die zal ik ook zeker doorgeven aan de ondersteuning, die er ook ongelooflijk hard aan heeft gewerkt afgelopen tijd. U las het als het VVD-verkiezingsprogramma. Nou, ik vat dat maar op als een compliment dan, de heer Oelen. Waar het dit college om gaat is om concrete oplossingen te bieden voor groepen die in de knel zitten op de woningmarkt. Uw zorgen over leefbaarheid heb ik ook luid en duidelijk gehoord. Die was mij natuurlijk ook al bekend. We hebben daar vaker over gesproken. En dat is ook de reden dat we strenger worden als het gaat om het splitsen, die verkamering en dat soort zaken. Ik heb uw haast gehoord. En die heb ik ook. Dus ik werk -As we speak, zou ik bijna willen zeggen. Maar goed, morgenochtend 9:00 uur weer.- verder aan de beleidsregels. Zodat we daar ook in de praktijk werk van kunnen maken. Voorzitter, **de fractie van Beter voor Rijswijk**, de heer Braam, heeft aangegeven achter het voorstel te staan. Nou, dat is heel prettig om te horen. Hij heeft ook nog een opmerking gemaakt als het gaat om flexwonen en de spoedzoekers. Ja, dat zijn toch wat verschillende accenten in die twee groepen. Als het gaat om flexwonen heb je het meestal over een groep - volgens mij wil de heer Weterings interrumpen, voorzitter- maar...

De heer Weterings (RB): Nee, hoor, voorzitter. Maar het is een beetje laat aan het worden. En volgens mij hebben we hierna ook nog een tweede termijn. Of niet?

Wethouder Besteman: Ik ga niet over de orde, voorzitter. Maar...

De heer Weterings (RB): Zijn er nog heel veel vragen uit de raad, of niet? Of kunnen we gewoon stemmen? Dat weet ik niet. Iedereen luistert wel aandachtig, maar volgens mij zijn er niet heel veel vragen meer.

De voorzitter: Oké. De wethouder vervolgt haar betoog. Volgens mij zijn we bijna bij de afronding.

Wethouder Besteman: Ik ga naar de afronding, voorzitter. Jazeker. Want ik was al bij **de heer Braam**. En hij vroeg nog naar de voormalige Shell-locatie en het Kesslerpark. Daar hebben we het dan over. Het idee van een campus staat er nog steeds overeind. We onderzoeken nog hoe we verder gaan met bijvoorbeeld studentenhuysvesting. Dat heeft u ook in de Woonvisie kunnen lezen. En we zijn tegelijkertijd ook bezig met het onderzoek om te kijken of we onderwijs ook naar die plek kunnen halen. En daarbij komt natuurlijk ook een wooncomponent, voorzitter. Ik laat het hierbij voor de eerste termijn.

De voorzitter: Goed, het is nog net geen 00:00 uur. Volgens mij krijgen we het net af. Is er behoefte aan een tweede termijn vanuit de raad?

Tweede termijn

De heer Kooy (PvdA): Wethouder, dank voor de uitgebreide betoog. Toch nog even een paar puntjes waar ik op terug wil komen. Omdat het anders misschien verwarring oplevert. Een agent die net van de basisopleiding afkomt en die 30 km verderop pas een betaalbare woning vindt, die vindt ook 30 km verderop werk. Die ben je kwijt. En we zeggen: "We willen er wat mee doen. En middenhuren." Het zijn allemaal vrije huren hier. We hebben óf gereguleerde sociale huren, óf we hebben vrije huren. En dat baart ons toch zorgen. We hebben genoeg net gezegd over die laagste inkomens. Maar als ik even zoek naar wat we dan zeggen over wat we willen gaan ontwikkelen aan middenhuren, dan zie ik daar heel weinig randvoorwaarden aan gesteld. En als we heel simpel gaan rekenen -en ik pak even de krant erbij: wat kost een huis?- dan is er een hele makkelijke vuistregel. Je vindt in Rijswijk niet onder de € 175 per vierkante meter per jaar. Dat is een vuistregel die we even hebben gevonden. Want er zijn nog veel moeilijkere berekeningen. Maar dat is gewoon niet te betalen voor starters, die snel iets willen vinden. In een ongereguleerde huizenmarkt. Maar het maakt ook een gevaar voor die doorschuiving, die u zo graag wil hebben. En als bijvoorbeeld senioren die ik ken, die in een eengezinswoning wonen, en naar een wat meer centraal gelegen flat willen gaan. Die zien ook niet in, omdat zij voor veel meer geld veel minder oppervlakte gaan krijgen. Die schuiven niet door. Dat zijn de gesprekken die ik hoor. En een gezin met twee of drie kinderen -waarvan u wilt dat ze doorschuiven omdat ze misschien een sociale woning bezet houden- die kunnen het tegen deze cijfers niet betalen. Dus wij spreken zorgen uit dat de wens voor die middenhuur misschien slechts in een wens blijft hangen. Graag daar uw visie op. Want als we daar toch iets willen aanpakken, hoe gaan we daar dan iets meer grip op krijgen?

De heer Van Enk (CDA, ter interruptie): Voorzitter, mag ik bij interruptie? Want **de heer Kooy** begint met dat die verwarring wil ophelderen. Maar hij schept verwarring. Want een agent komt in de eerste plaats nooit zo van de basisopleiding. Dat heet bij de politie de primaire opleiding. En dan ben je aspirant. Dan ben je 17 jaar en dan word je voor twee jaar ergens in de leer gezet. Dus dat zijn niet zelfstandige woningzoekenden. Dat doe je pas als je wordt gepromoveerd tot agent. En dan heb je een normaal salaris.

De heer Kooy (PvdA): Nou, ga eens gewoon met startende agenten praten, zou ik zeggen. Dan hebben we toch een ander beeld. Maar even die zorg uit te spreken over het doorschuiven. Daar zullen we nog wel veel meer aandacht aan moeten besteden. Hoe ziet u dat voor u? En ik had ook

nog geen antwoord gekregen over de status van het document in de omgevingswetgeving. Ik vind het erg onrustig, voorzitter.

De voorzitter: Ja, ik heb het gevoel dat men naar het einde snakt. Maar, hou nog even vol. Mijnheer Kooy, gaat uw gang.

De heer Kooy (PvdA): Dus, wethouder, om even concreet tot een afronding te komen. Er zitten nog een hoop haken en ogen aan, waar we ongetwijfeld in de uitwerking op terug willen komen. Maar wij kunnen niet achter deze visie staan, als nog zoveel haken open zijn, waar we gewoon geen idee van hebben hoe we dat gaan invullen. En zeker ontbrekende zaken voor de laagstbetaalde inkomens. Dat we daar toch echt onvoldoende aandacht voor besteden hier.

Mevrouw Mauer (Wij): U had het erover dat u op 20 mei dieper ingaat op het Woonfonds. Maar betekent dit dan ook dat het separaat aan de raad wordt voorgelegd? Tweede vraag is eigenlijk, u heeft dus toegezegd om creatieve woonconcepten, de mogelijkheden daarvan, te onderzoeken. Dank daarvoor. Maar we zouden ook graag van de wethouder willen horen wat haar eerste bevindingen zijn tegen die tijd. En op welke termijn u er dan ook uitgebreid op terugkomt.

De heer Oelen (VVD): Dank, wethouder, ook voor de beantwoording in de eerste termijn. Ik wil eerst nog even naar de heer Braam reageren. VVD is tegen onnodige regels. Dat klopt inderdaad. Alleen, niet alle regels zijn onnodig. Ik denk dat daar de nuance in zit die hij misschien even had gemist. En de regels waar ik voor pleit, die zijn wel degelijk nodig. En dan kom ik gelijk uit bij de wethouder. Ik vind het fijn dat u er morgenochtend om 9:00 uur weer mee begint. Althans, uw ambtenaren er aan laat schrijven, vermoed ik. Maar ik zou graag van u een concrete termijn willen horen, een concrete toezegging willen hebben, wanneer die beleidsregels komen over verkamering, over splitsing, over het ombouwen van kantoren. En over flexwonen.

De heer Wit (GL): Eén vraag die ik niet beantwoord heb gehad van de wethouder -en trouwens bedankt voor uw reactie- is de stijging van het aantal dure woningen. Daar hebben we 4% stijging. Kunnen we dat niet gewoon op het huidige niveau houden? Het lijkt me toch een vraag die beantwoord kan worden. In het algemeen denk ik dat er best goede dingen in deze visie staan. Zoals ik net al zei, het is niet allemaal kommer en kwel. Maar ik denk dat u ook wel zult inzien dat, gezien de vorige discussie die we gevoerd hebben, dat wij als GroenLinks toch echt heel moeilijk met deze visie mee kunnen gaan. Daarnaast heb ik nog een vraag gesteld, eigenlijk aan de wethouder Ruimtelijke Ordening, over hoe hij tegen deze visie aankijkt. Precies op het gebied van voorzieningen, bijvoorbeeld. Maar gezien het tijdstip, denk ik dat ik die eventjes laat gaan. Daar neem ik wel contact met hem over op. En dan zullen we het er in een later stadium wel een keer over hebben.

De voorzitter: Oké. Dan de wethouder voor de tweede termijn. Ja, dat kan. Gaat uw gang.

Wethouder Besteman: Ik zal het ook zo kort als mogelijk houden dan. Want ik zie het ongeduld hier voor me. Ik begin bij **de heer Kooy** van de Partij van de Arbeid. Als het gaat om die agent, voorzitter, zou ik zeggen "Laten we die nu gewoon als symbool zien voor de groep die gewoon klem zit op deze woningmarkt." En of hij dan aspirant is, of een basis-agent, maakt mij niet zoveel uit. Ik vind het belangrijk dat we er als college kunnen zijn voor deze groep die volledig klem zit. Als het gaat om de randvoorwaarden stellen aan ontwikkelaars, daar heeft de heer Kooy ook over gesproken. We hebben, en dat heeft u in de Woonvisie kunnen lezen, een meetingssessie gehad met onder andere ontwikkelaars en andere interessante stakeholders op dit gebied. En we hebben het vooral ook met hen gehad over wat er wel mogelijk is om te doen in dat middensegment. En ik moet heel eerlijk zeggen, ik ben daar zeer positief over gestemd na dat gesprek. En u kunt ook lezen wat zij hebben

gezegd en aangegeven over de mogelijkheden die zij zien. Dus ik ben daar positief over. Ik ben het met de heer Kooy eens, voorzitter, dat doorstroming onvoldoende op gang komt. Dat is inderdaad zeker waar. Maar dat is ook waarom ik er zo op gebrand ben om die middenhuur toe te voegen. Daarnaast zijn we natuurlijk ook goed in gesprek met corporaties. Want we zien die vergrijzing ook. De heer Kooy noemde ook al de groter wordende groep senioren die ook soms wil doorstromen naar een beter passende woning. Qua grootte of qua voorzieningen. Dus daarover zijn wij ook in gesprek met de corporaties. Ja, als het dan gaat over de laagbetaalde groep, daar wil ik toch nog wel even op terugkomen tegen de heer Kooy ook, voorzitter, van de Partij van de Arbeid. Want ook in deze actualisatie zetten we juist in op de verduurzaming en renovatie en onderhoud van die sociale voorraad. En dat is zeker voor deze groep van heel groot belang. En dat kan ik u met klem benadrukken. **Mevrouw Mauer** van Wij.Rijswijk komt nog even terug op het Woonfonds. Het presentatieforum is op 20 mei en daarna komt er een voorstel naar uw raad. En dat zal dan kort daarna zijn. Dus in de raad van juni, zeg ik even uit m'n hoofd. Als het gaat om de bevindingen die ik opdoe in het onderzoek, die deel ik uiteraard met uw raad, voorzitter. De beleidsregels van **de VVD**, zou ik bijna willen zeggen, die komen -als het gaat om de zelfbewoningsplicht- na de zomer. Als het gaat om verkamering en dat tegengaan, nog voor de zomer, voorzitter. Dus dat is niet alleen een haast die hij heeft. Maar dit college ook. Tot slot, voorzitter, tegen de heer Wit van GroenLinks.

De heer Oelen (VVD, ter interruptie): Na de zomer is een vrij rekbaar begrip. Kunt u dat iets preciseren?

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, nou schrijf ik het hele VVD-verkiezingsprogramma over en nou blijft hij maar vragen. Dat kan toch eigenlijk niet.

Wethouder Besteman: Het onderste uit de kan, voorzitter, dat merk ik. Maar ik bedoel natuurlijk kort na de zomer. Dus als u dat al interpreteert als september, kan ik daar prima mee leven, voorzitter. De heer Wit heeft nog een opmerking gemaakt over de woningen in het dure segment. En ik wil er toch ook nog even een deel aandacht aan geven. Want ook de ontwikkeling in dat segment blijft gewoon achter als je naar de percentages kijkt op de woningmarkt. En daarom zetten we daar ook gewoon op in. We willen meer balans op die woningmarkt in Rijswijk. En daar gaan we voor met deze actualisatie van de Woonvisie, voorzitter.

De voorzitter: Goed, volgens mij is dit het einde van een beraadslaging. Gaan we over tot besluitvorming. Wil iemand in de zaal stemming over dit voorstel? Mijnheer Kooy, zie ik. En mijnheer Wit. Dan gaan we zo stemmen. Zijn er nog stemverklaringen af te geven? Niet? Het debat was denk ik duidelijk genoeg voor uw politieke stellingname. Dan gaan we stemmen. Can I have your votes, please? We hebben een uitslag. Griffier, wat is de uitslag?

De heer Massaar: 21 voor, 7 tegen.

De voorzitter: 21 voor, 7 tegen. **Daarmee is het voorstel actualiseren van de woonvisie aangenomen.** Dank u wel.

11. Sluiting

De voorzitter: Dames en heren, wij komen aan het einde van het openbare gedeelte van deze vergadering. We gaan straks nog heel kort hierna besloten vergaderen. Duurt niet lang. Dus ik wil graag vragen aan alle onbevoegden om de zaal te verlaten. Er zijn er vier die zitten voor mij. Kunnen nu eruit. Ik schors de vergadering.

Na een kort besloten deel sluit de voorzitter de vergadering om 0:25 uur.

(On) gewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering van 15-6-2021

G.A.A. Verkerk, voorzitter.

J.A. Massaar, griffier